

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 134

Poznań, piątek dnia 21 marca 1930

Rok XXV

Po wojnie gospodarczej

Podpisana świeżo umowa handlowa polsko-niemiecka zamknęła okres pięcioletniej walki gospodarczej, wywołanej z całą premedytacją przez naszego sąsiada zachodniego, który tą drogą dążył do zniszczenia podstaw ekonomicznych młodego państwa polskiego.

Stwierdzić należy, że Niemcy celu swojego nie osiągnęli, wręcz przeciwnie, skutki rozpetanej przez nie walki były dla nas pod wieloma względami korzystne, gdyż nasze koła gospodarcze były zniewolone do szukania nowych rynków zbytu i dostaw, z czego wynikło znaczne zróżniczkowanie kierunków naszego handlu zagranicznego. Poza tem przemysł nasz zyskał wskutek wojny celnej z Niemcami znacznie korzystniejsze warunki konkurencji z przemysłem niemieckim na rynku krajowym wobec wprowadzenia szeregu zakazów czy kontyngentów przywozu, a wreszcie znacznego podniesienia ceł na import wyrobów niemieckich.

Wojna gospodarcza z Niemcami była zatem czynnikiem dodatnim zarówno w dziedzinie naszego handlu zagranicznego, gdyż uniezależniła nas od przemożnych wpływów niemieckich, jak i w dziedzinie przemysłu, który w tym okresie mógł rozwijać się swobodnie, tworzyć nowe gałęzie produkcji i opanowywać rynki krajowe. Struktura naszego przemysłu zbliżała się dzięki temu coraz bardziej ku ideałowi samostarczalności przynajmniej w najważniejszych, podstawowych dziedzinach przemysłu.

Wojna celna zatem nie tylko nie zalała, lecz odbiła się korzystnie na naszym rozwoju gospodarczym w kilku ważnych kierunkach. Zarazem jednak spowodowała ona następstwa niepożądane dla naszego życia ekonomicznego. Zamknięcie rynku niemieckiego dla wywozu naszych produktów rolniczych, albo znaczne utrudnienie dostępu do tego rynku naraziło rolnictwo nasze na dość poważne straty, których nie potrafiła wyrównać mało ruchliwa i niedorozwinięta jeszcze organizacja handlu rolniczego przez pozyskanie nowych i pewnych rynków zbytu zagranicznego.

Na usprawiedliwienie zaznaczyć należy, że znaczne trudności wynikały pod tym względem z braku odpowiednich urządzeń składowych, chłodni itp.

Ujemne następstwa wojny gospodarczej przejawiały się szczególnie na naszym rynku kredytowym. Z zaciągnięciem na jesieni 1927 r. wielkiej pożyczki stabilizacyjnej związane były nadzieje na dalszy znaczny przyływ kredytów zagranicznych. Dzisiaj, po 2 i pół latach, można stwierdzić, że nadzieje te nie spełniły się, że inwestorzy zagraniczni, informowani przez Berlin, który stał się niejako centrum rozdzielczym kredytów amerykańskich na kontynencie europejskim, ulegali zbyt łatwo sugestjom niemieckim i do operacji na rynku polskim odnosili się z silną rezerwą, a nawet nieufnością.

Polska o własnych siłach nie mogła wytworzyć dostatecznej dla normalnego funkcjonowania organizmu gospodar-

Pertraktacje marsz. Szymańskiego

Warszawa, 21. 3. (Tel. wł.) Dziś o godz. 10,30 marsz. Szymański prowadząc dalsze rozmowy z przedstawicielami stronnictw przyjął prezesa klubu sejmowego „Wyzwolenia” p. Roga oraz prezesa klubu senackiego „Wyzwolenia” p. Januszewskiego. Przedstawiciele „Wyzwolenia” złożyli mu pisemną deklarację.

O godz. 12 marsz. Szymański odbył konferencję z przyzdyjmem „Klubu Ukraińskiego” a mianowicie z preze-

sem Lewickim oraz posłami Celewiczem, Chruckim i Błażkiewiczem. O godz. 1 konferował z Jeremiczem, — przedstawicielem „Klubu Białoruskiego”.

O godz. 4 przyjmie przyzdyjmem Klubu Narodowego a mianowicie senatorów Głabińskiego i Wasiutyńskiego oraz posłów Rybarskiego i wicemarsz. Czetwertyńskiego, Jasiukiewicza, Wierczaka, Winiarskiego oraz Zalewskiego. (w)

Po podpisaniu polsko-niem. traktatu handlowego

Obawy i nadzieje niemieckich sfer gospodarczych

Berlin, 21. 3. (PAT). W niemieckich kołach gospodarczych polsko-niemiecki traktat handlowy jest w dalszym ciągu przedmiotem ożywionej dyskusji. Agrarjusze powtarzają argumenty, że kontyngent nierogacizny polskiej zagraża niemieckiej hodowli nierogacizny, przyczem zarzucają, że polsko-niemiecki traktat handlowy przewiduje wprawdzie maksymalną wagę poszczególnych sztuk. Praktycznie oznaczać to ma rzekomo podwyższenie rocznego kontyngentu polskiego o pół miliona centnarów.

Nie wytrzymuje również krytyki twierdzenie, że kontyngent wieprzowiny polskiej przeznaczony jest tylko dla bezpośredniej konsumpcji niemieckich fabryk mięsnych — oświadczają dalej koła agrarne — ponieważ o tę samą ilość nierogacizny, jaką otrzymują z Polski fabryki mięsne, zmniejszy się popyt na niemieckich rynkach wewnętrznych. Jeżeli nawet — wywodzą przeciwnicy traktatu — produkcja przemysłu niemieckiego będzie mogła być eksportowana do Polski bez przeszkód, to i wówczas nie zdoła ona skompensować tych szkód, jakie traktat wyrządza rolnictwu na pograniczu.

Obawy, wyrażane dotychczas w ko-

łach niemieckiego przemysłu węglowego, ucichły. Sfery te, które dotychczas wysuwały obawy, że węgiel Polski będzie mógł łatwo konkurować dzięki mniejszym kosztom produkcji, obecnie wyrażają zadowolenie, że przedstawiciele przemysłu węglowego polskiego i niemieckiego Zagłębia porozumieli się w sprawie unikania bezwzględnej walki konkurencyjnej i że jest nadzieja wyparcia wspólnymi siłami węgla angielskiego z północnych rynków Niemiec.

Natomiast w kołach przemysłu węglowego w Nadrenji podnoszą zastrzeżenia, iż węgiel górnośląski, wzmocniony obecnie o kontyngent węgla polskiego, rozpocznie silniejszą konkurencję z węglem westfalskim.

Jednocześnie prasa niemiecka nawołuje do ostrożności przy udzieleniu kredytów w Polsce, zwracając uwagę na skomplikowany charakter polskiego obiegu handlowego wskutek przerostu pośrednictwa przy wymianie towaru. Niemieckie koła gospodarcze w Polsce postanowiły utworzyć w Warszawie instytucję doradczą-informacyjną, która będzie zaznajmiać kupców niemieckich z polską praktyką handlową.

Przeciw robotnikom polskim w Gdańsku

Gdańsk, 21. 3. (AW.) Swego czasu donosiliśmy już o metodach walki z wzrastającym w Gdańsku bezrobociem, oraz o zamiarze wprowadzenia t. zw. systemu kartkowego. Jak się dowiadujemy, senat postanowił wprowadzić od 1 kwietnia r. b. ustawę o kartkach pracy, mając na celu ścisłą kontrolę rynku pracy w Gdańsku i wstrzymywanie dopły-

wu nowych sił roboczych. Nieprzestrzeżenie powyższej ustawy, t. j. zatrudnianie nieposiadających kart pracy, będzie karane grzywną w wysokości do 3000 guldenów. Należy nadmienić, że sprawa zaprowadzenia systemu kartkowego w Gdańsku zmierza przede wszystkim do niedopuszczenia robotników polskich do pracy.

24 milj. fr. na powodzian

Paryż, 21. 3. (PAT.) Na akcję pomocy ofiarom powodzi w południowej

Francji złożono dotychczas 24 milionów fr.

czego ilości kapitału, przyczem zresztą błędna polityka ekonomiczna rządów polskich, szczególnie z dziedziny podatkowej i społecznej, to powolne narastanie kapitałów krajowych znacznie jeszcze utrudniała.

Konto zysków i strat materialnych, spowodowanych dla nas przez wojnę gospodarczą z Niemcami, niemal się równały. Natomiast ogólny bilans moralny wypadła dla nas dodatnio. Nauczyliśmy się bowiem samodzielności, zaczęliśmy doceniać lepiej, niż dotychczas, znaczenie rynku krajowego, który stał się coraz bardziej silnie zwartą jednostką gospodarczą; zrozumieliśmy

wreszcie, że nasz handel zagraniczny nie jest tylko handlem z Niemcami.

Po przeszło pięcioletnich rokowań został ostatecznie uzgodniony i podpisany traktat handlowy z Niemcami. W tej, czy innej formie musiał on raz dojść do skutku, bo nie mógł trwać w nieskończoność stan wojny gospodarczej między dwoma wielkimi i sąsiadującymi ze sobą państwami. Jakkolwiek nie rozporządzamy jeszcze dokładnym tekstem umowy, znane są już jednak główne jej postanowienia, których znaczenie i wpływy na nasze życie gospodarcze poddamy rozprawie w następnych artykułach.

Konferencja celna w Genewie

W Genewie, w wyniku uchwał zeszlórocznego Zgromadzenia Ligi Narodów, odbywa się konferencja w sprawie rozejmu celnego. Okazało się jednak bardzo szybko, że uchwał tych nie da się urzeczywistnić w pierwotnych rozmiarach. Francja i Włochy wyraziły veto przeciwko zwykłemu rozejmowi. W drodze kompromisu przyjęto wówczas bardziej giętki projekt francuski, który rozróżnia państwa, posiadające autonomiczne taryfy celne, i państwa, posiadające traktaty handlowe. Pierwsze z tych państw mają zobowiązać się przez rok do nie podwyższania taryf i nie tworzenia nowych stawek celnych, natomiast drugie państwa mają zobowiązać się do nie wypowiedzania traktatów handlowych przed 1 kwietnia 1931 r. Włączono jednak do konwencji taką ilość zastrzeżeń, że z początkowej, rygorystycznej zasady nie wiele w praktyce pozostało.

Zdawało się, że formuła francuska wszystkich zadowolni, lecz przeciwko niej wypowiedziała się nagle Austria, która ze względu na ochronę swego rolnictwa przed zbożem węgierskiem postanowiła nie przyjmować żadnych zobowiązań celnych. Stanowisko austriackie groziło rozbięciem układów, gdyż włączało z systemu celnego państwa Europy środkowej, które, jak Włochy, Szwajcaria, Czechosłowacja i Węgry, oświadczyły, że w tych warunkach do konwencji nie przystąpią. Było więc rzecz zrozumiała, że również delegacja polska uwarunkowała przystąpienie do konwencji od przyłączenia się do niej Austrii. Oświadczenie polskie, złożone przez wiceministra Doleżala, wywarło duże wrażenie, przyczem delegat francuski Serot wyraził nadzieję, że po zlikwidowaniu kryzysu rządowego w Polsce stanowisko delegacji polskiej ulegnie zmianie. Mimo, że w ostatniej chwili udało się doprowadzić do porozumienia między Austrią a Węgrami, mimo że do porozumienia tego przyłączyła się Italia, delegat polski nie mógł wyrazić zgody na przystąpienie do konwencji.

Z przebiegu tych obrad widać, jak bardzo trudne i skomplikowane są wszelkie próby wytworzenia wspólnych frontów celnych i jak trudna okazuje się w praktyce myśl zrealizowania „pan-europy”. Sprawy celne są zazwyczaj tak skomplikowane i tworzą taki splót związanych z sobą zagadnień, że opór na jednym miejscu wstrzymuje realizację całego planu. Opory te są całkiem zrozumiałe. I nic dziwnego, że wychodzą od państw mniejszych. Również nie jest rzeczą przypadkową, że to mała Austria gotowa była sparaliżować całą konwencję. Rozejmy celne i wszelkie tego rodzaju pomysły operują się bowiem na liberalizmie handlowym, który służy wielkim, uprzemysłowionym państwom do ekspansji gospodarczej w krajach słabszych pod względem ekonomicznym. Nie jest rzeczą przypadkową, że konferencji celnej w Genewie patronuje Wielka Brytania, gdy już dominia brytyjskie, z Irlandją na czele, są temu pomysłowi wręcz przeciwnie.

Konferencja w Genewie nie da poważnych praktycznych skutków, natomiast ona zapewne inicjatywę do najrozmaitszych dalszych konferencji międzynarodowych, które mają uporządkować stosunki gospodarcze w Europie. Do tego rodzaju zagadnień należy sprawa konwencji weterynaryjnej, która obchodzi nas w stosunkach z Niemcami, jak również konwencja o międzynarodowym statucie dla cudzoziemców, co wiąże się ze sprawą osiedlenia. Są to dla nas sprawy niesłychanie doniosłe i nie dziwnym jest delegacji polskiej w Genewie, że zachowuje ostrożność.

Gdynia wielkiem miastem za lat 10

(Rozważania na temat odczytu inż. Z. Kowalskiego
z Min. Robót Publ.)

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Gdynia, w marcu.

Wielkie miasta powstają zawsze w ten sposób, że równoległe z ośrodkiem, na peryferiach rozwijają się centra, które z biegiem czasu łączą się razem ze śródmieściem w jedną całość. Gdynia posiada takie załączki w okolicznych wsiach i osadach, w których rozwija się ruch budowlany i przybywa szybko mieszkańców. Zadaniem czynników powołanych jest celowe rozmieszczenie i zużycie energii, skupiającej ludzi i budynki, energii, którą daje Gdyni i okolicy sam port.

Do chwili obecnej posiadamy trzy koncepcje rozbudowy Gdyni. Początkowo wyobrażano sobie Gdynię jako miasteczko kąpieliskowo-portowe o liczbie mieszkańców 15—20.000, dalej jako srenie miasto portowe o 50 tys. ludności, i wreszcie, koncepcja ostatnia i obecnie miarodajna, jako wielkie miasto portowe o kilkuset lub milionie mieszkańców.

Według oficjalnych statystyk, Gdynia liczy dzisiaj 32.500 mieszkańców, ale w rzeczywistości będzie ich mniej (około 25—26.000), ponieważ w statystyce liczy się osoby, które miasto opuściły, ale się nie wymeldowały. Nadzwyczajny rozwój portu nakazuje miastu kategorię dotrzymania kroku. Już dzisiaj miasto Gdynia jest daleko w tyle za portem i konieczne są wielkie wysiłki, żeby wyrównać różnicę, i tak port jak i miasto rozbudowywać równomiernie, symetrycznie. Powiększanie miasta jest nieodzownym warunkiem ukończenia budowy portu, największego na Bałtyku.

Z tych konieczności rozbudowy Gdyni wszyscy zdają sobie sprawę i uważają tę rozbudowę za najpilniejsze zadanie najbliższych lat. Nie wystarczy najlepiej urządzone baseny i przemysłne maszyny załadunkowe, nie wystarczy liczna flota handlowa, jeżeli koło portu nie skupią się w wielkich ilościach magazyny, fabryki, warsztaty, kupcy, rzemieślnicy i robotnicy, czynnik, które dadzą pracę portowi i flocie.

Opierając się na tych przesłankach, przewiduje się, że za lat dziesięć Gdynia będzie wielkiem miastem, może nawet tak wielkiem, jak Warszawa.

Tworzenie się tego wielkiego miasta trzeba ująć w pewne wytyczne, żeby nie powstał chaos i, żeby praca nie szła na marne. Wytyczne te muszą jednak być również elastyczne, żeby nie narzucały życiu sztucznych form i nie wytworzyły zmanjerowanych, niecelowych kształtów.

Obecną Gdynię można uważać tylko za przygotowanie się do przyszłej roli wielkiego miasta, potężnego centra przemysłowo-handlowego.

Gdynia iutrzejsza rozciągać się będzie nieregularnym półkolem poprzez Oksywię, Obłuże, Podgórze, Chylonę, Witomino i Kolibki do Orłowa. Wzdłuż toru kolejowego i kanału portowego, na odcinku Gdynia—Chylonja, powstanie dzielnica przemysłowa. W dzielnicy tej są idealne warunki transportowe i załadunkowe. Dzielnica ta będzie odseparowana od miasta, z którym łączący się będzie poprzez dzielnicę handlowo-reprezentacyjną (city, śródmieście), ciągnącą się długim trójkątem od węzła kolejowego pomiędzy Szosą Gdańską i ul. Świętojańską. Plan regulacyjny Gdyni z roku 1926 będzie poważnie zmieniony. Dworzec będzie przesunięty o przynajmniej jeden kilometr w kierunku południowym. Dzielnica handlowo-reprezentacyjna jest już dzisiaj częściowo zbudowana. Dążenia pójdą w tym kierunku, żeby wyeliminować z tej połaci miasta prywatne mieszkania, żeby większość budynków zajmowały biura, sklepy, lokale rozrywkowe, urzędy itd.

Ludność wielkiej Gdyni rozlokowana będzie w okolicy miasta. Zamożni w willach na Kamiennej Górze i w Redłowie, gdzie stanie stadion sportowy, sfery średnie w Mł. Kacku i Kolibkach, zaś robotnicy portowi w pobliżu warsztatów pracy, na północ od dzielnicy przemysłowej, na terenie Podgórze i Obłuża.

W kierunku południowym Gdyni, dzielnicę willową na Kamiennej Górze i Redłowa zamknie park naturalny, rezerwat o obszarze dwudziestu kilku hektarów, lasy redłowskie. Za parkiem tym znajdziemy miejscowości Mały Kack, Kolibki i Orłowo. Będzie to teren mieszkaniowy dla kooperatyw urzędników i inteligencji miej-

skiej, zatrudnionej w Gdyni, pozbawionej kąpieliska, w europejskim znaczeniu tego słowa. Gdynia przestanie być kąpieliskiem, z czym trzeba się pogodzić.

Specjalną funkcję będzie spełniał teren domeny państwowej Witomino. Będą tam osiedla o charakterze ogrodniczym dla kwalifikowanych robotników i rzemieślników, pracujących w Gdyni; na obszarze 22 ha powstaną już niebawem ogrody, które zaopatrywać będą Gdynię w konieczne warzywa; dotychczas jarzyny Gdynia sprowadza z terenu W. M. Gdańska. Szkoła powszechna, którą założy się w Witominie, będzie posiadała ogrodnicze kursy doszkolające.

Tak, w ogólnych zarysach, wyglądają ramy przyszłej wielkiej Gdyni. Z bardziej szczegółowych planów wylczyć można budowę obozu emigracyjnego na Grabowie (17 budynków,

koszt 5 milj. zł), obóz kwarantanny na północ od Obłuża, lotnisko komunikacyjne na Oksywi i tor wysiłkowy w Witominie. Oczywiście dojdą do tego projekty budynków miejskich, jak rzeźnia, teatr, hala targowa, i gazownia. Budynki te, z wyjątkiem teatru, mają być wzniesione już w najbliższym czasie.

Rozłożenie przyszłej Gdyni na opisane powyżej dzielnice uważać trzeba za pomysł dobry. W dzielnicy portowej będą zakłady przemysłowe i w pobliżu osiedla robotników. W śródmieściu gmachy reprezentacyjne i biura, na Kamiennej Górze i w Redłowie wille ludzi zamożnych, zaś w Kolibkach, Małym Kacku i Orłowie miasto — ogrody stanu średniego. Przy dobrej komunikacji odległości 3—8 km nie będą wiele znaczyły.

W okresie dziesięciu lat można zrobić bardzo wiele. W pierwszych dziesięciu latach raszej państwowości stworzyliśmy Gdynię. Zobaczmy, czy w następnym okresie dziesięciu lat zdołamy rozwinąć Gdynię i stworzyć z niej miasto portowe, takie, jakiego potrzeba Polsce. F o b.

Zatajanie prawdy

nie przyczynia się do wyjaśnienia sytuacji!

Pismo nasze jako jedyne w Poznaniu pisze prawdę, czy się to komu podoba lub nie podoba.

Umiały to ocenić szerokie koła publiczności, czego dowodem stały przyrost czytelników.

Prosimy o zapamiętanie sobie tego oraz o zwrócenie uwagi na powyższe w kołach swych znajomych.

Wychowanie narodu metodą obelg i nienawiści

„Kurjer Warszawski”, omawiając ostatnią enuncjację min. Piłsudskiego, zauważa, że z punktu widzenia politycznego nie zawiera ona niczego nowego.

„Gdziekolwiek też tkwi, według naszego rozumienia rzeczy — pisze „Kurjer Warsz.” — jej punkt ciężkości: w tym jej ustępie, w którym czytamy: „Osobiście — pisze marszałek Piłsudski — widziałem ludzi, którzy mnie prosili o pozwolenie, jako swego Wodza, zastrzelenia kilku panów, pomiędzy innymi i pana Trampczyńskiego, i którzy, gdy im tego odmówił, szukali śmierci samobójczej”

„Rewelacja powyższa niechybnie — jesteśmy tego pewni — wywoła w kraju najgłębsze wrażenie, jest bowiem w samej swej istocie zdumiewająca. Jest świadectwem takiego upadku moralnego w pewnych kołach, że, pomimo niejednego fatalnego doświadczenia, wręcz nie chce się wierzyć uszom.

„Okropność powyższej rewelacji nie polega wyłącznie na tem, że znaleźli się ludzie, opętani myślami zbrodniczymi. Zauważcie, że ci ludzie nawet nie domyślają się tego, jak będą kwalifikowani moralnie. Dzielią się swymi zamiarami z wysokim dostojnikiem państwa; proszą „swego Wodza” o „pozwolenie”, wyobrażają sobie, że takie pozwolenie może im być udzielone; nie zdają sobie sprawy z niezmiernie krzywdy moralnej, jaką wyrządzają samem zuchwalstwem propozycji; mniemają, że mogłoby istnieć na świecie jakieś „pozwolenie”, rozwiązujące im ręce, rozgrzeszające ich moralnie, ba! nawet mieszczące ich w rzędzie patryjotów i bohaterów. Trudno wyobrazić sobie większe zaślepienie moralne i gorszy upadek duchowy!

„Do odrazy, którą się odczuwa wobec takiej ochoczej inicjatywy zbrodniczej, musi dołączyć się jeszcze stwierdzenie oplakanych pojęć społecznych, szukających rozwiązania pretensyj politycznych — w samosądach. Odrodzona Polska jest dla tych ludzi Kurdystanem, jest Meksykiem, gdzie niemasz sądów, niemasz prawa, niemasz opinii publicznej, gdzie państwo jest bezsilne, a jego władze niepewne, gdzie każdy ma obowiązek wymierzać sobie sam sprawiedliwość,

gdzie samowola poczytywana jest za cnotę...

„Jeżeli rewelacja artykułu p. marszałka Piłsudskiego zmierzała do uprzytomnienia nam takiego właśnie stanu niektórych umysłów, to z pewnością dopięta swego celu i to z nawiązką. Świadomość, że pewne koła ogarnięte są psychozą, stanęła przed nami w całej swej groźbie.

„Gdzie główne źródło tej ciężkiej choroby? Pytanie to musi się narzucać z niezmierną siłą tym wszystkim, którzy, w różnej postaci i często tylko, jak im się wydaje, pośrednio, spełniają potężną misję wychowawców narodu. Czy wielu z nich uderzy się w pierś? Poczucie się do winy? Przyzna się do błędów?

„Czy wielu z nich zamyśli się nad tem, że atmosfera, w której od kilku lat żyjemy, przyczyniła się do kultu pasyj politycznych, do rzeszenia z miejsc wysoce odpowiedzialnych oskarżeń i podejrzeń, do podsuwania wszystkim działaczom politycznym złej woli i pobudek osobistych, a przede wszystkim do niewiary we własny naród? Ze ci, którzy najwięcej mogli faktycznie, nie tylko nie zmierzali w niczem do hamowania namiętności, lecz przeciwnie, rozdmuchiwali rzeczywistość i urojone sprzeczności? Ze nie uznawali cudzych zasług i zamiarów? Ze wyróżniali się duchem nietolerancji? Ze mierzyli wszystko kryterjum osobistym?

„Tak to się odbywało u nas, od kilku lat, wychowywanie narodu — metodą obelg i nienawiści. To też należy uważać za cud, że zło moralne nie przybrało w Polsce jeszcze większych rozmiarów. Ale już jest ono dość duże, aby najbardziej nawet zrównoważonych ludzi przejąć obawami, aby zmusić do namysłu nad dalszymi skutkami oplakanego posiewu. Bo nie w społeczeństwie nie jest izolowane — nie! Ani mowy niema o tem, żeby czyjkolwiek wyobraźnia zdołała przewidzieć, gdzie zło ziarno niespodziewanie spadnie i jakie kiedyś, kiedyś wyda owoce!”

POPIERAJCIE OŚWIATĘ POLSKĄ
wspomagając TCL w jego obecnym roku jubileuszowym!

„Chrystus narodów” i „naród idjotów”

Tutejsza „Prawda”, organ N. P. R., zwraca słuszną uwagę, w jakie ostateczności wpadają nasi „romantycy”. Niedawno nazywali Polskę „Chrystusem narodów”, obecnie wpadają w drugą skrajność i zachwycają się wymyslaniami na temat „narodu idjotów”. Czy to nie histerja?

Twórca — zgody narodowej

W pułkownikowskim warszawskim „Kurjerze Porannym” czytamy z okazji św. Józefa:

„Powszechnie rozumiano w Polsce potrzebę zgody narodowej i dużo na ten temat deklamowano na różnych uroczystościach i obchodach, a nawet w programach partyjnych, lecz dopiero Józef Piłsudski tę błądą, anemiczną, odświeżną zasadę ożywił rumieńcem życia i siły i uczynił z niej prawdę obowiązującą na codzień”.

Przyznajemy szczerze, żeśmy sobie z tego dotąd — nie zdawali sprawy: Piłsudski twórca — zgody narodowej!

Jak to do końca życia można się dowiedzieć i nauczyć czegoś nowego...

Barwnym — pędzlem

Organ konserwatywno - „sanacyjny” warszawski „Dzień Polski” wystąpił na św. Józefa z takim dytambem:

„Z romantycznym rozmachem, a pozytywnym wykonaniem tworzy legjony i rzuca je w bitewny wir wojny światowej, z której wylaniają się ponad szarym płaszczem legjonowym — zjeżona czupryna, krzaczaste brwi pod sklepieniem czoła, sumiaste wąsy, a nadewszystko oczy. Jego oczy tak przedziwne mądre i takie strasznie mocne — ta cała ukochana postać Dziadka-Komendanta olbrzymieje i wzrasta na miarę wielkiego wodza narodu. Wdzięczny naród ofiarował mu godność Naczelnika wolnego państwa polskiego, którą sprawuje, by zaprowadzić ład w odrodzonej Polsce”.

Z powodu obrazu tego, nakreślonego barwnym pędzlem organu konserwatywistów, krakowski „Głos Narodu” pisze:

„Czupryna krzaczaste brwi, sumiaste wąsy i oczy... „Kurjer Czerwony” doda jeszcze — buty „znamionujące charakter”, sam zaś p. marszałek Piłsudski wystąpił z — talerzem... Materiał do zajmującego portretu — gotów! Tylko malować!”

Imieniny w Kościanie

Kościańska „Gazeta Polska” pisze, co następuje:

„W środę wieczorem odbywał się w Hotelu Warszawskim obchód imienin marsz. Piłsudskiego. Wszystko odbyło się według programu aż do ostatniego punktu. Tu miała być odśpiewana „Pierwsza brygada”, lecz z powodu licznie zgromadzonej publiczności zaintenonowano „Nie rzucim ziemi”, a cała sala po krótkim zamieszaniu z całej pierśi śpiewała do końca „Rotę”. Po skończeniu śpiewu wznoszono okrzyki: „Niech żyje generał Józef Haller!” Tak się niespodziewanie zakończył obchód imienin marsz. Piłsudskiego manifestacją na cześć gen. Józefa Hallera.”

Ku uczczeniu generałów Hallera i Muśnickiego

Warszawa narodowa uczła onegdaj w sposób godny i poważny dwóch zasłużonych mężów z okazji ich imienin: gen. Józefa Hallera i gen. Józefa Dowbór - Muśnickiego. Odbyła się uroczysta akademja w sali Tow. Fyzywarckiego, w której brało udział około 3 000 osób. Akademję zagal p. senator Kurnatowski, poczem referaty uroczystościowe wygłosili pułk. Modelski i ks. kapelan Panaś. W gorącym nastroju zebrani manifestowali swoje uczucia dla obu zasłużonych generałów, natomiast burzę protestów wywołał poruszenie przez ks. Panaśa fakt wyzwania gen. Hallera na pojedynek przez jednego z członków przeciwnego obozu.

Posiedzenie Sejmu 25 bm.

Warszawa, 21. 3. (AW). Wyznaczone na poniedziałek plenarne posiedzenie Sejmu zostało dziś odroczone do wtorku, dnia 25 b. m.

Umowy haskie w parlamencie francuskim

Paryż, 21. 3. (PAT). Rząd złożył w Izbie projekt ratyfikacji umów haskich i planu Younga. Tardieu oświadczył przy tej sposobności, że Izba uchwaliła już ustawę, zobowiązującą Francję do placenia długów. Dziś się chodzi o projekt, zapewniający dochody. Plan Younga stanie się żywotną rzeczywistością dopiero w tym dniu, w którym pierwsza transza obli-gacji będzie zmobilizowana. Otóż wobec tego, że w maju wylaniają się najlepsze warunki umieszczenia tej transzy, wskazanem jest, ażeby układy haskie były ratyfikowane przed 6-m kwietniem, zanim będzie zorganizowany bank wypłat międzynarodowych.

Paryż, 21. 3. — Tardieu odbędzie przybywającym z Londynu Brian-

dem konferencję w sprawie przedłożonych Izbie do ratyfikacji układów haskich. W kołach parlamentarnych panuje przekonanie, iż zarówno premier, jak i minister spraw zagranicznych udzielią w ciągu debaty wyczerpujących wyjaśnień w kwestji uregulowania spłat reparacyjnych w Hadze. Opozycja lewicowa będzie się starała wykorzystać dyskusję w sprawie układów haskich i w kwestji utworzenia Międzynarodowego Banku Odszkodowań dla załatwienia swych porachunków z rządem Tardieu. Lewica radykalna czynić będzie wysiłki obalenia rządu. Dyskusja w sprawie planu Younga i układów haskich w Izbie francuskiej zapowiada się burzliwie.

się dotychczas ostentacyjnie od tego rodzaju interwencji.

100 osób spalonych

Szanghaj, 21. 3. (PAT). W czasie przedstawienia w kinematografie w Kirin (Mandzurja) wybuchł z powodu krótkiego spięcia pożar. Zgórą 100 osób, wśród nich przeważnie kobiety i dzieci, uległo zwęgleniu. Pożar rozszerzał się z niezwykłą szybkością i w krótkim czasie ogarnął cały budynek. Na widowni rozgrywały się straszne sceny, wywołane tem, że wyjścia były zasłonięte żaluzjami a okna pozamykane.

Obchód Hallerczyków

W sobotę dnia 22 marca br. odbędzie się w sali restauracji „Boulevard” przy pl. Nowomiejskim 5, obchód imieninowy ku czci generała Józefa Hallera.

Obchód urządzi miejscowy Związek Hallerczyków. Początek o godz. 20. Program: 1) Otwarcie przez p. Leona Rosta, prezesa Zarządu Chorągwi Wielkopolskiej Związku Hallerczyków; 2) Śpiew i muzyka; 3) Przemówienie dr. Cz. Meissnera, prezesa Legionu Wielkopolskiego; 4) Deklamacja p. dr. C. Rydleńskiego; 5) Dżerferat red. Kaz. Oldziejewskiego, sekretarza zarządu Chorągwi Wielkopolskiej Zw. Hall. p. t. „Ideologia i czyn gen. Józefa Hallera i Hallerczyków”.

Po uroczystości, odbędzie się w tymże lokalu skromna herbatka towarzyska, urządzona staraniem Koła Pań przy Zw. Hall.

Zarząd Chorągwi Wlkp. Zw. Hall., zaprasza tak na obchód imieninowy jak i na herbatkę wszystkie narodowe organizacje kombatanów oraz ogólnospołeczne, jak również sympatyków idei hallerowskiej oraz wszystkich hallerczyków, dotychczas niezrzeszonych.

Wynik ostatniego spisu ludności w Gdańsku.

Ilość mieszkańców obszaru W. Miasta wynosi razem 407 517; przyrost ludności od ostatniego spisu 1924 r. wynosi 23 552. Na miasto Gdańsk przypada 235 237 dusz. t. j. 14 852 więcej niż 1924 r. Przyrost ten zapisać należy przedewszystkiem na konto inkomunikacji przedmieść, w tem gminy Oliwy z 8 000 mieszkańcami. Sopoty liczą 30 835 mieszkańców (26 835). Liczba kobiet na całym terenie W. Miasta przewyższa liczbę mężczyzn o 24 469.

Urzędowa ceduła

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 21 marca 1930.
Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 508 gr. (84,6 w. h.).

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto	19,00—19,50
Usposobienie stałe	19,00—19,50
Pszenica	34,30—35,00
Usposobienie stałe	34,30—35,00
Jęczmień przemysłowy	18,50—19,00
Jęczmień browarowy	21,00—23,00
Usposobienie spokojne	21,00—23,00
Owies	15,00—16,00
Usposobienie spokojne	15,00—16,00
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	32,00
Usposobienie stałe	32,00
Mąka pszenna 65% wł. work. Usposobienie stałe	53,50—57,50
Otręby żytnie	13,00—14,00
Otręby pszenne	15,00—16,00
Wyka latowa	26,00—28,00
Peluszka	23,00—25,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Victoria	28,00—33,00
Groch Folgera	26,00—29,00
Lubin niebieski	20,00—22,00
Lubin złoty	23,00—25,10
Seradela	20,00—24,00
Koniczyna czerwona	120,00—140,00
Koniczyna biała	170,00—220,00
Koniczyna szwedzka	170,00—200,00
Koniczyna żółta odtłuszcz.	120,00—135,00
Koniczyna żółta w luskach	55,00—60,00
Przełot	80,00—105,00
Inkarnatka	200,00—220,00
Tymoteusz	42,00—50,00
Rajgras angielski	90,00—110,00
Tatarka	25,00—27,00
Ogólne usposobienie stałe	

Uwaga: Sytuacja rynkowa naogół bez zmiany przy dalszej stałej tendencji.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,90,2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,90 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś

za 100 mkn. w dewizach 212,41 do 212,71 zł, gotówką 212,01 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,06 do 173,32 zł, gotówką 172,72 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 21 marca 1930.
Przebieg giełdy dzisiaj był naogół spokojny i kursy nie podległy prawie żadnej zmianie.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych dalszy popyt na 5 proc. poz. konwers. po 53 proc., natomiast oddawano poz. inwestycyjną po 127,— i 8 proc. listy dolarowe ziemskie po 93,75 proc. (przy dew. 8,90). Dopytywano się również o 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 41,50 proc. Mniejszą ilość 6 proc. listów żytnich handlowano po 20,50 bez notowania.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 166,—. Poza tem notowano jeszcze tylko R. Maya po 62,— w oddaniu. Bez notowania poszukiwano silnie jeszcze Centr. Rolników po 90,—, Goplanę po 9,— i Unję po 76,—, ofiarowano natomiast Lubań po 40,—.

Cedula urzędowa z dnia 21 marca 1930 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 53% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 93,75% O.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 41,50% P.

(Kurs w złotych)
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 127,— O.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 166,— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Dr. Roman May I em. 76,— O.

Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 21. 3. 1930.
Waluty Gotówka
Dolary St. Zjed. tr.: 8,90 sp.: 8,92 kup.: 8,88

Dewizy:

	trans	sprzed.	kup.
Holandja	357,88	358,78	356,98
Nowy Jork	8,90,7	8,92,7	8,88,7
Londyn	43,39 1/2	43,50	43,29
Pa. yż	34,91 1/4	35,00	34,82 1/2
Praga	26,43 1/4	26,49 1/2	26,37
Szwajcaria	172,73	173,16	172,30
Włochy	46,73 1/2	46,85	46,62

Tendencja mocniejsza.

Papiery państwowe i obligacje:
4% poz. inwest. 125,00
5% poz. konw. 54,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	166,75—166,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	0,00—78,50
W. T. F. Cukru	0,00—27,00
Ostrowieckie Zakłady	0,00—54,00
Starachowice	21,25—21,15

Tendencja słabsza.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 21 marca 1930.
Spędzono: buhai 6, krów 18, świń 444, cieląt 135, owiec 38, prosiąt 261; razem 902 sztuk zwierząt.

Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin, dnia 21 marca 1930.

Pszenica march. od st. załad. 76-77 kg. przeciętnej jakości	246,00—248,00
Tendencja mocna.	
Zyto march. od stacji załad. 72 kg. przeciętnej jakości	144,00—149,00
Tendencja stała.	
Owies march. do stacji zał. 127,00—137,00	
Tendencja mocna.	
Jęczmień browarowy	162,00—172,00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	142,00—152,00
Tendencja stała.	
Kukurudza loco Berlin	0,00—158,00
Tendencja stała.	
Kukurudza loco Hamburg	0,00—146,00
Tendencja stała.	
Mąka pszenna	27,25—35,00
Tendencja mocna.	
Mąka żytnia	20,75—24,00
Tendencja mocniejsza.	
Ospa pszena	08,25—08,75
Tendencja stała.	
Ospa żytnia	08,50—08,75
Tendencja stała.	
Groch Victoria	20,00—25,00
Groch dr. jadalny	18,00—20,00
Groch pastewny	16,00—17,00
Peluszka	16,50—19,00
Bób polny	16,00—17,50
Wyka	19,00—23,00
Lubin niebieski	13,00—14,50
Lubin złoty	17,00—18,00
Seradela nowa	28,00—33,50
Makuch rzepakowy	13,00—14,00
Makuch lniany	16,70—17,50
Wyłoki suche	06,60—06,80
Srót Soja	14,00—15,00
Płatki ziemniaczane	12,00—12,50

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie z dnia 21. 3. 1930.

Wypłaty na Warszawę	46,85—47,05
Noty wielkie	46,70—47,10

Rozbudowa fortecy w Piławie

Gdańsk, 21. 3. (Tel. wł.) Pisma tutejsze donoszą, że z funduszu 30 milj. marek, przeznaczonych na wzmocnienie i twierdz niemieckich na wschodzie, znaczna część przypadnie na rozbudowę fortecy w Piławie. Jak wiadomo, według traktatu wersalskiego twierdze na wschodzie miały ulec zniszczeniu, czego miała dopilnować misja wojsko-koalicyjna.

Pogrzeb biskupa Julliena

Arras, 21. 3. (PAT.) Odbił się tu wczoraj pogrzeb biskupa Jullien, komandora orderu „Polonia Restituta”. W pogrzebie wziął udział m. in. marsz. Petain. Powszechną uwagę zwracały barwne sztandary organizacji górników polskich. Rząd polski reprezentował konsul z Lille. Zwłoki zmarłego pochowano na znanem z czasów wojny wzgórzu „Lorette”, gdzie padło kilkanaście tysięcy żołnierzy.

Z komitetu ekonomicznego ministrów

Warszawa, 21. 3. (PAT.) Dnia 20. bm. odbyło się pod przewodnictwem p. prof. Bartla posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów. Rozpatrywano m. i. sprawy, związane z opieką nad emigrantami oraz zamówienia i inwestycje rządowe i samorządowe w celu złagodzenia ciężkiej sytuacji w przemyśle. Część obrotów rządowych została przesunięta z dalszych okresów budżetowych na pierwszy i drugi kwartał b. roku, co winno ułatwić sytuację niektórych przemysłów. Ministerja zostały wezwane do przedłożenia min. przemysłu i handlu materiałów, obejmujących plan inwestycyjny na okres przyszłych 2—3 lat.

Konferencje prof. Bartla

Warszawa, 21. 3. (AW). Wczoraj popołudniu prof. Bartel konferował z marszałkiem Szymańskim. Następnie o godz. 5,30 do godz. 9 wiecz. odbyło się pod przewodnictwem p. Bartla posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów. Po posiedzeniu komitetu p. prof. Bartel przyjął kolejno ministrów Matuszewskiego i Józefskiego.

Katastrofa w kopalni

Katowice, 21. 3. (PAT.) Wczoraj w kopalni „Hildebrandt” w Nowej Wsi runął filar, zasypując pracujących tam robotników. Akcja ratunkowa trwała do godz. 1 w nocy. Wydobyto 2 robotników zabitych a 3 rannych. Dalsza akcja ratunkowa w toku. Wypadek jest prawdopodobnie w związku z wczorajszym wstrząsem ziemi.

Paderewski na Riwierze

Paryż, 21. 3. (AW) W Monte-Carlo bawi na wywczasach Ignacy Paderewski. Czuje się świetnie i uskarża się nietylko na stan zdrowia, ile na nie dających mu spokoju fotografów.

Powrót aktów grodzieńskich

Warszawa, 21. 3. (PAT.) W tych dniach nadszedł z Moskwy do ekspozytury Delegacji Polskiej w mieszanej komisji specjalnej w Leningradzie transport archiwów b. gubernji grodzieńskiej, wydanych Polsce w wykonaniu art. 11 traktatu ryskiego. Transport obejmuje dwa wagony akt, a stanowi tylko część archiwów grodzieńskich,

których zwrot przewiduje układ. Pozostałe archiwa są przygotowywane do zwrotu i w najbliższych miesiącach nastąpi wydanie ich Polsce.

Aresztowanie księcia Lubomirskiego

Warszawa, 21. 3. (Tel. wł.) W Warszawie został aresztowany pod zarzutem nadużyć finansowych z polecenia władz śledczych we Lwowie ks. Tomasz Lubomirski, właściciel majątku Piawno pod Częstochową. Poszkodowani zgłosili pretensje na mniej więcej ćwierć miliona zł. (w)

Jak ustalono po przybyciu do Warszawy Lubomirski zamieszkał w Hotelu Savoy, poczem nie zapłaciwszy rachunku przeniósł się do Bristolu, z kolei w Bristolu nie zapłaciwszy rachunku przeniósł się do Hotelu Europejskiego, w końcu zaś i stąd się wyprowadził. Po aresztowaniu Lubomirski przewieziony został do Lwowa.

Do Peru

Warszawa, 21. 3. (AW). Pierwsza partja osadników polskich do Peru na tereny spółdzielni osadniczej „Kolonja polska” wyjechała wczoraj. Następną partja członków spółdzielni wyjeżdża do Peru 9 kwietnia.

Nowe stacje telegraficzne

Warszawa, 21. 3. (PAT). W agencjach pocztowych: Litwinów, powiat Podhajce, Sędzin, powiat Nieszawa, Poświętne, powiat Wysokie Mazowieckie i Łęki Szlacheckie, powiat Piotrków, zaprowadzono służbę telegraficzną i telefoniczną.

Samobójstwo kasjera

Sosnowiec, 21. 3. (AW) Dziś popełnił samobójstwo wystrzałem z dubeltówki kasjer ekspedycji pośpiesznej stacji Sosnowiec. Przyczyną zamachu samobójczego dotychczas nie ustalono.

Oryginalny protest szoferów

Katowice, 20. 3. (AW) Właściciele taksówek w Katowicach protestują przeciwko zarządzeniom policji, określającym szybkość jazdy na ulicach miasta na 15 km. W oknach taksówek nalepiono plakaty z napisami „tylko 15 km.” i w tem żółwim tempie krążą one po mieście, wywołując częstokroć zatory w bardziej ruchliwych punktach.

Wojna dwóch ministrów

Berlin, 21. 3. (AW.) Groteskowa wojna pomiędzy dwoma ministrami — ministrem spr. wewn. Rzeszy, Severingiem, i min. spraw wewn. Turynji, narodowym socjalistą dr. Fricckem, uczestnikiem zamachu Kappa, doprowadziła do zupełnego zerwania stosunków służbowych między obu ministrami. Severing wstrzymał wypłaty dla policji w Turynji, a poza tem przeciwko min. Fricckemu rozpoczęto dochodzenie karne przez sąd Rzeszy w Lipsku o zdradę główną.

Przeciw rewolucjonistom macedońskim

Sofja, 20. 3. (PAT). Poseł jugosłowiański Nesicz podjął wczoraj ponownie kroki u bułgarskiego min. spraw zagr. Burowa, by rząd bułgarski zastosował energiczne środki przeciw zamachom dynamitowym. Pos. Nesicz wyraził zdziwienie, iż rząd bułgarski mimo ostrzeżeń posłów francuskiego, angielskiego i włoskiego nic w tym kierunku nie przedsięwziął. Wystąpienie Włoch wywarło w Sofji silne wrażenie, ponieważ Rzym wstrzymywał

Odczyt Dmowskiego a mobilizacja policji

Manifestacje na cześć budowniczego Polski

Warszawa, 21. 3. (Tel. wł.) Wczoraj w sali Towarzystwa Techników odbył się odczyt Romana Dmowskiego o początkach Europy. Na sali było przeszło tysiąc słuchaczy. Przed odczytem i po jego zakończeniu urządzono demonstrację na cześć Dmowskie-

go. Nie wiadomo dlaczego w bramach sąsiednich domów zgromadzono policję konną i pieszą. W pewnym momencie wypadła ona na ulicę i wmieściła się w tłum wychodzących akademików. (w)

Autobus z oficerami najechany przez pociąg

Dowódca 10 dywizji ranny

Warszawa, 21. 3. (Tel. wł.) Z Kępna do Wielunia zdążył wczoraj po południu autobus, w którym jechała wycieczka krajoznawcza oficerów D. O. K. Łódź, złożona z 12 osób. Autobus wpadł na zamkniętą rampę kolejową, zlamal ją, a bok rampy wtoczył się w jedną z ścian autobusu, który skręcił w kierunku toru kolejowego. W tej chwili nadjechał pociąg z

węglami. Parowóz uderzył o przód autobusu, rozbił motor a karoserja spadła z nasypu, grzebiąc pod sobą oficerów i szofera. Po zatrzymaniu pociągu służba kolejowa wydobyła z pod szczątków autobusu rannego szofera Szewczyka oraz dowódcę 10 dywizji piechoty pułkownika Przedzimyńskiego. Inni oficerowie odnieśli lekkie rany. (w)

Manifestacje młodzieży w Krakowie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Kraków, 19 marca.

Przebieg wtorkowych manifestacji przeraził poprostu tutejsze sfery „sanacyjne”. Już we wtorek rano było widocznym, że ludność miasta zupełnie zbojkotowała nawoływanie do dekoracji okien nalepkami, chorągwie zaś wywieszono pod silną presją. W ciągu dnia wystąpiły objawy reakcji społeczeństwa przeciwko „galówce”.

Już w południe rozrzucono w szkołach średnich krakowskich ulotki, podpisane przez Narodową Organizację Gimnazjalną, a zwrócone przeciw nowym obchodom. To też oprócz muzyk szkolnych, które pod presją wygrywały różne marsze po ulicach miasta, młodzież w capstrzyku prawie udziału nie wzięła. Na szczęście pojawiły się nie wiedzieć skąd ulotki przeciw „galówce”.

Zgodnie z urzędowym programem przed godziną 19 zaczęły się schodzić na Rynek orkiestry, gromadząc się przed główną strażnicą wojskową. Tu odegrano pobudkę i parę marszów, poczem orkiestry ruszyły w dalszą wędrowną bez okrzyków, „żywiolowych holdów”, a także bez „brygady”.

W momencie rozchodzenia się orkiestr wśród zgromadzonej publiczności odezwały się protesty przeciwko wymuszonym manifestacjom. Policja, szukając sprawców rzuciła się na grupę akademików i aresztowała dwudziestu kilku z nich, między innymi W. Niessnera.

W drodze na strażnicę wojskową aresztowani wnosili okrzyki „Niech żyje państwo narodowe” i inne, na co posterunkowi i cywilni agenci zarębowali bicie. Na strażnicy poddano kilku spośród aresztowanych akademików osobistej rewizji, zabierając im notesy, listy, fotografie i t. p.

Wkrótce przybył silnie wzburzony pułkownik Mond, który po zapoznaniu się z nazwiskami aresztowanych, zażądał bliższych danych co do ich osób. Gdy usłyszał odpowiedź, że ma do czynienia z narodowcami, porównał ich z komunistami, na co akad. W. Niessner odpowiedział, że młodzież narodowa na terenie uniwersytetu prowadzi ostrą walkę z komunistami, podczas, gdy „sanatorzy” stawiali przy wybo-

rach do Bratniej Pomocy kandydaturę akademika Kasty, skazanego obecnie za agitację wywrotową.

Zdenerwowany pułkownik groził i nazywał działalność narodowej młodzieży antypaństwową. Akademik Niessner odparł na to, iż nie boi się pogroźek, ponieważ za aresztowanymi stoi 30 tysięcy akademików narodowców, którzy protestują przeciwko wymuszonym galówkom.

Tu już pułk. Mond przestał zupełnie panować nad sobą i krzyknął: „Milczcie! Tu jest strażnica wojskowa. Ani pary z ust!” I zwracając się do porucznika: „Pan, panie poruczniku, jest odpowiedzialny za to. Jak który puści parę, to za mordę! My mamy na was sposoby. Jak będziecie coś gadać, to was tak unieszkodlimy, że wyjdziecie stąd naznaczeni!”

A jednak w chwilę potem uwięzieni „puścili parę z ust”, odpowiedzieli słowami „Roty”. Komendant miasta, pułk. Kostrzewski i oficer służbowy stanęli odruchowo na baczność, za ich przykładem poszli żołnierze i policjanci. Słowa „Roty” wydobywały się przez otwarte okna na Rynek, gdzie wnet zostały podchwycone przez zgromadzone tłumy.

Po ukończeniu „Roty” pułkownik Mond już spokojniejszym głosem powiedział, że wojsko ma swoje metody, które są czasem brutalne, na co otrzymał odpowiedź, że w ciągu ostatnich czterech lat miano czas się o tem przekonać.

W międzyczasie wsburzenie tłumów, gromadzących się przed odwachem, wzmagalo się z każdą chwilą. Mimo wysiłków policji tłum coraz bardziej napierał na odwach, śpiewając „Rotę” i hymn narodowy, tudzież wznosząc okrzyki „Niech żyje państwo narodowe!”, „precz z sanacją!”, „żądamy uwolnienia uwięzionych”. Ostatecznie na skutek interwencji prezesa krakowskiego Komitetu Akademickiego zwolniono aresztowanych. Zgromadzona młodzież akademicka udała się następnie tłumnie na uniwersytet skąd po odśpiewaniu hymnu narodowego rozeszła się spokojnie do domów.

Balfour a sprawa polska

Senátor Kozicki, b. członek Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu, pisze w „Gazecie Warszawskiej”:

Zmarł najwybitniejszy ze współczesnych mężów stanu w Anglii. Był przywódcą stronnictwa konserwatywnego i kilkakrotnie premierem z jego ramienia. Cieszył się powszechnym w swej ojczyźnie szacunkiem. Ze względu na wiek ustąpił w swem stronnictwie miejsca obecnemu leaderowi p. Baldwinowi; z głosem jego wszakże liczone się zawsze.

Mimo swego czynnego udziału w życiu politycznym, posiadał Balfour umysł wybitnie teoretyczny, jest autorem kilku książek z dziedziny zagadnień filozoficznych, patrzył na bieżące wydarzenia z wysoka, co wyrobiło mu opinię sceptyka. Ta właściwość umysłu sprawiała, że przemówienia jego były zawsze pełne treści, nawet, gdy mówił o bieżących zagadnieniach politycznych, potra-

fil oświecił je z szerszego punktu widzenia, zawsze spotykało się w nich rozważania z dziedziny teorii polityki i socjologii. A że wysoka, szlachetna postać budziła sympatię, że miał niezwykle kulturalny sposób przemawiania i polemizowania z przeciwnikami, więc też przyciągał zawsze liczne rzesze słuchaczy. Był też pełen ujmującego wdzięku w obcowaniu towarzyskim.

Mamy wszyscy w pamięci rolę, jaką odegrał w czasie wojny i konferencji pokojowej, będąc ministrem spraw zagranicznych W. Brytanji. W tym charakterze musiał się zajmować sprawą polską i spotykać z przedstawicielami Komitetu Narodowego Polskiego. Znal dobrane nasze położenie i był zdecydowanym zwolennikiem odbudowania Polski. Po wybuchu rewolucji rosyjskiej w r. 1917, złożył mu był bawiac wówczas w Londynie Roman Dmowski trzy „pro memoria”; o polityce rosyjskiej w sto-

sunku do Polski, o konieczności proklamowania przez Rosję zasady niepodległości Polski i o granicach przyszłej Polski. Gdy w maju r. 1917 przyjechałem do Londynu, mówiono mi wówczas, że następstwem tego kroku było wysłanie przez Balfoura odpowiednich instrukcyj do amb. Buchanana, który — wskutek tego — oddziałal na tymczasowy rząd rosyjski w kierunku oświadczenia się za niepodległością Polski.

Gdy Balfour jechał w misji urzędowej do Stanów Zjednoczonych, wręczył mu był Dmowski obszerny memoriał o położeniu politycznym w Europie-środkowo-wschodniej w związku z wojną i z przyszłym uregulowaniem stosunków europejskich po wojnie. Memoriał ten ukazał się później (w lipcu r. 1917) w posłaci książki (Problems of Central and Eastern Europe).

Dmowski, który widywał Balfoura w Londynie, a później w Paryżu, gdzie Balfour był członkiem delegacji angielskiej, zawsze mówił, że spotkał się u tego męża stanu ze zrozumieniem spraw naszych i bardzo życzliwym do nich stosunkiem. Niestety, o ile w czasie wojny głos Balfoura był decydujący, o tyle w czasie konferencji pokojowej na pierwsze miejsce wysunął się premier i pierwszy delegat p. Lloyd George, który o Polsce n.c nie wiedział, a do jej dążeń był zgóry źle usposobiony. Jemu też zawdzięczamy wolne miasto Gdańsk, plebiscyt na Górnym Śląsku i utratę trzech powiatów na prawym brzegu Wisły (Sztum, Kwidzyn i Malborg).

Bądź co bądź stanowisko i opinie Balfoura zaważyły w okresie czasu od r. 1917—1919 niejednokrotnie na decyzjach o sprawie polskiej i sprawach polskich. Dopiero w przyszłości, gdy będą ogłoszone odpowiednie dokumenty z tajnych archiwów angielskiego ministerstwa spraw zagranicznych, będzie można ściśle ocenić rolę Balfoura w okresie wielkiego kryzysu europejskiego oraz jego stosunek do zagadnienia polskiego. Z tego wszakże, co dziś wiemy, wnosiśmy, że rozumiał on znaczenie odbudowania Polski dla przyszłości Europy i że był szczerym i przekonany tym odbudowania zwolennikiem. Zajmował zaś stanowisko, które dawało mu możliwość wywarcia dużego wpływu na decyzje państw skoalizowanych przeciw Niemcom i na bieg wydarzeń w czasie wojny i konferencji pokojowej paryskiej. Naród polski może go zachować we wdzięcznej pamięci, a przed jego trumną pochylić się ze czcią.

Kwasy w obozie pułkowników

Warszawski „Kurjer Poranny”, mający, jak wiadomo, bliski kontakt z t. zw. pułkownikami, jest wyraźnie niezadowolony z przebiegu przesilenia i z powierzenia misji tworzenia rządu p. Szymańskiemu. Już sam sposób prowadzenia narad przez p. Szymańskiego i zwolnienia przez niego prezydów klubów, a nie samych prezesów, co ważne jest dla klubu B. B., nie podoba się „Kurjerowi Porannemu”, który poucza między wierszami desygnowanego premiera, że wprowadza najgorsze obyczaje parlamentu wiekańskiego. „Kurjer Poranny” obawia się, że opozycja osiągnie swój cel, t. j. doprowadzi do takiego składu osobistego rządu, któryby „ułatwiał osłabianie systemu pomajowego”. Kwaśne te refleksje kończy „Kurjer Poranny” uwagą, że gdyby zamiary opozycji miały się spełnić, to „po doświadczeniach prof. Bartla oddanie odrazu państwa na zupełną i wyłączną odpowiedzialność opozycjonistów byłoby operacją prostszą i krótszą w konsekwencjach”. W związku z tą rozpaczliwą uwagą, ciekawe jest również zdanie „Kurjera Porannego”, że „klub B. B. nie jest skłonny do aganżowania się do rządów parlamentarnych, gdyby takie chciał p. Szymański utworzyć”.

Zdaje się, że nigdy jeszcze wzajemne niechęci w obozie rządowym nie ujawniły się tak jaskrawo.

Polacy w Ameryce

Prelekcje ks. dr. Janickiego

W sali akademii Lubrańskich, wygłosił drugą z rzędu prelekcję o życiu Polaków na emigracji amerykańskiej. Mówca był przez kilka lat profesorem w polskim seminarjum duchownym w Ameryce i poznał tam życie naszych emigrantów, których zapędziła za Ocean tułaczka za chlebem. W pierwszej prelekcji wygłoszonej przed tygodniem mówił ks. dr. Janicki o życiu narodowym w Ameryce, a druga była poświęcona stosunkom religijnym naszych emigrantów.

Silne nerwy —
zdrowy sen —
daje codziennie spożycie
Kawy Słodowej Kneippa!

Pw 10 063-12.143

Pierwszą polską parafją utworzyła w Ameryce grupa górnośląskich wychodźców w roku 1884, dzięki staraniom franciszkanina Moczygęby. Polak na wychodźstwie amerykańskim jest głęboko przywiązany do wiary ojców i bardzo ofiarny na potrzeby polskiego kościoła oraz polskiej szkoły, a kościoły polskie, należą do najpiękniejszych i najokazalszych. Świątyni naszych jest w Ameryce około 850, a duszpasterzy około 1200.

Na uwagę zasługuje kult polskich świętych, których wybiera się jako patronów parafji i szkół parafjalnych. Od patrona kościoła przyjmują osiedla nazwy. Są np. osiedla: Stanisławów, Stanisławówka, Jackowo, Józafatówka itp. Duchowieństwo kształci się w polskim seminarjum, powstałym dzięki niespożytemu zasługom powstańca z 1863 r. ks. Józefa Dąbrowskiego. Duchowieństwo pracuje z wielkim poświęceniem, choćby wspomnieć tylko o zasłużonym autorze 13-tomowego dzieła historii wychodźstwa ks. Wacławie Kruszcze, którego imię jest znane prawie każdemu w starym kraju. Wielkie zasługi położyli ojcowie franciszkanie i księża zmartwychwstańcy, zgromadzenie wybitnie polskie, oraz siostry miłosierdzia pełniące w wielu wypadkach czynności nauczycielskie.

Ciekawą prelekcję, uzupełnił ks. prof. dr. St. Janicki licznymi obrazkami z życia polskiej parafji. Zwyczaj w Ameryce zdziwiłyby nas wielokrotnie, tak są tam odmienne, z powodu panujących warunków. Rodakom naszym grozi jednak anglicyzacja i amerykańnicacja. Bywa niestety, że zwłaszcza młodzi uczęszczają na nabożeństwa w języku angielskim.

W obliczu zbliżającego się „Tygodnia Emigranta Polaka” (od 6 do 13 kwietnia) prelekcja była przypomnieniem duchowych i moralnych obowiązków, ciążyących na nas w kraju ojczyznym wobec rodaków naszych w Ameryce. Podczas „Tygodnia” ks. dr. Janicki wygłosi odczyt o życiu Polaków w Ameryce, poparty licznymi przezroczkami. (k)

Żydzi szerzą komunizm w wojsku.

Organa policji politycznej i żandarmerya wojskowa, śledząc za agitacją komunistyczną w wojsku, wpadły na trop akcji prowadzonej przez komunistów w jednym z pułków garnizonu krakowskiego. Na podstawie poufnego wywiadu zarządzone szereg aresztowań. Aresztowano Dawida Reizmana, Hafandela Plotzke, Beję Letgerównę i Polę Nauberg. Wszyscy aresztowani pozostawali w ścisłym kontakcie ze znanym działaczem komunistycznym Aronem Kleinerem i zbiegłym niedawno do Berlina Ludwikiem Spokojnym. Kleinera również aresztowano.

O wywóz i przywóz

Berlin, 21. 3. (AW). Po podpisaniu traktatu handlowego rozpocznie się w najbliższych dniach rokowania polsko-niemieckie w sprawie zniesienia wzajemnych zakazów przywozu i wywozu. Rokowania te opierają się na postanowieniach konwencji antyreglamentacyjnej podpisanej w Genewie w r. 1927 przez 15 państw m. i. przez Polskę, która podpisała tę konwencję, lecz zastrzegła sobie ratyfikację, albowiem konwencja ta dopuszcza utrzymanie zakazu przywozu węgla do Niemiec, oraz zamknięcia granic z powodów weterynaryjnych na dowóz zwierzęcy, podczas gdy polski zakaz przywozu przez ratyfikowanie upadłby. Ponieważ wejście w życie tej konwencji szereg państw a m. i. Francja i Niemcy, uzależniły od polskiej ratyfikacji, która musi nastąpić do 31 maja rb. pod rygorem unicestwienia całego dzieła genewskiego, Niemcy wysunęły po podpisaniu traktatu handlowego inicjatywę rozpoczęcia rokowań w tej materii, których wynik, posiadać będzie doniosłość gospodarczą o światowym znaczeniu.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Analiza obrotu towarowego Gdyni w latach 1924—1929

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Gdynia, w marcu.

W pierwszych latach istnienia portu gdyńskiego nie prowadzono metodycznej statystyki i dlatego cyfrowe ujęcie całokształtu rozwoju Gdyni było pracą bardzo ciężką i mozolną, której z pożytecznym wynikiem podjął się tutaj Urząd Morski. Poszczególne pozycje za lata 1924—1926 trzeba było wydobywać z zakurzonych akt i pozostałych już arkuszy korespondencji różnych urzędów. Idziemy tak szyb-

ko i tak bezwzględnie naprzód, że tracimy świadomość tego, co zdarzyło się przed kilku zaledwie laty i nie przypisujemy minionym sprawom znaczenia, chociaż tylko przez porównywanie przeszłości z teraźniejszością można wszechstronnie zrozumieć przedmiot i uzyskać naukę na przyszłość.

Obecne i przyszłe znaczenie portu gdyńskiego da nam zestawienie liczb, obrazujących wzrost obrotu towarowego w latach 1924—1929 (w tonnach).

	1924	1925	1926	1927	1928	1929
przywóz	981	1 646	310	6 410,5	192 710,5	329 643,5
wywóz	9 186	53 924,5	404 251,2	891 683	1 765 057,5	2 492 858,1
ogólny obrót	10 167	55 570,5	404 561,2	898 093,5	1 957 768,0	2 822 501,6

Powyższy widzimy bardziej, aniżeli skromne zaczątki naszego importu drogą morską.

W r. 1924 — 981, w r. 1925 — 1 646, w r. 1926 — 310 tonn. Tę ilość towarów, które przywieziono do Gdyni w ciągu pierwszych trzech lat, przywozi się dzisiaj do Gdyni przeciętnie w niecałe trzy dni. W pozycji importu za lata 1924—1926 znajdujemy 180 t. tomasyny, sprowadzonej via Gdańsk, 491 t. kamieni brukowych z Francji i Danji, „drobnicę” z Hawru, Kopenhagi i Gdańska, oraz, curiosum, 608 t. węgla, sprowadzonego w r. 1925 z Kopenhagi do Gdyni dla „Francusko-Polskiego Konsorcjum Budowy Portu. W roku 1927 import jest dalej nieznaczny, chociaż już większy. Przywozimy 2 700 t. tomasyny, 3 224 t. kamieni brukowych

i 256,5 t. drobnicy przeważnie z Hawru. Dopiero z r. 1928 przewóz staje się poważniejszy i bardziej zróżniczkowany.

Wzrost eksportu był od samego początku bardziej równomierny. Z roku na rok nie było tych nagłych skoków, co w imporcie, gdzie w r. 1926 mieliśmy 300 tonn, w roku następnym dwadzieścia razy tyle, zaś w r. 1928 trzydziestokrotną ilość roku poprzedniego.

W latach 1924—1926 rozpoczęliśmy przez Gdynię wywóz drzewa i węgla. Wywóz pierwszego artykułu nabrał rozmachu; poczem zupełnie ustał, natomiast wywóz węgla stanowi obecnie bezmała prawie całe sto procent eksportu przez Gdynię. Przedstawi to następujące zestawienie (w tonnach):

	1924	1925	1926	1927	1928	1929
drzewo	8 842	12 514	2 057	8 422	2 140	—
węgiel i bunker	—	41 251,5	394 143,5	880 147	1 758 231,5	2 447 894,5

Drzewo wywoziliśmy w pierwszych latach istnienia portu gdyńskiego do Francji, Belgji, Danji i via Gdańsk. W r. 1927 prawie trzy czwarte naszego drzewa z Gdyni poszło wprost do Anglii, zaś w roku następnym, po którym ustal eksport drzewa, ten sam stosunek do Szwecji.

Wywóz węgla stał się potężny i bardzo zróżniczkowany. W r. 1925 odbiorcami były Danja, Litwa, Lotwa i Szwecja, zaś obecnie, w r. 1929: Algier, Belgja, Brazylja, Danja, Estonia, Finlandja, Francja, Holandia, Litwa, Lotwa, Niemcy, Norwegja, Szwecja i Włochy. Najwięcej naszego węgla ble-rze Szwecja (925,5 tys. t.), Danja (499 tys. t.) i Norwegja (351,7 tys. t.). Znikome ilości (5—20 000 t.) wysyłało się w roku ubiegłym do Algieru, Brazylji, Belgji, Estonji, Litwy i Niemiec. Węgiel wysyłał się do Anglii w czasie strajku w roku 1926 (8 955 t.), zaś do Rosji w tym samym roku 12 696 i w r. 1928 — 2 502,5 tonn. Do Włoch idzie węgiel z Gdyni dopiero od roku zeszłego. Koks wywoziliśmy tylko raz, w r. 1927, dwieście tonn do Karlskrony w Szwecji.

Zróżniczkowanie towarów przywożonych, jak i wywożonych obserwuje się w statystyce dopiero w rubrykach roku 1928 i 1929. Do tego czasu prawie wszędzie widzi się puste pozycje, kreski i kreski.

W latach 1924—1927 wywoziliśmy tylko węgiel, koks, drzewo, cement (1926 — 7 320,5, 1927 — 2 800 t., do Brazylji), żelazo (1926 — 504 t., do Brazylji) i znikome ilości drobnicy (1924 — 344, 1925 — 159, 1926 — 226,2 i 1927 — 114 t.).

W r. 1928 dołącza się do eksportu ryż polerowany (300 t), otręby ryżowe (637 t.), i sól (1 760 t. do Danji). W roku następnym robimy wielki krok naprzód. Ryżu polerowanego wysyłamy 4 109,2 t.; otręb ryżowych 3 456 t. i soli 6 747,5 tonn. Oprócz tego rozpoczynamy przez Gdynię eksport celulozy (2 563,5, do Anglii i Hiszpanji), papieru (511 t.), wytlóków buraczanych (1 295,8, przeważnie do St. Zjedn.), maki ryżowej (1 008 t.), cukru (23 576,7 t.) i nasion lubinu, seradeli, wyki peluski i koni- czyny (502,7 t.). Drobnicy wywieźliśmy w r. 1929 — 1 193,2 t. wobec 989 t. w r. 1928, przyczem ilość portów odbiorczych wzrosła z czterech na dziesięć.

Podobnie jak eksport, przywóz zróżniczkował się również dopiero w latach 1928—1929. Do 1927 włączanie przywożono do Gdyni tylko tomasynę, kamienie brukowe, ryż nieluskany (pierwszy mały transport 230 t. w roku 1927), i niewielkie ilości drobnicy (1924 —

451, 1925 — 897, 1926 — 310, 1927 — 256,5 t.).

W r. 1928 nadeszły do Gdyni pierwsze transporty salety (6 552 t.), fosforytów (3 100 t.), rudy żelaznej (2 826 t.), złomu żelaznego (11 160,8 t.) i śledzi (425 tonn).

W roku następnym, 1929, zaczynamy sprowadzać tytoń (2 035 t.), trawę morską (328 t.), srebro i wyroby srebrne (40 t., z Londynu), bawełnę i odpadki bawełniane (205 t. via Hamburg; pierwszy ładunek ryżu przyszedł do Gdyni również via Hamburg, obecnie sprowadzamy ryż wprost z Indji) i kawę (315,5 t.). Drobnicy sprowadzaliśmy w r. 1929 — 3 475,5 t. wobec 1 876,7 t. w r. 1928. Ilość portów dostawczych wzrosła z 11 na 13.

Statystyka obrotu towarowego Gdyni za lata 1924—1929 okazuje, że port, powstały w małych ramach, rozwija się w szybkim tempie i odgrywa coraz to większą rolę w życiu gospodarczym Polski. Stopniowy ale realny postęp eksportu, abstrahując od węgla, każe przypuszczać, że w przyszłości Gdynia będzie jednym z najżywo- tniejszych portów bałtyckich. F o b.

Ankieta Zw. Tow. Kupieckich w Poznaniu

w sprawie nadużyć podatkowych

Celem przeprowadzenia odpowiednich posunięć na terenie min. skarbu otwiera Zw. Tow. Kupieckich ankietę na temat poniżej podanych pytań, mających stwierdzić:

1. Bezwzględność fiskalnych organów egzekucyjnych, ew. ich samowolę i niesprawiedliwość.
2. Niszczenie majątków płatników wskutek licytacji za bezcen sekwestrowanych przedmiotów lub z innych przyczyn.
3. Gwałcenie powołanej instrukcji egzekucyjnej Ministerstwa Skarbu w szczególności np. przez:
 - a) sekwestrowanie towaru lub innych przedmiotów bez spisowania odnośnego protokołu na miejscu i w obecności osób, które asystowały przy zajęciu;
 - b) sekwestrowanie za drobne zadłużenia podatkowe znacznych ilości towaru lub t. p. (np. pieczętowanie całego przedsiębiorstwa);
 - c) zajmowanie urzędzenia domowego wbrew przepisom, które ustalają, że tego rodzaju zajęcia mogą być dokonywane tylko, gdy dłużnik nie ma żadnego innego majątku ruchomego;

d) przymusowe pobieranie podatków mimo legitymowania się płatnika oficjalnymi dowodami uiszczenia tych podatków.

Tyle wytyczne. Uzyskanie szczegółowego materiału ułatwi może Związkowi obronną akcją na rzecz podatników. Termin nadsyłania odpowiedzi upływa już 25 bm.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Blaski i nędze naszych czasów.** Staraniem dyskusyjnego klubu Myśli Państwowej i Społecznej odbędzie się w niedzielę, 23 marca r. b., o godz. 17 w sali nowego Domu Rzemieślniczego (Ratajczaka 21a) odczyt prof. posła Adama Krzyżanowskiego, generalnego referenta budżetowego, na temat: „Blaski i nędze naszych czasów”. Zaproszenia otrzymywać można w Zamku, pokój 9, godz. 11—1 po poł. Wstęp na odczyt 1 złoty.

(k) **O polityce zbożowej.** W dniach 17. i 18. b. m. odbywały się posiedzenia sekcji zbożowej Rady Naczelnej Organizacji Ziemiańskich, w skład której wchodzi delegaci dzielnicowych Związków Ziemiańskich z całej Polski. Obrady odbywały się pod przewodnictwem prezesa Kaz. Lubomirskiego i miały za temat znalezienie programu uzdrowienia rynków zbożowych. Powzięto następujące uchwały: Z dziedziny polityki kredytowej: Uruchomienie nowej formy kredytu rolniczego, opartej na kontraktach komisowej sprzedaży na zlecenie producenta (terminatki). Kredyt ten ma być jedynie uzupełnieniem dotychczasowych form kredytu rolniczego i nie może żadnej z nich zastąpić. Niezależnie od uruchomienia kredytu pod zastaw terminatek stwierdzono, że bez uzyskania innych odpowiednich kredytów ziemiańskich rynki zbożowe nie dadzą się uzdrowić. Konieczne jest jaknajszybze uruchomienie: kredytu siewnego na rok 1930 dla gospodarstw folwarcznych w odpowiedniej wysokości; kredytu średnio-terminowego któryby umożliwił skonwertowanie krótkoterminowych zobowiązań wszelkiego rodzaju, w wysokości co najmniej 200 mil. zł, to znaczy kwoty, jaką ziemiaństwo w bieżącej kampanji straciło z powodu spadku cen zboża poniżej kosztów produkcji. Do czasu zdobycia odpowiedniego długoterminowego kredytu na listy zastawne, konieczne jest przedłużenie lombardu takich listów T. K. Ziemiańskich w Banku Polskim z 3 miesięcy na co najmniej 2 lata i znaczne powiększenie kontyngentów na te cele przeznaczonych. W dziedzinie polityki eksportu zboża wypowiedziano się: za zniesieniem kontyngentów świadectw wywozowych, za podniesieniem wysokości premij wywozowych, za związaniem premij wywozowych z transakcjami dokonanymi przez komisjonerów, działających na zlecenie producenta.

(k) **Stan przemysłu węglowego w Polsce.** Produkcja węgla w Polsce w r. ub. wzrosła wobec stosunkowo korzystnych cen krajowych i zagranicznych, na 46,6 milionów tonn, wobec 46,2 milionów w r. 1928. Charakterystycznym jest, że przed wojną, w r. 1913 wynosiła produkcja tych samych okęgów tylko 40,7 milionów tonn. Eksport r. 1929 wyniósł 14,4 mil. tonn (1928 — 13,4 mil.), z czego na zagłębie dąbrowskie przypada 2,5 miliona tonn (17 proc.), na Górny Śląsk 11,9 (83 proc.), z rejonu krakowskiego zaś 20 tysięcy tonn. Ceny wewnątrz kraju wzrosły o 3 do 5 proc., ceny eksportowe fob Gdynia i Gdańsk z 12,5—13,5 na 17 zł. Głównymi odbiorcami byli: Szwecja, Austria, Danja, Czechosłowacja, dalej Francja z 780 tys. tonn, co stanowi podwojenie quantum z roku poprzedniego. (j)

Z ZAGRANICZNY

(z) **Największy bank świata.** Jak donoszą z Nowego Jorku, podpisały rady nadzorcze Chase National Bank New York, Equitable Trust Co. i Interstate Trust Co. układ, łączący te trzy domy bankowe w jedną olbrzymią instytucję pod nazwą Chase National Bank of the City of New York. Przy kapitale i rezerwach 2.700 mil. dol., będzie to największy prywatny bank świata. Plan fuzji przewiduje zamianę 1 akcji Chase na pięć Equitable i 2,5 Interstate na jedną Equitable. Naczelnym dyrektorem nowej instytucji został Winthrop Aldrich, szwagier Roquellera. (j)

(z) **„British Empire” a handel światowy.** Biuro ekonomiczne Barday Banku opublikowało ostatnio ciekawe statystyki, z których wynika, że handel „British Empire” wzrósł od r. 1913 bardziej (30 proc.), niż cały handel świata (20 proc.). Charakterystycznym jest, że wzmożł się handel między poszczególnymi dominjami imperjum a zagranicą, podczas gdy handel wewnętrzny znacznie zmalał. Wytłumaczyć to trzeba zmniejszeniem się roli Anglii, jako pośredniczki między poszczególnymi dominjami, które się usamodzielnily gospodarczo. Import „Zjednoczonego Królestwa” wyniósł w styczniu 1913 — 71,24, w styczniu 1929 — 116,55, w styczniu 1930 zaś — 101,85 mil. funtów szt. Eksport w tym samym okresie: 1913 — 56,15, 1929 — 76,69, 1930 — 66,44 mil. funtów szt. Ruch towarowy w angielskich portach

morskich wykazał wyraźnie zmniejszenie się towaru na wejściu, a znaczny wzrost na wyjściu. (j)

Z WYDAWNICTWA

(w) **„Rolnik Ekonomista”,** organ Związku Organizacji Rolniczych Rzplitej Polskiej. Numer 6 zawiera w treści szereg artykułów, z których na podkreślenie zasługują: artykuł wstępny, omawiający ostatnie postanowienia rządu w sprawie doraźnej pomocy dla rolnictwa, artykuł p. J. Gościckiego, w którym autor analizuje nowe posunięcie w zakresie polityki zbożowej, oraz p. J. Litwinowicza poruszający kwestję sposobów zwalczania zarazy wagrzycej oraz ilustrujący ciekawie zestawionymi liczbami straty, jakie ponosi kraj, handel i producenci wskutek zaniedbania tej sprawy.

DOM JUBILEUSZOWY TCL czeka na Wasze ofiary!

RADJO

Programy radjofonczne

Sobota, dnia 22 marca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT. sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.45 kurs wyższy języka angielskiego; godz. 17.05 odczyt dziennikarski; godz. 17.25 odczyt p. t. „O twórczości Kazimierza Iłkowskiego” (wygl. J. E. Skiński); godz. 17.45 słuchowisko dla dzieci (transmisja z Krakowa); godz. 18.45 nadprogram; godz. 18.55 tygodniowa wygadanka akademicka „Młodość na antenie”; godz. 19.20 recital pieśni polskich w wyk. Zofji Leszczyńskiej (sopran). Przy fortepianie prof. Franciszek Łukasiewicz; godz. 20.00 gawęda reporterska (wygl. red. Józef Winiewicz); godzina 20.15 Ze świata kobiecego (wygl. p. Sabina Kazanowska); godz. 20.30 radjokabaret. Wykonawcy: Jadwiga Kowalikówna (sopran), Kajetan Kopczyński (baryton), Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. 22.15 muzyka taneczna z cukierni „Polonia” p. Erazma Kleczka i S-ka; godz. 24.00 koncert nocny firmy „Philips”.

Niedziela, dnia 23 marca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Bazyliki wileńskiej; godz. 12.00 sygnał czasu; godz. 12.05 odczyt rolniczy p. t. „Wytwarzanie się mleka w wymieniu” (wygl. inż. Stefan Hozer); godz. 12.25 odczyt rolniczy p. t. „Gospodarka na piaskach cz. II.” (wygl. p. inż. Stanisław Polowicz); godz. 12.45 wykład dla gospodyń p. t. „Zasady wydajności pracy w gospodarstwie domowym” (wygłosi p. Gabriela Żółtowska); godzina 15.00 nabożeństwo pasyjne z Katedry poznańskiej. Kazanie wygl. ks. prof. Ligoń; chór katedral. śpiewa pod dyr. X. dr. Gieburowskiego; godz. 16.15 gawęda harcerska; godz. 16.30 „Kwestja małżeńska w Polsce”; godz. 16.40 koncert gramofonowy; godz. 17.25 audycja wokalna p. Marij Czekotowskiej (sopran), przy fortepianie prof. Franciszek Łukasiewicz; godz. 17.50 biuletyn Stow. Mi. Polskiej; godzina 18.10 audycja dla dzieci w wykonaniu p. Zygmunta Noskowskiego; godz. 18.30 nadprogram; godz. 18.45 muzyka popularna. Wykonawcy: Władysław Sowiński (tenor), Włodzimierz Pietrzycki, Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. 19.40 „Silva rerum”; godz. 20.00 transmisja z Auli U. P.; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty sportowe; godz. 22.15 muzyka taneczna z cukierni „Polonia” p. Erazma Kleczka i Ska.

Katowice (409 m) godz. 10.15 nabożeństwo; godz. 12.10 muzyka; godz. 15.00 transmisja z Warszawy; godz. 15.20 inż. Jan Buzek: „Wzorowe gospodarstwo górskie w Beskidzie Śląskim”; godz. 15.40 ks. dr. B. Rosiński: „Trudności życia chrześcijańskiego”; godz. 16.00 koncert popularny; godzina 17.15 „Na szachownicy”; godz. 17.40 koncert; godz. 19.30 „Bery i bojki śląskie”; godz. 20.00 do 24.00 transmisja z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. 10.15 nabożeństwo; godz. 12.10 poranek symfoniczny z Filh. Warsz.; w programie utwory L. van Beethovena; godz. 14.00 odczyt p. t. „Zagadnienie paszy w gospodarstwie małym” — wygl. inż. Wojciech Chmielecki; godz. 14.20 muzyka; godz. 14.30 „Roboty wiosenne w polu” — wygl. rektor prof. Stefan Biedrzycki; godz. 15.40 muzyka; godz. 15.00 Co słychać, o czym wiedzieć trzeba — wygl. dyr. Szczepan Mędrzecki; godz. 15.20 muzyka; godz. 16.00 odczyt p. t. „Siedem cudów świata starożytnego, a cuda nowożytne” — wygl. inż. Eug. Porębski; godz. 16.20 muzyka gramofonowa; godz. 16.40 „O zwierzętach na filmie, w zwierzyńcu i życiu” — wygl. prof. Stan. Sumiński; godz. 16.55 płyty gramofonowe; godz. 17.15 „Polacy w Rzymie w XVIII wieku” — wygl. profesor H. Mościcki; godz. 17.40 koncert; godzina 19.25 feljton p. t. „Na zatartej granicy” Z. Marynowskiego; g. 20.00 kwadrans literacki. Mieczysław Wejner: „I chciał ją opuścić”; godz. 20.15 koncert wieczorny; godzina 21.45 słuchowisko „Akropolis” Wyspiańskiego w radjofonizacji Wacława Radulskiego; godz. 22.15 komunikaty; godz. 22.25 „Ostatnia fala”; godz. 22.35 komunikaty PAT; godz. 23.00 muzyka taneczna.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niezwykły proces karny

Małżonkowie Oldakowscy przed sądem w Lubawie — Akt oskarżenia zawiera 168 spraw karnych

Nasz korespondent pomorski (iks) donosi:

Ostatnio rozpoczął się w Lubawie przed sekcją wyjazdową sądu okręgow. sensacyjny proces przeciw małżonkom Adamowi i Marji Oldakowskim, właścicielom ziemskim na Pomorzu. Proces ten, rozpisany na szereg tygodni stanowi epilog rozmaitych afer i zbrodniczych manipulacji, których się Oldakowscy dopuszczali systematycznie przez szereg lat. Akt oskarżenia zarzuca im wprost rekordową ilość zbrodni i występów w handlu ziemi itp. — razem w 170 wypadkach, przyczem oskarżeni poszkodowali setki latwowiernych ludzi.

Za główny teren swych niecznych praktyk obrali Pomorze, dokąd sprowadzili się z Warszawy. Oldakowski w roku 1920 jeszcze skromny urzędnik Ministerstwa Rolnictwa, potrafił w krótkim czasie w wyrafinowany sposób „dorobić” się kilku majątków ziemskich w tem na Pomorzu dóbr ryc.

Straszewo, w pow. lubawskim, i Płaśnica, w pow. działowskim. Majątki swoje O. stale wypuszczał w dzierżawę i to kilku osobom równocześnie, pobierając tenuty zgóry. W innym wypadku O. sprzedał pewnej firmie drzewnej piękny las państwowy jako swoją własność, za którą pobrał pieniądze. Oszustwo wykryło się w chwili, gdy firma przystąpiła do eksploatacji drzewa. Ponadto zarzuca akt osk. Oldakowski wymuszenie zeznań pod przysięgą, oszustwa wekslowe itp. zbrodnie.

Po ujawnieniu tych manipulacji Oldakowskich osadzono w areszcie w Lubawie, gdzie przebywają przeszło rok. Akt oskarżenia zawiera 700 stron druku maszynowego. Na rozprawę powołano około 200 świadków; przewodniczy wiceprezes sądu okręgow. Lipiński a oskarża specjalnie delegowany z Torunia prok. Giziński. Osk. bronią adwokaci Chmurski i Paschaliski z Warszawy.

OSOBISTE

— **Z kroniki żałobnej.** Nieubłagana śmierć wyrwała dziś w nocy z naszych szeregów człowieka w sile wieku 6. p. Tadeusza Dobroczyńskiego. Zmarły był czynnym działaczem w Zw. Zaw. Pracowników Bankowych i niestrudzoną swą energią oraz wytrwałymi staraniami przyczynił się do rozwoju tejże organizacji. P. Dobroczyński, znanej działalności na niwie sokolej, wyrażamy z powodu utraty syna serdeczne współczucie.

— **Z Dyrekcji Poczty i Telegr.** Minister poczty i telegr. powołał inż. Stanisława Dębickiego, naczelnika Wydziału telegraficzno-telefonicznego w Dyrekcji Poczty i Telegr. w Poznaniu, do służby w min. poczty i telegr. na stanowisko naczelnika wydziału. W związku z przeniesieniem inż. Dębickiego odbyło się w gmachu Dyrekcji Poczty i Telegrafów oficjalne pożegnanie w obecności całego personelu dyrekcyjnego. Kierownictwo wydziału telegr. - telefonicznego dyrekcji poczty i telegr. objął z dniem 18 bm. radca inż. Ambroży Kowaleńko.

— **Prokurator Sądu Apelacyjnego w Poznaniu** Józef Gałęziewicz wyjechał w dniu 21 bm. celem odbycia lustracji okręgowego urzędu prokuratorskiego w Gnieźnie i Bydgoszczy.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **„Młodzież Wszepolska”.** Zebranie ogólne sekcji kandydatów odbędzie się dnia 22 bm. o godzinie 20 w lokalu własnym (św. Marcin 65). P. prof. dr. Grabowski wygłosi referat na temat: „Myśl narodowa w literaturze doby powojennej”. Obecność kandydatów obowiązkowa; goście mile widziani.

— **Narodowa Organizacja Kobiet, koło prawy brzeg Warty** zaprasza na walne zebranie, które odbędzie się we wtorek, dnia 25 bm. o godzinie 20 na małej salce Domu Katolickiego na Śródcie. Przybycie wszystkich członków obowiązkowe.

— **Z Tow. „Pielgrzym”.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dnia 23 bm. o godz. 15 w sali zwierzyńca. Przyjmowanie kandydatów na członków odbywać się będzie w biurze przy ul. św. Józefa 5 od 7 do 11 kwietnia w godzinach od 18—19. Kandydaci winni stawić się z 2-ma przedstawicielami, członkami naszego Towarzystwa.

WYKŁADY

— **„Katolicyzm na Węgrzech”.** Wykład na powyższy temat wygłosi staraniem Ligi Katolickiej p. prof. dr. Adorjan Divek jutro, dnia 22 bm. o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej.

— **Zagadnienie narodowościowe w Europie powojennej.** Staraniem Zarządu Kola Miejskowego Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu wygłosi p. Katelbach, korespondent pism polskich w Berlinie, odczyt na temat powyższy. Referent jest doskonałym znawcą tego problemu i jako taki brał również udział w kongresie mniejszościowym w Genewie. Referent wykaże sztuczność doktryny o autonomii kulturalnej mniejszości, stworzonej przez Niemców pod pozorem ochrony właściwości kulturalnych poszczególnych mniejszości, w gruncie zaś rzeczy dla celów niemieckiej polityki ekspansyjnej. Odczyt, wchodzący w skład cyklu, poświęconemu zagadnieniom polsko-niemieckim, odbędzie się dn. 31 bm. o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej. — Wstęp bezpłatny.

— **Ze Zw. Oficerów Rezerwy Rz. P.** We wtorek, dnia 25 bm. o godz. 18 odbędzie się w sali Collegium Medicum z ramienia Towarzystwa Wiedzy Wojskowej odczyt członka p. generała Serdy Teodorskiego na temat: „Powojenne zbrojenia Niemiec”. Wstęp za okazaniem legitymacji.

— **Z ramienia Oddz. Pozn. Pol. Tow. Krajozn.** wygłosi w sobotę, dnia 22 bm. o godz. 20,15 w sali 22 Coll. Minus interesujący odczyt p. prokuratora Gardulski p. t.: „Krajoznawstwo i fotografia”.

— **O krwi i jej chorobach.** W ostatniej chwili przypominamy, że w sobotę, 22 bm. wygłosi w sali Śniadeckich Coll. Med. przy ulicy Fredry 10, II ptr., wykład p. doc. U. P. dr. Łabędziński n. t. „O krwi i jej chorobach”. Należy przypuszczać, że tak osoba prelegenta, jak i aktualny temat, ilustrowany licznymi przezręczkami, zgrupadzą jak i na poprzednie imprezy „Kola Medyków” liczne rzesze publiczności.

WIECZORY, KONCERTY

— **Koncert Moniuszkowski.** W niedzielę, dnia 23 marca rb. odbędzie się w sali p. Kaczorowskiego koncert ku czci St. Moniuszki. Wykonawcami będą: Koło Śpiewackie im. ks. dr. J. Surzyńskiego. Soliści: Matyówna Zofja — sopran, Duxówna Marja — mezzosopran, Rucińska Pelagia — alt, Kierczyński Jan — tenor, Adamski Stanisław — baryton, orkiestra symfoniczna Poczty. Tow. Lit. - Art. w Poznaniu (25 osób); dyrygent p. Feliks Ruciński. W programie: „Milda” Kantata mitologiczna litewska. Fragment z op. „Flis”, pieśni i balady. (Dojazd tramwajem nr. 2 z przesiadką na trolleybus.

— **„Nazarejczyk”.** Już krótki czas dzieli nas od zapowiadanych przedsta-

wień pasyjnych. Spleśnię się z kupnem biletów, które nabyć można w księgarni M. Arcta w Poznaniu, plac Wolności nr. 7. Przedstawienia odbywać się będą w dn. 23 bm., 2 i 9 kwietnia rb., na sali Ogrodu Zoologicznego o godz. 19,30. W przedstawieniu biorą udział 72 osoby, chóry i orkiestra.

— **Koncert orkiestry akademików czeskosłowackich** odbędzie się dnia 22 bm. o godzinie 20 w auli uniwersytetu.

— **Teatr harcerski.** Wszystkich sympatyków harcerstwa zaprasza się na przedstawienie teatralne w niedzielę dn. 23 bm. w auli gimn. im. K. Marcinkowskiego, ul. Bukowska 16, na którym zastęp dramatyczny 14 poznańskiej drużyny harcerskiej im. St. Żółkiewskiego odegra komedię M. Twaina p. t. „Redaktor gazety rolniczej”. Przedstawienie uroczajni koncert orkiestry gimnazjalnej. — Na miejscu tani bufet. Bilety od 50 gr do 2 zł.

— **Bacność Uczestnicy Powstania Wlkp. Okręgu I (m. Poznań).** W sobotę dnia 22 bm. o godzinie 8 wieczorem w sali Boulevard przy pl. Nowomiejskim Zw. Hallerczyków, Placówka Poznań Urzędu tradycyjny obchód imienin generała Józefa Hallera, połączony z herbatką towarzyską. Zarząd uprasza druhów o liczny udział w przepisowym umundurowaniu.

ŻYCIE SOKOLE

— **Sokolice Wilda.** Zbiórka na mszę św. za powodzenie kursu odbędzie się dnia 23 bm. o godz. 8,30 rano przy Nowym Rynku. Uprasza się wszystkie druhy o wzięcie udziału pod sztandarem gniazda. Kurs rozpoczyna się 22 bm. o godzinie 11 na boisku Sokola.

— **Sokolci Żeńscy XIV. Łazarz.** Wszystkie druhy umundurowane i nieumundurowane stawiają się dnia 23 bm. o godzinie 8,30 na Nowym Rynku celem wzięcia udziału w nabożeństwie na intencję kursu oświatowego.

PODZIĘKOWANIA

— **Na Tow. „Przystań” t. z.** celem niesienia pomocy i opiekowania się bezdomnymi dziewczętami, ofiarowali: Dyr. Cukrowni Kruszwicka 100 zł; Katol. Związek Polek w m. 50 zł; N. N. 5 zł; N. N. 50 zł; Stępczyńska w. m. 20 zł; Warsz. Spółka Myśliwska 10 zł; Górska 10 zł; N. N. 6 zł; N. N. 100 zł; Tow. Pań św. Winc. a Paulo Ostrzeszów 20 zł; Tow. Pań św. Winc. a Paulo Witkowo 10 zł; Konfer. św. Wojciecha w. m. 20 zł; Tow. Pań św. Winc. a Paulo Solec Kujawski 10 zł; Tow. Pań św. Winc. a Paulo Pogorzela 10 zł; Tow. Pań św. Winc. a Paulo Jarocin 20 zł. Zarząd Tow. PP. Ofiarodawcom składa najserdeczniejsze „Bóg zapłać”.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Wkp. Związek Artystów Plastyków** przypomina zainteresowanym malarstwem, rzeźbą i sztuką stosowaną o zbliżającym się terminie wystawy „Niezależnych”. Prace przyjmuje kancelaria jeszcze do dnia 27 bm. Ekspozycja nie będą podlegały jury Związku, uprasza się przeto o nadesłanie już wybranych okazów za wyjątkiem kopii. Związek zamierza 3 nagrodami odznaczyć najlepsze prace. — Bliższych informacji udziela kancelaria Związku, plac Wolności 14a od godziny 10 do 16.

— **Konsulat Królestwa Węgier w Poznaniu** rozpoczął urzędowanie z dniem 20 bm. Działalność Konsulatu obejmuje obszar Województwa Poznańskiego i Pomorskiego. Biuro Konsulatu mieści się przy ulicy Seweryna Mielżyńskiego nr. 7, II piętro, pokój 25. Godziny urzędowe codziennie od 11—13.

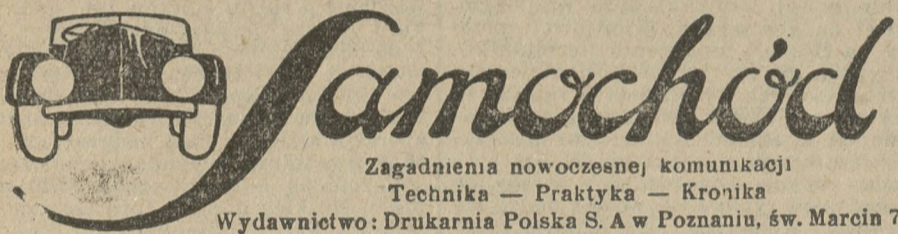
— **Tydzień Emigranta Polaka** winien uwzględnić wszystkich o życiu i pracy naszych rodaków zagranicą. Materiały do przemówień zawiera wydawnictwo „Polacy na szlakach świata” w opracowaniu Józefa Stemlera, dyrektora Polskiej Macierzy Szkolnej. Wysła Biblioteka Ilustrowanych wykładów oświatowych, Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 7, m. 4.

— **Przetarg znalezionych przedmiotów.** Dyrekcja Okr. Kolei Państwowych w Poznaniu podaje do publicznej wiadomości, że dnia 4 kwietnia rb. od godziny 9 do 13 i od 15 do 18 odbędzie się w głównej składnicy znalezionych przedmiotów na dworcu osobowym w Poznaniu przetarg znalezionych na terenie kolejowym przedmiotów. Wstęp na peron * za biletami peronowymi.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Tow. Pomocy Naukowej im. K. Marcinkowskiego** odbyło swe roczne walne zebranie wczoraj w Bazarze. Szczegółowe sprawozdanie podamy w jutrzejszym numerze.

— **Z targu.** Dnia 21. b. m. na pl. Sa-pieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 5,80—6,00 zł; masła mleczarskiego 6,00—6,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 1,80 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełn 34—36 gr; za mięso: 1 kg stoniny świeżej 3,00 do 3,20 zł; stoniny wędzonej 3,80—4,00 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,60—3,20 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; ga drob: kura 4—5 zł;

Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika
Wydawnictwo: Drukarnia Polska S. A w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 25 — 1930 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Samochodem przez Czarny Łą

z ilustracjami

Doniosły kurs

Dzielnicy Wydziału Sokole rozpoczęła się w sobotę

Pragnąc ułatwić pracę kierownikom jednostkom, a przede wszystkim członkom zarządów gniazd i ewentualnie wskazać jak należy tę pracę prowadzić — powziął Dzielnicy Wydział Sokoli bardzo szczęśliwą myśl zorganizowania specjalnego trzydniowego kursu. Zaproszono cały szereg najwybitniejszych sił to też kurs jest istotnie niezwykle wszechstronny i niewątpliwie słuchacze odniosą wielkie korzyści, a zatem pośrednio i sama sprawa coraz większego rozwoju Sokolstwa.

Nic też dziwnego, że zainteresowanie jest ogromne, gdyż zgłosiły się niemal wszystkie gniazda żeńskie naszej Dzielnicy, oraz sporo druhen przybędzie z t. zw. gniazd mieszanych; razem liczba uczestniczek dojdzie do setki. Zbiorowe kwatery przygotowano na ul. Stawnej, a częściowo druhy będą mieszkać prywatnie. Po wszelkie informacje oraz kwatery należy zgłaszać się do sekretariatu Dzielnicy przy Zielonych Ogródkach. Wykłady i ćwiczenia odbywają się na boisku „Sokola”, gdzie również sokolice otrzymają wyżywienie.

Witamy na tem miejscu serdecznie wszystkie uczestniczki kursu, życząc im, aby odniosły jak najwięcej korzyści, roznosząc dalej zdrowe ziarna umiłowania szczytnej idei sokolej oraz ofiarnej pracy dla niej.

Program kursu jest następujący:

Sobota (22 b. m.) godz. 11: Otwarcie kursu — dhna Rozmiarkowa, zagajenie — dhna Żółtowska; godz. 12: „Rozwój charakteru w myśl wskazań sokolich” — p. prof. Kostrzewski; godz. 13: „Religia w wychowaniu narodowym” ks. prał. Prądzyński; godz. 16: „Higiena w sporcie” — dhna Domańska; godz. 17: „Historja Sokolstwa i jego organizacja” — dh. prezes Wolski.

Niedziela (23 b. m.) Godz. 9: Wspólna msza św. w kościele farnym; godz. 10: „Naród i państwo” — dr. M. Śliwińska-Zarzecka dyr. Szkoły Pracownic Społ. P. M. S. w Warszawie; godz. 11: „Polska współczesna” — p. dr. M. Śliwińska-Zarzecka; godz. 12: „Kościoł katolicki w Polsce” — ks. prał. Prądzyński; godz. 15: „Prawa i obowiązki obywatelskie” — p. Irena Puzynianka; godz. 16: „etyka w sporcie” — p. wiz. W Sikorski.

Poniedziałek (24 b. m.) Godz. 10: „Kobieta w służbie publicznej” — p.

Józefa Szebeka; godz. 11: „Kobieta w organizacjach” — p. Józefa Szebeka; godz. 12: „Kobieta w rodzinie” — dhna Majowa; godz. 15: „Komunizm” — p. Irena Puzynianka; godz. 16: „Kobieta wobec kwestji alkoholizmu” — ks. Galdyński; godz. 17: zamknięcie kursu — dhna Rozmiarkowa.

Zatrucie mięsem

Jedna osoba zmarła, trzy — walczą ze śmiercią

Nasz korespondent szamotulski (o) donosi:

W ubiegłym tygodniu wyprowadzał się z folwarku Stare pod Kłaczynem, pow. szamotulskiego, wódz Józef Przybysz, na nowe stanowisko do Zielątkowa, pow. poznański. Do pomocy w przeprowadzce zaprosił trzech formali z Starego: Wacława Florka (29 lat, żonaty, ojciec dwojga dzieci), Antoniego Spychałę (29 lat, żonaty) i Józefa Kaczmra (26 lat, żonaty). Za pracę ugościł ich wódz chlebem z szynką, którą przetrzymywał u siebie rzekomo już od miesiąca stycznia 1930 r. Po spożyciu szynki zachorowała żona Józefa Przybysza oraz wszyscy formale.

Umieszczono ich natychmiast w Zakładzie św. Józefa w Szamotulach, jednak pomimo bardzo troskliwej opieki lekarskiej i użyciu wszelkich środków, zmarł Wacław Florak. Śmierć nastąpiła wskutek zjedzenia wspomnianej szynki, która była już zepsuta. Stan reszty osób jest bardzo ciężki, lecz ma się nadzieję utrzymania ich przy życiu.

KALENDARZYK

Piątek, 21 marca 1930.

Słońce: wschód 5,55 — zachód 18,06 — długość dnia 12 godzin 11 min.

Księżyc: wschód 1,47 — zachód 8,33 — przed ostatnią kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Piątek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana 0 st. Cels. Pogodnie. Wiatr południowo-zach. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 4 st. Cels., najniższa plus 1 st. Cels. Ilość opadu 10 mm.

Stan wody w Warcie według notowań In spekcji Dróg Wodnych w Poznaniu dziś plus 0,60 m.

Kal. rz.-kat.: Benedykt Opat — jutro Bazyli.

Kal. słow.: Błogosław — jutro Godysław.

Polca się łaskawej pamięci

Gazeta Bydgoska

w Bydgoszczy
ul. Jagiellońska 19

perlica 5,00—6,00 zł; kaczkę 5,00—6,00 zł; 1 kg. tuczonej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; indyk 10,00—16,00 zł; królik 3,00—4,00 zł; ryby: 1 kilogram szczupaka 4,40—5,00 zł; karpia 5,00—5,20 zł; II na 5,00—5,60 zł; karasia 1,60—2,00 zł; leszcza 2,60—3,20 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,50 zł; 1 kilogram sandacza 7,00—8,00 złotych; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 3,00—3,60 zł; jarmużu 60—80 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 1 zł; brukselki 2,00—2,60 zł; 1 kg. białej kapusty 60—80 gr; modrej i wiońskiej kapusty 0,80—1,00 zł; 1 kg. kalarepy 40 gr; 1 kalafior 1,00—3,00 zł; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kilogram jabłek 1,00—3,00 zł; 1 kg. chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 0,80—1,00 zł; olej jadalny 2,40—3,00 zł. Sałatka zielona (inspektowa) główka 40 gr. — 1 kg. rabarberu 2,20 zł; pęczek rzodkiewek 50 gr. — Dowozy duże; ruch ożywiony. (hu)

w dniu 17 bm. Pelplin zaliczony został do rzędu miast, otrzymując pełne prawa miejskie. Pelplin, siedziba biskupa chełmińskiego, liczy 5000 mieszkańców. Po odzyskaniu wolności liczba miast na Pomorzu powiększyła się o cztery: Pelplin, Gdynię, Czerny i Kowalewo Skórcz i Tarpno uzyskały ub roku ograniczone prawa miejskie. Pomorze liczy obecnie razem 39 miast z pełnymi prawami; jest ich stosunkowo o połowę mniej niż w Wielkopolsce. Pod panowaniem pruskim zatraciły prawa miejskie Hel i Kurzętnik. (x)

Z WIELKOPOLSKI

— **Września.** (Z Tow. Ogródków Działk.) Z chwilą stworzenia przez miasto na terenie 18-morgowym ogródków działkowych zawiązało się stowarzyszenie, które liczy obecnie 70 członków. Założono 92 ogródki wielkości 400 m. kw. i wydzierżawiono je po 3 grosze za m. kw. Dalsze ogródki powstaną na wiosnę. Na każdym zebraniu wygłoszono referaty z dziedziny ogrodnictwa. Zorganizowano półkolonie wakacyjne dla dzieci i przez 5 tygodni opiekowano się 200—250 dziećmi. Zarząd tworzą pp.: prezes — J. Skonieczny, sekretarz — Bandosz, wiceprezes — Kubiak, skarbnik — Szwacki, zast. sekretarza — Wasielewski. (y)

Popierajmy
Bursę Rzemieślniczą w Poznaniu!

SPORT

Piłka nożna

„Ruch” (Wielkie Hajduki) niedzielny przeciwnik „Warty”, występuje do tegorocznych rozgrywek doskonale przygotowany, na nim bowiem spoczywa odpowiedzialny obowiązek reprezentowania Śląska w lidze a co za tym idzie, zajęcia najkajlepszego miejsca w tabeli. „Ruch” jest zespołem zawsze groźnym, a spotkania z nim emocjonujące. Zawody te rozpoczynają się o godz. 15 na boisku „Warty”. Przed sprzedaż biletów odbywa się w firmie „Camera” i w sekretarjacie Klubu Al. Marcinkowskiego 26 codziennie od godz. 10 do 13 i od 16 do 18 oraz w niedzielę od godz. 11 do 13.

Pięściarstwo

Finałowe spotkanie o mistrzostwo naszego okręgu, które odbędzie się w sobotę o godz. 20 w sali K. S. H. Cegielski (Górna Wilda 180) przedostatni przystanek czwórki) będą wręcz atrakcyjne, nie więc dziwnego, że wzbudziły ogromne zainteresowanie w naszym mieście. Raz jeszcze padajemy ostateczną koleją par (od muzeum do ciężkiej): Forlański (W) i Kucharzewski (W), Stępiński (W) i Czarniak (HCP), Warceki (W) i Tassarek (HCP), Anioła (HCP) i Gostyński (W), Arski (W) i Grządzielowski (W), Majchrzycki (W) i Bączkowski (W), Wiśniewski (W) i Tomaszewski (HCP), Tilgner (S) i Nowicki (W). Przed sprzedaż biletów odbywa się w fir. Camera (ul. Fr. Ratajczaka).

Różne

Zjazd sekcji wych. fiz. T. N. S. W. odbędzie się w dniu 22 bm. z następującym programem: godz. 10: lekcja pokazowa z kl. II gim. im. Dąbrowski; nauczycielka p. Pięgołówna. Godz. 11:20: lekcja pokazowa z kl. IV gim. w gimnazjum ss Urszulanek; nauczycielka p. Nożyńska. Godz. 12:30: lekcja pokazowa wyższego kursu naucz. oddział męski w Studium Wych. Fiz.; nauczyciel p. Czarniecki. Godz. 13:15 do 14: dyskusja nad lekcjami. Godz. 16 do 18 referaty: 1. doc. Stojanowski: „Zdolność fizyczna młodzieży poznańskiej w wieku poborowym”. 2. Dr. Wierzbicki: „Współpraca lekarza szkolnego z nauczycielem”. 3. Naucz. Jasiński: „Koła sportowe młodzieży szkolnej”. Godz. 18 do 19 dyskusja nad referatami. Godz. 19 do 20 sprawy administracyjne sekcji. Referaty i dyskusje odbędą się w Studium Wychowania Fizycznego Un. Pozn. Park Wilsona.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Łazarski Klub Szachistów.** Schadzki odbywają się we wtorki i piątki w dotychczasowym lokalu klubu „Kasyno Obywatelskie” przy ul. Marsz. Focha 81 od godz. 19.

— **Sekcja Literacka Koła Absolwentek VI Szkoły Wydziałowej.** Zebranie odbędzie się dnia 22 bm. o godzinie 6,15 wiecz.

— **Koło Pań przy Chorągwi Wielkopolskiej Związku Hallerczyków** zaprasza członkinie na obchód imieninowy ku czci generała Józefa Hallera oraz herbatkę towarzyską, które odbędą się w sobotę dnia 22 marca 1930 r. o godzinie 20-tej w sali „Boulevard” przy pl. Nowomiejskim.

— **Zarząd Związku Hallerczyków Placówka Poznań — Jeżyce** zaprasza członków i sympatyków na obchód imieninowy ku czci gen. Józefa Hallera oraz herbatkę towarzyską, które odbędą się w sobotę dn. 22 bm. o godzinie 20 w sali „Boulevard” przy pl. Nowomiejskim.

— **Zw. Niższ. Pracowników Poczty i Tel.** W sobotę dnia 22 bm. odbędzie się o godzinie 19,30 walne zebranie Koła Miejskiego na sali p. Jarockiego przy ulicy Masztalarskiej 8a.

— **Koło Śpiewackie „Gęźba”, Poznań — Winiary.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dnia 23 bm. o godz. 15 na sali p. Kotlińskiego w Winiarach.

pozytorska pp. Wienera i Douceta posiada również wybitny odpowiednik w ich technice wykonawczej a szczególnie element techniczny jest wprost zdumiewający. Synkopy, akcenty, oddechy tak są subtelnie i wymyślnie stosowane, z takim wyrafinowaniem, że utwory lekkie, względnie tańeczne nabierają życia artystycznego.

Dyr. koncertów Rozmarnowicza korzystając z ponownego przyjazdu do Polski tych dwóch sławnych jazz - pianistów, zobowiązała ich na dwa występy w Poznaniu, które odbędą się w Auli Uniwersyteku, w poniedziałek, dnia 31 marca i wtorek, 1 kwietnia, o godzinie 8 wiecz.

Z powodu przewidzianej wielkiej frekwencji, zaleca się w spieszne zaopatrzenie się w bilety wstępu, które już nabyć można w składzie cygar A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38. zw 22 419

Jutro w sobotę w Auli Uniwersyteku Wielki Koncert Symfoniczny mistrzowskiej Orkiestry Symfonicznej Studentów Uniwersytetu i Politechniki w Pradze.

Pod protektorem JMagnificencji Rektora Uniwersytetu Poznańskiego Dr. Stanisława Kasznicy i Konsula Czeskosłowackiego JW Pana inż. Zderka Matouska, odbędzie się **jutro w sobotę, dnia 22 marca r. b., o godz. 8 wieczorem**, w Auli Uniwersyteku, **Wielki Koncert Symfoniczny mistrzowskiej Orkiestry Symfonicznej Studentów Uniwersytetu i Politechniki z Pragi w pełnym składzie 70 osób.** Znakomita ta Orkiestra Symfoniczna znana jest powszechnie nie tylko w swym kraju rodzinnym, ale i daleko poza granicami Czechosłowacji. W ubiegłym roku mistrzowska ta orkiestra odbyła wielkie tournée do Jugosławii odnosząc wszędzie olbrzymie sukcesy artystyczne — entuzjastycznie witana przez publiczność. W tym roku przybywają miłośnicy do Polski, pragnąc nawiązać serdeczny kontakt ze wszystkimi narodami słowiańskimi. Koncerty tej Orkiestry odbywają się wszędzie przy najwyższym poparciu czynników oficjalnych. Niewątpliwie i w Poznaniu koncert tej mistrzowskiej Orkiestry stanie się wielką manifestacją braterstwa Polski i Czechosłowacji a ponadto prawdziwym świętem dla muzycznej publiczności. W programie koncertu najpiękniejsze dzieła Beethovena, Schuberta, Smetany, Fibicha, Dworaka, Noskowskiego i innych. **Koncertem dyryguje słynny kapelmistrz OTOKAR KOZEL.** Bilety na ten atrakcyjny koncert są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrowskiego — ul. Gwarna 20 — Telefon 56-38. zw 22 428

Najslawniejsza polska pieśniarka, niezrównana interpretatorka wytwornej piosenki słynna HANKA ORDONÓWNA, zwana polską „Yvette Guilbert” z najpopularniejszym polskim piosenkarzem, humorystą i genialnym wprost parodystą EUGENJUSZEM BODO — wystąpi jutro w sobotę, 22 bm., o 11 wiecz., w teatrze „Słońce”.

Chyba o żadnej innej artystce nie napisano tyle artykułów, studiów i recenzji co właśnie o **HANCE ORDONÓWNE**... Chyba żadnego innego artysty z pośród wszystkich piosenkarzy i humorystów nie oklaskiwano goręcej — od popularnego a tak kapitalnego w swych niezrównanych kreacjach przemilęgo **EUGENJUSZA BODO**. Program wytworny będzie i piękny. **ORDONKA** zainteresuje swe słynne piosenki tak popularne w całej Polsce i ogłone przez wszystkie gramofony oraz szereg najnowszych „przebojów” — **EUGENJUSZ BODO** zaś postara się o to, by na sali zakręlował szampański humor.

Przypomnieć należy naszej Publiczności, że **HANKA ORDONÓWNA** — odbywa obecnie wielkie pożegnalne tournée po całej Polsce, gdyż niebawem wyjeżdża na gościnne występy zagranicę, pozyskana przez słynnego **REIHARDA**, który oczarowany niezwykłym talentem wielkiej artystki — zamierza ją użyć w swych wielkich planach realizatorskich. Bilety do nabycia w składzie cygar Szrejbrowskiego, Gwarna 20 — Telefon 56-38. zw 22 427

Teatr Wielki

DZIS — „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.
Sobota, 22. 3. „Frasquita”, operetka Lehara.
Niedziela, 23. 3. popoł. „Kryśka Leńniczanek”, operetka J. Jarno.
Niedziela, 23. 3. wieczorem „Casanova”, opera Różyckiego.
Poniedziałek, 24. 3. „Frasquita”, operetka Lehara.
Wtorek, 25. 3. „Straszny dwór”, opera Moniuszki.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIS — „Teatr wieczystej wojny”.
Sobota, 22. 3. „Walka kobiet”.
Niedziela, 23. 3. popoł. „Kupiec wenecki”,
Niedziela, 23. 3. wiecz. „Nad polskim morzem”.
Poniedziałek, 24. 3. „Teatr wieczystej wojny”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIS — „Artyści”.
Sobota, 22. 3. „Artyści”.
Niedziela, 23. 3. o godz. 3.30 po poł. „Dobrze skrojony frak”. (Ceny niższe.)
Niedziela, 23. 3. wieczorem „Artyści”.
Poniedziałek, 24. 3. „Artyści”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygartowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 19 marca 1930 r. zgłoszono:
Genrwy Władysław Dziubiński, instr. nauk organ. gorz., 53 l. Mieczysław Lipiński, b. właśc. cegieli, 49 l. Józef Tefelski, kol. pom. warszt., 40 l. Ignacy Brzeski, ziemianin, 47 l. Józef Szudlarek, robotnik, 25 l. Wacław Paszkowski 1 r. 6 m. 13 dni. Jadwiga Burdajewiczówna, biuralistka 16 l. Marja Przysiecka z d. Skorupka, 32 l. Józefa Kolodziejczak z d. Ratajczak, 87 l. Zdzisław Mieczysław Zimnicz 7 m. 28 dni.

Dnia 20 marca 1930 r. zgłoszono:
Henryka Walkowiakówna 3 l. 10 m. 23 dni. Franciszek Powel, em. nauczyciel, 73 l. Henryk Andrut 1 r. 5 m. 23 d. Rajmund Barekowski 5 l. 8 m. 17 d. Walery Dirska, kupiec, 36 l. Stanisław Przenicka, szeregowiec, 22 l. Wojciech Waligórski, robotnik, 77 l. Katarzyna Woźniakowa z d. Adamiakówna, wdowa, 71 l. Adam Schiller, robotnik, 44 l. Franciszek Pawlak, czeladnik kowal, 29 l. Antoni Bytoński, em. nauczyciel, 80 l. Katarzyna Bambrowiczowa z d. Adamiakówna, 41 l.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w piątek „Szwanda dudziarz”. W sobotę, 22 bm. stale wyprzedzana „Frasquita” z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Rączkowskim i Sendekim; kapelmistrz p. Latoszewski. W niedzielę, 23 bm. o 15 po cenach niższych „Kryśka Leńniczanek” z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczynskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt. Wieczorem „Casanova” pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego z pp. Bojar - Przemieniecką, Fedyczkowską, Fontanówną, Majchrzycką, Drabikiem, Majem i in. W poniedziałek „Frasquita”. We wtorek „Straszny dwór”.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś niezwykle oryginalna komedia Mikołaja Jewrejnowa „Teatr wieczystej wojny”, którą z entuzjazmem przyjęły kulturalne sfery Poznania. Jutro wraca na afisz głośna komedia Scribe'a „Walka kobiet”, która zdobyła nieklamane powodzenie.

W niedzielę po południu po cenach niższych wielka komedia Szekspira „Kupiec wenecki” w koncertowym wykonaniu całego zespołu. Na to przedstawienie wybiera się dużo uczącej się młodzieży z prowincji. Wieczorem wyborna komedia Rączkowskiego „Nad polskim morzem”, którą stale odwiedzają tłumy publiczności.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych „Artyści” w doskonałej obsadzie z pp. Cieszkowską, Czarniecką, Fiszorówną, Chmurkowskim, Mazankiem i Smoczyńskim na czele. Ewolucje girlsów, melodyjne piosenki, oryginalny skath hawajski — składają się na przepiękną całość, którą wyreżyserował po mistrzowsku dyr. Rudkowski. Prześliczne dekoracje pendzia p. Kobrynia wzbudzają powszechny zachwyt.

W niedzielę o godz. 15,30 po cenach niższych doskonała farsa p. t. „Dobrze skrojony frak”, ciesząca się powodzeniem na scenie Teatru Nowego.

Prof. Hermann Abendroth z Filharmonią Poznańską.

Zarząd Filharmonii zakontraktował na jeden koncert słynnego dyrygenta prof. H. Abendrotha z Kolonii. Koncert odbędzie się w połowie kwietnia, dokładna data zostanie niebawem podana. zw 22 420

Sławni jazz - pianiści francuscy WIENER I DOUCET

wystąpią wkrótce w Poznaniu. Niebawala sensacja dla Poznania będą występy na dwa fortepiany sławnych w świecie i jedynych w swoim rodzaju jazz - pianistów francuskich JEANA WIENERA i CLEMENTA DOUCETA. Artyści występowali w październiku roku ub. dwukrotnie we Lwowie, Krakowie i Łodzi przy wyprzedanej sali; w Warszawie zaś cieszyli się tak olbrzymim powodzeniem że ilość występów w sali konserwatorium wzrosła do sześciu wyprzedanych wieczorów, co w dzisiejszych czasach jest zjawiskiem niebywałym. Wiener i Doucet, to sławni paryscy kompozytorowie muzyki jazzowej, dziś tak rozpowszechnionej na całym świecie. Technika kom-

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

MIŁOŚNICY JĘZYKA POLSKIEGO I UDZIAŁ POZNANIA W ICH PRACY

Od roku 1920 istnieje Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego. We wszystkich większych miastach posiada ono swe koła miejscowe. Ma także koło również i Poznań.

Towarzystwo M. J. P. ma na celu przestrzeganie czystości języka, pielęgnowanie jej swoistego uroku. Każdy więc, komu język ojczysty nieobojetny jest i drogi, powinien być członkiem T. M. J. P. Cyfry statystyczne dają jednak smutne świadectwo naszym sympatjom do rodzinnej mowy. Według spisów np. Poznań liczy 236 tysięcy mieszkańców. Iluż z nich interesuje się czynnie sprawami języka polskiego? Stuosiemnastu. Tytuł bowiem członków liczy poznańskie koło T. M. J. P. Niewielka to pociecha, że Warszawa, miljonowe przeszło miasto, zmobilizowała aż 156 miłośników języka. Lwów ma ich najwięcej, bo 186 na 241 tysięcy mieszkańców. Kraków 155 na 205 tysięcy, Wilno 116 na 198 tysięcy — ale wszystko to są cyfry smutne, świadczące o naszej dla języka obojętności. Bo to mecenasostwo nie jest rzeczą bardzo kosztowną. Składka członkowska wynosi 4 zł. rocznie, a za to otrzymujemy dwumiesięcznik „Język Polski” oraz jedną lub dwie książeczki, popularyzujące wyniki badań nad językiem. Organ T. M. J. P. zawiera wprawdzie artykuły, szczególnie interesujące polonistów, ale każdy znajdzie w nim ciekawą dla siebie lekturę. W samym dziale odpowiedzi Redakcji znaleźliśmy wyjaśnienie mnóstwa wątpliwości, spotykanych na każdym kroku w języku potocznym. Każdy, kto chce wystawiać się poprawnie w języku ojczystym powinien zapisać się na członka T. M. J. P.

Komu pamiętanie o składkach sprawiałoby trudność, może zapisać się na członka dożywotniego. Jednorazowa wkładka wynosi 80 zł. W Poznaniu Towarzystwo ma członków dożywotnich niewiele, bo tylko jednego. Koło lwowskie liczy ich dziesięciu, krakowskie — 9, wileńskie — jednego. Poznań, jak widzimy, w statystyce miłośników języka ojczystego trzyma się na szarym końcu, a to nie godzi się z naszą ambicją zachodniej strażnicy polskości. Zapisywać się na członka można u sekretarki koła Poznańskiego T. M. J. P. p. H. Górskiej, ul. Ogrodowa 12, parter.

T. K.

MUZYKA

Muzyka symfoniczna w Łodzi. Donoszą nam z Łodzi: W ostatnim czasie Filharmonia urządziła dwa wielkie koncerty symfoniczne. Pierwszy poświęcony został twórczości Griega; orkiestra pod dyrykcją Teodora Rydera wykonała suitę liryczną op. 54 oraz dwa tańce norweskie z op. 35. W koncercie brały udział dwie solistki: Wanda Łozińska z Warszawy (uczenica prof. Comte-Wilgockiej) śpiewała pięć pieśni z towarzyszeniem orkiestry, zaś artystka Teatru Miejskiego p. Irena Horecka deklamowała melodramat „Bergliot” do słów Björnsona, także z orkiestrą. Drugim koncertem dyrygował Włodzimierz Berdjajew. Orkiestra pod jego dyrykcją wykonała drugą Symfonię Al. Skrjabina, Rapsodję Litewską Mieczysława Karłowicza, pieśń burlacką w instrumentacji Glazunowa oraz akompaniament do skrzypcowego koncertu E. Moll Mendelszona, który odegrał znany skrzypek holenderski Jan Dahmen. (T. m.)

Muzyka symfoniczna w Krakowie. Donoszą nam z Krakowa: Odbył się tu dzień w tym zimy koncert symfoniczny krakowskiego związku muzyczny. Koncert ten poświęcony został muzyce polskiej. Dyrygował p. Z. Górzynski. W programie znalazła się uwertura do „Hrabiny” Moniuszki, „Step” Noskowskiego, suita taneczna Żeleńskiego, oraz poemat symfoniczny „Zygmunt August i Barbara” Henryka Opieńskiego. Ponadto wystąpił chór Towarzystwa Muzycznego, który pod kierunkiem dyr. Bolesława Wallek-Walewskiego odśpiewał hymn staropolski z 1428 roku „Cracovia civitas” do słów St. Ciołka i motet Szamotulskiego z 1553 roku „In te Domine Speravi”. Oprócz tego p. Platonowa, primadonna lwowskiej opery, wykonała dwie pieśni Walewskiego z towarzyszeniem orkiestry, a mianowicie: „Latem” i „Jesienią” oraz wyjątek z opery „Eros i Psyche” Różyckiego i Szymanowskiego kołysankę Roxany z „Króla Rogera”. W końcu wykonano poemat na chór i orkiestrę „Wiosna” Stojowskiego. (kr. m.)

LITERATURA

„Świat o poznańskiej literaturze. W tygodniku warszawskim „Świat” ukazują się co jakiś czas feljtony o Poznaniu, barwnie i żywo pisane. Ostatni jest poświęcony sylwetkom literackim naszego miasta i wzmiankuje o działalności Czesława Kędzińskiego, Romana Wilkanowicza, Al. Janty-Pończyńskiego, Wojciecha Bąka, Artura Marji Swinarskiego, Jana Ulatowskiego i obecnego redaktora „Tęczy” Jerzego Drobnika, którego dzieło o przesileniu współczesnej polityki „Wybija się szerokością syntez i solidnością opracowania na czoło politycznej literatury młodszej generacji obozu narodowo-demokratycznego. Obszernie jest omówiona działalność Czesława Kędzińskiego jako kapitalnego bajkopisarza, tłumacza, poety, a także świetnego prelegenta radiowego, którego audycje, dzieciom poświęcone, są dla najmłodszych obywateli Poznania czemś takim, jak walki byków dla mieszkańców Madrytu.” „Świat” zapowiada dalszy feljton w tej samej materii, mianowicie chce pomówić „o tych Wielkopolanach, którzy bądź na polu dziennikarsko-literackim, bądź innym byli krzewicielami kultury w rodzimej dzielnicy.”

OCHRONA PRZYRODY

Nie wolno sprzedawać pewnych roślin. Donoszą nam z Krakowa: Magistrat tuższy porozumiał się z delegatem ministra wyznań i oświecenia publicznego do spraw ochrony przyrody i na dalsze trzy lata przedłużył zakaz, dotyczący sprzedaży niektórych kwiatów, krzewów i gałęzi drzew. Zakazano więc sprzedawania na targach gałązek rzadkiego cisa, pączków sosnowych, wszelkich kwitnących drzew owocowych, gałązek wilczego lyka, kosodrzewiny, limby, złotogłowiu (pięknej górskiej lilji), szarotki oraz śnieżyczki. Idzie o to, aby tych cennych roślin nie niszczone na sprzedaż. (k. o.)

TEATR

„Miłość i pieśń” L. adwokatura. Z Wilna piszą nam: W znanej w was krotchwili Markiewiczza i Fijałkowskiego, „Miłość i pieśń” wprowadzili autorzy, między innymi farsowemi figurkami, dwóch adwokatów, którzy przeprowadzają sprawę spadkową. Sztuka zyskała u nas rozgłos trochę nieoczekiwany ale napewno skuteczny przez to, że przedstawiciele państwa wileńskiej zaprezentowali przeciw „ustępom, wysoce uwłaczającym adwokaturze”. Protest miłośnicy także uroczyście zapewnienie, że koncepty autorów nie mogą dotknąć adwokatury „jako stojącej powyżej sugestji przeprowadzonej przez autorów, ponieważ adwokatura polska zbyt pięknie ma tradycje i zasługi dla wymiaru sprawiedliwości”. Jest to święta prawda, ale czy warto ją powtarzać przy okazji farsy? W „Domu Otwartym” występuje niejaki Fujarkiewicz z Mościsk, pod którym to sugestywnym nazwiskiem przedstawił Pałucki aptekarza, ale nikt nie słyszał aby jakiegokolwiek gremium aptekarskie o to się obraziło, a w ogóle nikt nie chodzi z armatą na wróble. Rezultatem jest mimowolna reklama, za którą teatr powinien się wywdzięczyć conajmniej gratisowemi biletami dla jej autorów. To byłoby elegancko. (tw)

JEWREINOW I JEGO „PRAPREMJERA”.

Otrzymujemy z Krakowa następujący list:

Szanowna Redakcjo! W nr. 106-ym „Kurjera Poznańskiego” znajduję, w artykule o Jewreinowie, wzmiankę, iż sztukę „To, co najważniejsze” wystawił w Polsce najpierw warszawski Teatr Polski, skąd dopiero przeszła na inne nasze sceny. Wiadomość ta nie jest ścisła. Pierwsze przedstawienie polskie sztuki „To, co najważniejsze”, zarazem europejska prapremjera, odbyło się dnia 14. 10. 1922 r. w teatrze krakowskim. Dopiero po ogromnym sukcesie sztuki, o której, jak się okazało, w naszym świecie teatralnym mało co wiedzano, zaczęły się zwracać do nas inne dyrekcje teatrów, a także Teatr Polski w Warszawie, z prośbą o udzielenie egzemplarza tej kasowej nowości. Nie zwracałbym uwagi na ten niebardzo ważny szczegół, gdyby nie to, że w ostatnich czasach zbyt często czytaliśmy o „zasługach” różnych naszych teatrów co do wystawienia sztuk, które de facto, dopiero po wyeksperymentowaniu w Krakowie, wchodziły na repertuar innych scen polskich. Będę bardzo wdzięczny, jeżeli Wielce Szanowna Redakcja zechce łaskawie sprostować tę omyłkę.

Z prawdziwym szacunkiem
Teofil Trzciniński,
dyrektor Teatru m. im. J. Słowackiego
w Krakowie.

„GAWĘDY Z POD HIMALAJÓW”

(Nowy Kipling p. Birkenmajera).

Zbiór nowel „Gawędy z pod Himalajów” („Plain Tales from the Hills”) zawiera pierwociny belletrystyczne Kiplinga. Pierwociny, nie prymitywy. Autor, pisząc je, był człowiekiem koło trzydziestki, świadomym swych celów artystycznych i środków najodpowiedniejszych do ich osiągnięcia. Wielki jego talent wkroczył w szranki literatury w pełnej zbroi, jak Atene, wysskakująca z głowy Zeusa. Kipling okazał się odrazu mistrzem noweli. Miał w zanadrzu nieprzebrane bogactwo tematów i czerpał z tej skarbnicy, rzucając jakby od niechcenia na papier to filigranową tragedję, to filigranową farsę, to filigranowe studjum psychologiczne. Z czterdziestu krótkich opowiadań, zawartych w zbiorze, możnaby zrobić tyleż powieści — i rzeczywiście autor później rozszerzał niektóre ich motywy do takich rozmiarów.

Duch „Gawęd” nie jest jednolity. Gdzieś niedługo zabrzmi pesymizm, mający w dalszej twórczości autora objawie się epizodycznie „Światłem, które zagasło”. Gdzieś niedługo usłyszymy nutę romantyczną („Strzały amora”, „Sais M’sa Youghal”). Naogół jednak Kipling jest już tu genialnym filistrem i snobem jakim pozostanie — biorącym objawy życia z punktu widzenia ogółu nie jednostki, niezbyt subtelnym lecz zato zdrowym, uważającym świat — zwłaszcza opisywany świat anglo-indyjski, z którego wyszedł — za najlepszy z możliwych światów. Mimo pojawiających się tu i ówdzie dysonansów czuje się już, że twórczość jego będzie chwalebna w sumie (choć tylko w sumie) reakcją na chorobliwy krytycyzm i chorobliwe przeculenie indywidualistyczne Hardy’ch i Galsworthy’ch. Niekiedy irytuje już tu małowartościowa etyka, jak w noweli o tym gościu balowym, który upił się i popełnił szereg skandalów towarzyskich, a nad którym kilku dżentelmenów złożyło sąd (zaoczny, gdyż on leżał nieprzytomny), aby pomalować go majonezem, żelatyną i djabeł wie czem tam jeszcze, związając, zawiązując w dywan, położyć na odjeżdżający wóz i tak zostawić na los szczęścia („Przyjaciel przyjaciela”). Komizm tej noweli jest nieco ponury i barbarzyński. Ale to wyjątki, a obok nich spotykamy opowiadania tak moralnie piękne, jak „Szachrajstwo”, które mimo zgodności tytułu z treścią jest obrazem heroicznego poświęcenia.

Kipling nie głosi tu jeszcze wyraźnie idei imperjalistycznej, której miał stać się chorązym, ale cały obraz świata indyjskiego ma podkład imperjalistyczny. Departamenty zarządu Indji wydają się autorowi czemś nad spiz trwałem... Czy też przeprowadza on ten, czytając o akcji Ghandiego, smętną rewizję swych poglądów?

Nie brak w „Gawędach z pod Himalajów” postaci krajowców. Ale psychologii ich trzeba poszukać u Rabindranata Tagore. Kipling zna Hindusa z zewnątrz. Wie, jak on w pewnych okolicznościach postąpi, nie zrekonstruuje natomiast wewnętrznygo mechanizmu duszy hinduskiej. Z tem wszystkim użytkuje swą ograniczoną wiedzę nadzwyczaj efektywnie — posiada właściwą niektórym ludziom zdolność omijania tego, na czem się nie zna. W gruncie rzeczy interesuje go nie zakłęty świat indyjski, lecz stosunek do niego Anglika i angielskiej cywilizacji. Bodaj że najsilniejsze wrażenie robią nowele, osnute na tym motywie — ta gdzieś magik hinduski wyzyskuje telefon do rzekomych czarów, ta gdzie opiumista Europejski opowiada jak zżył się z chińską spelunką, ta o amulecie miłosnym, te dwie o Stricklandzie, urzędniku policyjnym, przedzierzgamym się dowolnie w postaci krajowców, lub wreszcie ta o zdeklasowanym oksfordczyku, umierającym w brudnej izdebce karawanseraju.

Wymienionej na końcu noweli należałoby, zdaje się, oddać pełne pierwszeństwo pośród wszystkich czterdziestu. Łączy komizm z patosem i świetnie kreśli dziwną postać Mac Intosha Dzieladuna, a nadto zawiera

coś, co może wyrosło ponad świadomą intencję autora — przeciwieństwo między nim, genialnie uzdolnionym synem materialistycznej cywilizacji, a oym pijakiem, nędzarzem i ostepcą chrześcijaństwa, który w pewnych chwilach jest czytelnikowi o klasycznym wykształceniu... bliższy.

Nie zgadzam się jednak z p. Birkenmajerem co do pojmwania tej noweli, które zależy od przetłumaczenia ostatnich słów Mac Intosha, brzmiających w oryginale „Not Guilty, Mylord!” Do Boga mówi się „Lord”, Mylordem nazywa się tylko członek Izby Wyższej lub sędzię, któremu przysługuje ten tytuł. Ten drugi wypadek zachodzi w noweli. Mac Intosh był przy całym swym upadku moralnym za dumny, aby opowiadać o dramacie, który go zepchnął w dół — dopiero w chwili śmierci, półprzytomnie raz jeszcze odgrywa swoją w nim rolę. Przed rozpoczęciem postępowania dowodowego sędzia angielski pyta uroczyście oskarżonego, czy zamierza bronić się jako winny, czy jako niewinny, i ten musi dać kategoryczną odpowiedź. Wykrzyk konającego otwiera przed nami nowe horyzonty z jego przeszłości. Prawda, że może on mieć i drugie znaczenie, jakie nadaje mu p. Birkenmajer, tłumacząc „Nie moja wina, o Boże!” (musielibyśmy przyjąć, że Mac Intosh w malignie stoi już przed sądem Boskim i antropomorficznie przedstawia go sobie, jak sąd ziemski). Ale królestwo Kiplinga jest z tego świata, kwestje metafizyczne i religijne u niego nie istnieją lub stoją na drugim planie, stąd i takie znaczenie może być u niego tylko uboczne.

Zastąpienie dialektów angielskich polskimi w paru nowelach o „trzech żołnierzach” to pomysł śmiały. O ile mogą sędzić, przeprowadzony jest dobrze. Może jednak zbyt dobrze. Wystarczyłoby dać mowie każdego z nich trochę lokalnego zabarwienia. Kipling operuje przedewszystkiem fonetyką, z której w języku polskim nie można dobrać równie silnych efektów, a przeciętnemu czytelnikowi naszemu z pewnością większą przyjemność sprawiłaby polszczyzna z naleciałościami gwarowymi, niż fotograficznie odtworzone gwary.

Gdy to piszę, bierze mnie lęk, abym nie był fałszywie zrozumiany. Dlatego tak skrupulatnie wytykam rzeczy, które należałoby zmienić w następnym wydaniu, że w to wydanie wierzę i że nie z lada kim mam do czynienia. Talent językowy, wstręt do bezbarwności, rozmach, zdolność do oddawania różnych odcieniów i subtelności angielszczyzny budzą nadzieję, że będziemy p. Birkenmajera jeszcze nazywali najlepszym tłumaczem polskim. Osobno należy stwierdzić wybitny talent poetycki, który wiersze Kiplinga, umieszczane na wstępie nowel, czyni prawdziwą ozdobą zbioru. Otóż życzylibyśmy i radosne zainteresowanie, z którym śledzą działalność p. Birkenmajera, każe mi wciąż niepokoić go uwagami. Nie przeszkadzają one nic a nic emfaticznemu stwierdzeniu, że przykład jest prawie doskonały, a wyższy o całe niebo od tandetnej roboty tak niestety w naszych czasach licznych ludzi niepowołanych.

Stosując te same zasady do wydawnictwa, muszę upomnieć się o nieco staranniejszą korektę i o objaśnienie wszystkich wyrazów hinduskich, a równocześnie gorąco polecić książkę jako dobrze wydaną, ale przede wszystkim jako lekturę i zdrową i zabawną i pouczającą.

Dr. Władysław Tarnawski
Lwów.

Książki nadesłane

Por. L. Panufnik: „15 p. a. p. Wielkop.” Warszawa 1929. Wojsk. Inst. Wyd.

Xenofont: „Sympozjon oraz wybór pism”. Przełożył i opracował Artur Rapaport. „Biblioteka Narodowa” Nr. 39. Serja II. Kraków 1929. Krakowska Spółka Wydawnicza.

Waldemar Zillinger: „Zbiór ćwiczeń i zadań z fizyki”. Cz. II. Lwów-Warszawa 1930. Książnica „Atlas”.

Dr. Stanisława Niemcówna: „Nauczanie geografii w szkołach szwedzkich”. Lwów-Warszawa 1930. Książnica „Atlas”.

M. Tuljusz Cyvero: „De imperio Cn. Pompei”. Lwów-Warszawa 1930. Książnica „Atlas”.

*) Rudyard Kipling, Gawędy z pod Himalajów. Przekład autoryzowany Józefa Birkenmajera. Biblioteka laureatów Nobla pod redakcją Stanisława Wasylewskiego. Poznań, wydawnictwo polskie Wegnera.

Nowy katechizm a Polska

KAP. donosi, iż kardynał Gasparri z polecenia Ojca św. przygotowuje nowy katechizm dla świata katolickiego. Otóż dowiadujemy się, iż przy układaniu „Nowego Katechizmu” dla archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej, który obowiązuje u nas już od roku, projekt Katechizmu kard. Gasparri'ego już był znany i uwzględniony w szerokiej mierze. Nowy nasz Katechizm diecezjalny jest więc pierwszym w świecie katolickim, który intencją Ojca św. zastosował i wprowadził w czyn. „Nowy Katechizm” Em. Kardynała Hlonda chlubnie świadczy o pracy katechetycznej w archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej.

Modlitwa Mac Donalda

(KAP) Francuska gazeta „La Croix” umieściła fotografię, przedstawiającą, jak premier rządu angielskiego, Mac Donald, przed rozpoczęciem posiedzenia na urzędowym bankiecie ze złożonymi rękami poświęca chwilę skupieniu i modlitwie. Proszę sobie przedstawić — dodaje inne pismo francuskie — że premier rządu francuskiego tak publicznie manifestuje swe przekonanie, co zasługiwałoby wreszcie na największy szacunek. Takiego premiera rządu posądzono, że pragnie Republikę cofnąć do czasów starożytniej inkwizycji. A jednak Mac Donald jest labourzystą najczystszej wody, należy do najpostępowszej partii angielskiej.

Coby na to powiedziała nasza prasa „postępowa” i socjalistyczna?

Przed jutrzejsz. koncertem Akademickiej Filharmonji z Pragi

Już przed wojną istniały w Pradze akademickie orkiestry symfoniczne, których celem było wzbudzenie zamiłowania u akademików do poważnej muzyki orkiestralnej. Wojna światowa przerwała ich czynność — a dopiero w r. 1925 skupili się ponownie muzycy wszystkich szkół akademickich w Pradze i utworzyli „Akademicką Filharmonję”. Zmudna ich praca uwieńczona została pełnym powodzeniem. W r. 1925 stanął na czele „Akademickiej Orkiestry” genialny dyrygent L. V. Calansky, pamiętny polskiej publiczności z czasów istnienia „Filharmonji Lwowskiej”, który wystąpił z orkiestrą z wielkim powodzeniem w sali Smetany w Pradze. Od roku 1926 dyryguje Akademicką Filharmonję reprezentant młodej generacji dyrygentów Otakar Kožel, uczeń Osricila i absolwent dyrygenckiego i kompozytorskiego kursu konserwatorium praskiego. Od roku 1926 jest ten zespół stałą orkiestrą „Mozartowskiego Towarzystwa” w Pradze, którego prezesem jest dyrektor konserwatorium praskiego dr. Bromberger.

Akademicka Orkiestra Filharmoniczna, złożona z 70 słuchaczy uniwersytetu i politechniki w Pradze, uchodzi obecnie za jeden z najwybitniejszych zespołów muzycznych i bierze bardzo czynny udział w życiu muzycznym swojej ojczyzny. W zeszłym roku przystąpiła Akademicka Filharmonja do dalszej wytkniętej pracy: wycieczkami zagranicę, głównie do państw słowiańskich, propagować pragnie muzykę i ideę wzajemności słowiańskiej i pogłębić kulturalną łączność narodów. Orkiestra urządziła w zeszłym roku wielkie artystyczne turnee do Jugosławji, które spotkało się z olbrzymim powodzeniem. Pod wrażeniem tego powodzenia Akademicka Filharmonja urządziła turnee w Polsce, gdzie wystąpi w większych miastach z koncertami symfonicznymi, na których wykonany zostanie szereg arcydzieł klasycznych, polskich i czeskich. Turnee odbywa się pod kierownictwem dyrygenta Otakara Kožela.

W Poznaniu koncert znakomitej tej orkiestry odbędzie się jutro, w sobotę, dnia 22 marca br. o godz. 8 wiecz. w auli Uniwersytetu pod protektorem auli Uniwersytetu dr. Stanisława Kasznicy i konsula czeskosłowackiego p. inż. Zdenka Matouska. Koncert poprzedzi krótka prelekcja prof. Uniwersytetu Poznańskiego p. Lucjana Kamieńskiego.

Prasa na wystawie sztokholmskiej

Potężne „czwarte mocarstwo” przygotowuje dla dziennikarzy, przybywających na Sztokholmską Wystawę Sztuk, Rzemiosł i Wzorowych Mieszkań oryginalny punkt operacyjny. Mianowicie główny architekt wystawy, E. G. Asplund, zbudował wspa-

niałą oszkloną galerję, mieszczącą się w podstawie olbrzymiego masztu stalowego, którego wysokość wynosi 75 mtr. Galeria ta będzie się wznosić na 7 1/2 mtr. nad ziemią. Ze wszystkich stron będzie można oglądać wspaniałe tereny wystawowe wzdłuż zatoki, samą zatokę i olbrzymi plac, gdzie będą się odbywać malownicze widowiska na wielką skalę. Szereg telefonów w zamkniętych kabinach przeznaczonych do użytku korespondentów, aby mogli porozumiewać się ze swymi redakcjami; specjalna zaś służba prasowa dostarczać będzie programy dzienne wystawy i wszelkie wiadomości o zdarzeniach dnia.

Powrót Byrda

„City of New York”, okręt wyprawy Byrda, zawiał dnia 11 marca do Dunedin w Nowej Zelandji. Gdy okręt dopłynął do portu, tys. małych statków i łodzi motorowych otoczyły z wszystkich stron bohaterską „City of New York” której boki jeszcze nosiły ślady straszliwej walki z lodowcami. Mr. Tapley przedstawiciel wyprawy w Nowej Zelandji, pierwszy wszedł na pokład na powitanie Byrda. Admiral był ubrany w futrzane spodnie, wysokie buty, wełniane trykot a na głowie miał rodzaj futrzanej czapki. Następnie udali się na pokład minister spraw wewnętrznych Padella Perelle, burmistrz Dunedina Black komendant Hotham i inne osobistości. Uczestnicy wyprawy byli oszołomieni.

— „Gdzie są nasze ubrania — dopytywali się głośno?”

— „Znajdziecie je w hotelu”.

— Przecież nie możemy tak się w mieście pokazać!

I patrzyli na tysiączne rzesze tak jakby się obawiali je wystraszyć. W międzyczasie aparaty fotograficzne i filmowe, składowane w stronę bohatera bieguna, dokonywały zdjęć ze wszystkich możliwych stron. Byrd uśmiechnięty od czasu do czasu wykrzykiwał twarz, doprowadzając tem fotografów do rozpacz. Kilkadziesiąt pań z kolei weszło na pokład okrętu.

„Co to za dziwne stworzenia?” dopytywali się członkowie wyprawy — z zachwytem oglądając uroczę Amerykanki. „Płeć piękna... — Popatrz popatrz, jakie to milutki!”

W międzyczasie okręt przywiązano do brzegu i wszyscy czemprędzej udali się do przeznaczonych hoteli, aby się wykapać i stać się wreszcie — potyłu miesiącach — podobnymi do ludzi. Kilka godz. później odbyło się uroczyste przyjęcie, na którym Byrd wygłosił wielką mowę, podkreślając ważność i doniosłość dokonanych badań biegunowych, oraz wyrażając jaknajwiększe uznanie dla nadzwyczajnego poświęcenia wszystkich bez wyjątku członków wyprawy.

S. F.

Pierścionek zdradził zbrodniarkę

Świat artystyczny Paryża poruszony jest wstrząsającą tragedją, której ofiarą padła żona znanego malarza i rzeźbiarza Henryka Marchand. Egzotyczny dramat rozegrał się zdala od Francji, i to w Ameryce. Żona sławnego rzeźbiarza została zamordowana przez Indjanę w Buffalo w okolicznościach dotąd niewyjaśnionych. Dotychczasowe badania naprowadzają na myśl, że zbrodnię popełniono z zazdrości.

Lustro, w którym przegląda się ojczyzna...

Jeden z najmilszych listów, jakie otrzymuje stale redakcja „Wielkopolskiej Ilustracji”, brzmi:

Szanownej Redakcji chciałbym wyrazić, czem jest „Wielkopolska Ilustracja” dla mojej rodziny.

Już dwa roczniki „Wielkopolskiej Ilustracji” mam pięknie oprawione, trzeci się znów odkłada. Który dzień w tygodniu najwięcej radości sprawia w mojej rodzinie? Oto dzień, w którym listowy przynosi „Ilustrację Wielkopolską”. Wszyscy się zbiegają, oglądają i podziwiają. „Wielkopolska Ilustracja” redagowana jest i ułożona wspaniale, daje całe szeregi pięknych ilustracji, daje powieść tak ciekawą, że zawsze za mało jej w każdym numerze, chociaż drukowana jest na 3 obszernych stronnicach. Bajki i opowiadania dla dzieci i młodzieży są nadzwyczaj piękne.

„Wielkopolska Ilustracja” jest niby lustrem, w którym przegląda się nasza Ojczyzna kochana z ostatniego tygodnia.

Przy tak niskim abonamencie powinna być czytana w każdej rodzinie polskiej.

Z poważaniem
Wincenty N.

Donaborów, dnia 10 marca 1930 r.
Oryginały listów do redakcji przejrzyć można w godzinach redakcyjnych.

Henryk Marchand został przed kilku laty powołany przez Stany Zjednoczone do założenia w kilku miejscowościach muzeów sztuki poszczególnych szczepów indiańskich. Z miłą i owocną działalnością łączyły się wspaniałe dochody, stąd Marchand, nie namyślając się długo, przeniósł się z żoną swoją, Klotyldą do Ameryki. Od pół roku był Marchand zajęty w Buffalo. Gromadził tam dzieła sztuki tubylczych Indian dla muzeum nowojorskiego. Żona była mu dzielną współpracowniczką. Interesowała się żywo sztuką szczepów indiańskich i towarzyszyła mężowi w jego rozlicznych podróżach w głąb Buffalo.

Podczas jednej z takich podróży, poznał Henryk Marchand młodą Indiankę, córkę wodza, Gilian Jimmerson, księżniczkę rodu. Rzeźbiarz zaprosił pannę Jimmerson do Buffalo, pragnąc ją modelować i rzeźbę jej wystawić w Paryżu na wystawie. Mis Jimmerson zgodziła się na propozycję i w tydzień później zjawiła się w atelier rzeźbiarza. Klotylda Marchand podejrzewała, że jej zbyt częste wizyty w pracowni męża nie ograniczają się jedynie do pozowania, i stała się zazdrosną. Panna Jimmerson, pragnąc się uwolnić od podejrzeń, przychodziła odtąd stale z przyjaciółką swoją panną Boven, również Indianką. Oboje panie były odtąd częstymi gośćmi u malarza. Aż nagle doszło do strasznej tragedji. Posługaczka państwa Marchand znalazła wczesnym rankiem zwłoki pani Marchand w kuchni. Ciało, strasznie zmasakrowane, leżało na podłodze w kałuży krwi. Zbrodni musiano dokonać nocą. Na przeraźliwy krzyk dziewczyny zbiegli się sąsiedzi i przywołano policję. Na wstępie skonstatowano, że nieszczęśliwą kobietę zamordowano motyką. Usta miała zakneblowane węzłem z płatów, nasiąkniętych kloroformem. Najprawdopodobniej oszołomiono najpierw biedną ofiarę, a następnie dopiero zamordowano. Dalsze dochodzenia wykazały, że pies, znajdujący się w mieszkaniu, zachowywał się przez całą noc zupełnie spokojnie.

Stąd wnioskowano, że mordercą musiał być ktoś, kto w domu tym bywał i psu dobrze był znany. Przy przeszukiwaniu kuchni znaleziono pierścionek, leżący w pobliżu zwłok zamordowanej. Pierścionek był własnością panny Jimmerson. Fakt ten dał powód do aresztowania Indianki. Podczas Przesłuchów zapewniała, że z zbrodnią tą nie ma nic wspólnego. Ale oskarżała równocześnie przyjaciółkę swoją. Zznała, że przyjaciółka niecierpiała Francuzki, dlatego napadła żonę malarza i zabiła. Panna Boven powtarzała rzekomo często, że zakochała się w malarzu. Kto wie czy wobec tego nie popełniła zbrodni z zazdrości. Aresztowano wobec tego również pannę Boven. Dalsze szczegóły tej zagadkowej zbrodni na razie jednak jeszcze nie wysвітłone. (w)

Dobrze zabezpieczony

Niejaki Mister Irenwood z Nowego Jorku, który niejednokrotnie padł już ofiarą napaści bandyckiej, zdecydował się wreszcie wybudować wilę zabezpieczoną od wszelkiej kradzieży. Wszystko, co stworzyła współczesna technika celem zabezpieczenia ludzi od kradzieży i napaści zastosował w swym domu ów Amerykanin.

Żelazo-betonowe drzwi, zaopatrzone były w najrozmaitsze zamki. Za oknami widniały grube, żelazne kraty, jednakże mimo to, Irenwood nie był jeszcze zupełnie spokojny i w organie kryminalnym „Kriminal Revuey” zamieścił ogłoszenie treści następującej:

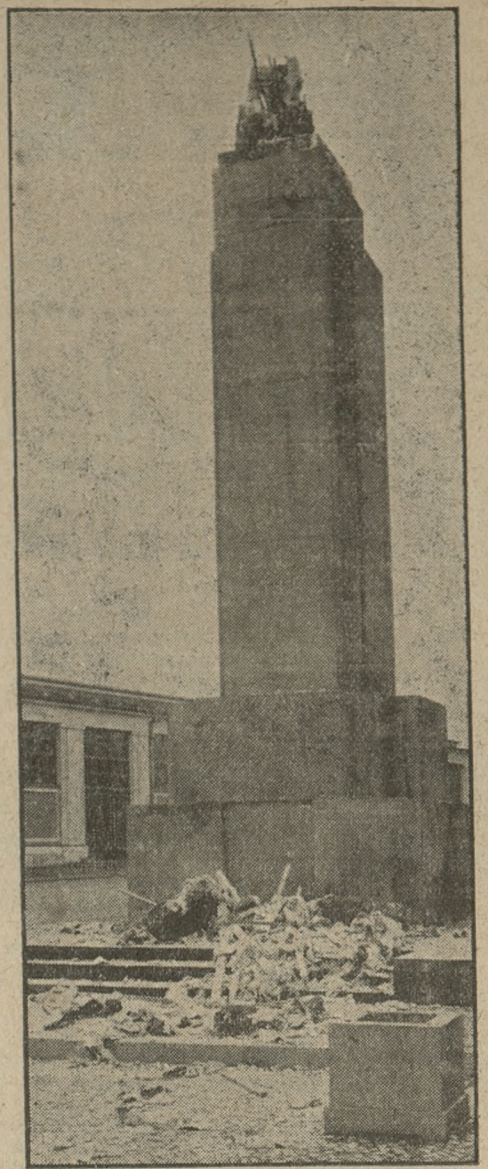
„Nauczony smutnem doświadczeniem w ciągu kilku ostatnich lat, podczas których złodzieje okradli mnie niejednokrotnie, zbudowałem sobie obecnie wilę, która ma mnie ochronić od wszelkich wizyt złodziejskich. Aby się przekonać, iż rzeczywistość nie powiniennem się już nikogo obawiać, chcę dokonać ostatniej próby. Zapraszam niniejszem do siebie najsprytniejszych złodziei w kraju i oświadczam im: w prawej szufladzie mego biurka leży 10.000 dolarów. Komu uda się wydstać tą sumę, ten śmiało może liczyć z mej strony na bezkarność”. James Irenwood, Park Avenue 575.

Po upływie tygodnia zgłosił się pewien elegancki jegomość, który wylegitymował się jako inspektor ubezpieczeniowy. Inspektor zostawił w przedpokoju swą teczkę i wszedł z właścicielem willi po schodach do górnych apartamentów. Irenwood pokazywał mu swe zamki i zabezpieczenia, gdy nagle poczuł jakiś swąd w mieszkaniu. W tej chwili na dole rozległ się rozpaczliwy głos służącej:

— Pali się!

Inspektor zemdlął. Właściciel willi nie zwracając na niego uwagi, zbiegł szybko na dół, gdzie paliła się teczka przybysza. Ogień po chwili ugąszone. Mister Irenwood udał się natychmiast na górę, by uspokoić swego gościa, lecz jakież było jego zdumienie, gdy stwierdził, że inspektor znikł, natomiast szuflada biurka została wylamana, a dolary znikły. W kilka dni później Mister Irenwood otrzymał list treści następującej:

„Szanowny Mister Irenwood! Korzystając z pańskiego zezwolenia, wykradłem z biurka 10.000 dolarów. Uczyniłem to w sposób następujący. Teczke wypełniłem starymi szmatami i poleałem ją benzyną. Następnie nieznacznie podпалиłem teczkę, poczem udałm się na górę. Gdy zbiegł pan na dół, wylamałem szybko szufladkę, przepilałem kraty za oknem i zeskokczyłem w dół. Zdumionemu dozorcy oświadczyłem że biegnę zaalarmować straż ogniową. Bardzo dziękuję! Włamywacz”.

Opustoszały cokół przy ul. Bukowskiej, z którego gipsowa figura naczelnika Tadeusza Kościuszki runęła w dniu 19 marca.

Współczesny Salomon

Trudne zaiste miał zadania sędzia trybunału w Chicago.

Przed sądem mianowicie stanęła para małżeńska, oskarżając się wzajemnie o uciążliwe życie, o ciągłe niepokoje domu przez drugą połowę i wogóle o wszystkie zbrodnie, jakimi złośliwi małżonkowie potrafili sobie życie zatruwać. Nieco już podstarzała para błagała sędziego o jakikolwiek ratunek, choćby nawet o rozwód.

Sędzia, człowiek doświadczony i znający słabości ludzkie, dumał długą chwilę, potem ogłosił następujący wyrok: W poniedziałki, środy i piątki, ma prawo zabierać głos w domu jedynie małżonek, w parzyste dni natomiast mówić będzie wyłącznie żona. W niedziele, ponieważ w ten dzień najłatwiej o spór, mają oboje bezwzględnie milczeć.

Wyrok, iście salomonowy, tylko że każde z małżonków, korzystając z dnia milczenia swego partnera, ciosa mu kolki na głowie tem zaciekłej.

Najdłuższe tunele i mosty

Najdłuższym tunelem na świecie jest Simplon, położony w Alpach, na pograniczu Szwajcarii z Włochami, między miasteczkiem Brig (Rodanem) na terytorjum szwajcarskiem a Iselle na terytorjum włoskiem. Tunel simplonowski ma 19.800 metrów długości. Zaraz po nim idzie tunel St. Gothardzki, liczący prawie 15 kilometrów; znajduje się on całkowicie na terytorjum Szwajcarii, w górach St. Gothard, mających 2.100 metrów wysokości, na drodze z Zurychu do Mediolanu. Z innych tuneli, liczących ponad dziesięć kilometrów długości, należy wymienić Lötschberg (14.536 mtr.), również w Szwajcarii, oraz Mont-Cenis (13.636 mtr.), na pograniczu francusko-włoskiem, na drodze z Paryża do Turynu. Tunel Ariberg w Tyrolu austriackim, na drodze ze Szwajcarii do Innsbrucku i Wiednia, ma 10.200 mtr. długości. Oprócz powyższych wielkich tuneli, liczących ponad dziesięć kilometrów, jest jeszcze na świecie jedenaście mniejszych, od siedmiu do ośmiu i pół km. długości, oraz cały szereg małych

Zaden z wielkich mostów kolejowych nie może rywalizować pod względem długości z tunelami. Najdłuższym mostem na świecie jest naddunajski most pod Czarnowodami w Rumunji, na drodze z Bukaresztu do Konstancji, ma on 3.850 mtr. długości. Zaraz po nim idzie most lagunowy pod Wenecją, który ma 3.500 metrów. Dalsze z kolei miejsce zajmuje wielki most nad Galvestonbay w Stanach Zjednoczonych A. P. (3.400 mtr.). Most Firth of Tay w Szkocji ma 3.214 mtr., most św. Wawrzyńca pod Montreal w Kanadzie 2.622, Firth of Forth w Szkocji 2.466, most East-River w Nowym Yorku (Manhattan-Brooklyn) 1.818, most przez Dunaj pod Białogrodem 1.280, most w Sydney (Australja) 1.149.

20-ta Loteria Państwowa

Ciągnięcie od 6 marca do 10 kwietnia (Bez gwarancji.)

W trzynastym dniu ciągnięcia 5-aj klasy główne wygrane padły na numery następujące:

75 000 zł na nr. 38346.
Po 10 000 zł na nr. 103267 125524.
Po 5 000 zł na nr. 85588 137579 145690.
Po 3 000 zł na nr. 10174 18866 42416 89239 103435 111304.

Po 2 000 zł na nr. 24267 34774 100726 172 341 183260 184886 208257.

Po 1 000 zł na nr. 17494 18198 22671 39440 54233 56734 58486 68317 69591 69943 77846 90183 124200 126086 142643 154743 159582 181274 191344 195361 196511 197793.

Po 600 zł na nr. 1785 12017 15711 19897 42442 42742 51247 494 67012 553 69650 73638 837 81371 88509 93146 98929 100746 108866 109603 111706 113948 123470 132490 138930 144007 153109 154699 159404 173485 174409 182395 184476 188854 195278 201503 205890 208995.

Po 500 zł na nr. 771 1757 2399 3672 9831 14344 15796 16531 591 18477 19066 20049 844 23277 24195 24417 24921 25040 27283 29770 30722 31043 32850 33955 36176 37687 40079 936 41626 42008 42896 43432 45153 853 56482 57091 58476 59423 60019 62202 63290 433 64712 69214 70643 71676 897 926 72438 74395 76341 80790 84866 87204 87798 88411 89462 468 855 944 90122 90313 91223 442 615 92517 93261 94681 96776 97163 98499 100147 322 829 107108 429 111888 112135 113856 116215 290 119970 121493 121944 122740 122917 123312 124562 127302 129661 784 130852 131716 132432 133189 137398 139116 141519 142264 145291 148223 937 149527 153424 154525 938 155350 157208 162687 163075 726 164921 166396 436 816 167099 581 170290 171785 172793 174947 175742 823 176069 418 177496 180032 648 183317 185367 187130 193469 194956 195285 195436 196091 262 197750 199173 201856 202581 941 203465 204195 204739 206870 207679 208870 209272.

Po 250 złotych wygrali numery następujące:

284 419 45 65 99 554 620 906 1109 17 28 287 498 708 861 62 68 2055 73 196 264 305 508 43 90 670 83 722 41 64 929 50 52 96 3077 78 118 281 87 354 77 403 587 90 653 4095 117 80 266 82 93 446 641 95 730 54 68 867 969 5063 103 12 224 378 402 551 646 872 925 6005 69 110 31 270 372 464 68 540 680 788 848 952 7186 204 45 58 65 355 419 534 89 640 59 89 640 59 89 700 38 96 815 927 8094 166 220 373 404 33 533 36 706 88 816 97 903 43 9051 164 88 243 328 94 517 649 730 830 76 956 10035 49 117 293 327 61 77 713 891 948 11049 150 67 201 92 345 49 90 648 60 64 875 12113 233 26 66 381 98 463 68 85 589 822 54 43018 46 509 46 626 95 715 35 47 827 938 14237 503 632 770 830 932 15008 42 166 299 521 652 748 861 77 909 16002 95 203 328 66 78 485 644 714 833 17060 83 507 668 88 796 905 88 18027 76 82 155 75 212 47 55 381 94 586 612 19219 73 376 407 519 34 642 60 78 710 855 906 70 20023 227 410 43 65 98 500 41 681 748 862 65 965 21298 390 504 701 916 40 22092 164 446 88 564 75 81 600 8 48 863 967 23187 240 64 345 47 80 488 94 657 702 63 24016 78 100 64 237 756 902 38 62.

25043 340 551 94 810 89 92 945 26013 42 62 113 99 221 46 85 311 30 88 425 78 27042 98 270 378 486 91 768 952 28128 60 229 457 562 645 737 81 83 29054 67 115 229 457 562 645 737 81 83 29054 67 115 229 394 497 502 23 47 692 733 68 923 67 30080 97 222 53 327 49 514 707 31005 13 50 56 150 83 266 553 61 820 32067 102 42 323 81 95 423 30 565 89 719 869 901 52 86 93 33016 77 239 60 445 47 85 597 98 633 899 34020 112 247 363 69 442 629 716 801 77 81 35083 158 220 77 320 407 57 527 72 610 28 41 95 813 69 931 36092 169 214 35 81 359 470 676 861 978 37045 98 106 244 432 70 530 33 73 604 36 949 38016 60 205 31 580 700 26 72 89 95 875 977 93 39009 153 658 765 809 946 40060 101 11 225 41 72 397 435 592 841 903 41023 27 74 93 391 412 547 61 85 716 935 42172 311 431 50 575 89 98 693 720 837 48 931 99 43076 176 321 36 93 569 602 98 870 918 44389 98 426 59 65 517 609 879 916 94 45039 296 338 423 532 648 728 92 95 828 34 46017 104 20 284 356 77 656 800 47038 313 411 29 33 540 831 947 48 48513 74 731 35 865 93 925 68 49026 359 406 512 49 77 670 710 868 913 39 90.

50120 273 331 466 74 81 521 96 608 761 70 845 66 51024 28 229 325 79 409 41 73 80 573 78 673 88 732 919 52145 241 58 334 65 482 509 53001 46 79 471 89 615 37 74 873 90 911 54062 182 244 61 310 16 483 521 602 962 55034 135 85 204 54 513 56025 335 828 78 922 33 57152 72 254 55 69 462 74 819 73 989 58024 59 75 248 70 15 60 646 49 82 759 943 59036 152 310 22 39 41 481 538 69 700 910 60122 157 65 81 501 712 66 849 61003 63 96 101 2 33 45 331 444 71 92 756 71 937 65 62154 95 146 73 224 83 302 51 89 569 93 694 832 49 63139 265 312 45 78 414 23 563 693 974 64280 330 91 500 31 46 608 788 65051 112 57 37 335 415 69 75 555 672 809 21 65070 323 415 50 70 577 687 724 809 67008 69 132 212 307 74 85 414 43 63 618 25 710 12 818 52 68184 303 35 518 691 817 963 98 69028 31 37 303 414 47 87 612 729 814 98 70132 223 321 77 457 88 553 601 28 37 65 713 851 86 929 60 75 71033 53 287 368 403 50 62 550 606 27 703 893 933 66 87 72008 67 68 153 387 515 24 59 607 39 66 717 23 57 947 60 73084 147 50 247 89 968 998 74034 48 230 47 91 326 494 776 912.

75010 70 123 26 326 55 450 516 63 851 55 79 78074 95 191 92 406 559 640 807 931 53 88 77065 139 474 558 78074 102 344 436 535 52 639 45 82 700 15 936 79218 42 76 500 602 47 78 732 68 893 967 86032 328 60 402 8 76 742 812 81091 108 85 95 363 781 807 905 14 29 82018 56 93 150 95 223 308 96 430 91 526 90 736 856 83024 150 246 304 46 432 37 677 84 725 917 96 84033 54 64 126 94 296 359 81 449 53 558 645 729 67 87 99 870 972 85054 149 59 254 372 415 30 53 557 91 99 648 768 861 909 86003 14 289 320 65 98 433 62 523 47 640 80 738 907 47 78 87027 223 334 81 411 24 511 79 96 749 85 93 821 953 88023 49 372 584 617 20

40 731 40 89128 85 223 61 633 43 741 85 91 976 90015 191 307 414 62 639 704 22 44 81065 71 166 242 428 538 745 92 842 92013 243 328 79 550 786 841 42 65 93014 187 225 93 332 95 407 48 586 833 49 909 94025 367 86 440 82 530 39 603 729 35 50 60 65 819 28 32 915 37 95046 101 34 63 90 458 537 56 864 956 96060 67 175 85 246 333 56 98 417 520 706 844 97263 567 98 702 14 32 880 98081 97 98 139 300 50 597 778 972 91 99026 183 443 58 550 614 66 712 826 967.

106021 328 38 406 524 634 42 48 76 724 44 826 947 101393 452 505 706 818 27 59 102049 127 402 516 27 97 607 86 924 75 103133 500 43 718 68 77 905 104025 136 213 43 305 7 448 90 611 66 710 802 4 30 105013 63 247 368 581 710 85 89 839 74 990 106154 253 79 322 89 568 99 624 81 763 846 928 30 107214 357 423 30 33 38 77 627 703 813 919 108149 90 220 62 376 81 96 521 84 718 899 912 109121 34 275 94 329 84 401 32 37 60 610 20 67 784 814 24 29 82 900 110000 62 141 90 258 83 410 72 517 78 679 715 55 111032 200 384 531 48 646 784 876 112183 233 81 431 763 824 949 113031 70 141 379 436 608 822 114146 64 358 413 18 98 500 9 39 621 87 830 962 115024 90 160 211 70 316 47 481 506 98 611 22 709 34 828 65 89 116077 199 227 348 525 630 94 705 31 91 93 830 91 909 53 117031 101 395 498 672 717 37 95 849 937 118174 395 589 675 785 99 832 981 119103 11 83 379 713 801 19 907 81 120038 99 171 310 46 65 78 449 92 583 750 52 90 935 55 121185 258 84 364 541 43 619 47 762 847 937 56 122036 155 242 63 308 56 75 418 40 61 63 577 80 622 765 874 962 123018 106 216 313 440 88 97 543 88 779 840 124095 194 232 43 53 308 76 417 604 7 16 93 98 735 52 808 21 78.

125006 21 113 268 368 463 501 670 74 739 90 817 26 58 90 906 126227 96 314 603 95 931 71 75 127014 15 38 41 91 177 213 73 322 89 459 596 649 706 20 836 84 978 92 128119 68 518 824 967 129023 155 323 37 492 616 60 754 99 875 78 968 75 130035 192 225 327 95 99 531 48 89 630 700 17 862 903 131052 145 392 545 648 57 79 807 58 904 46 132002 63 71 133 202 392 610 887 96 946 133137 76 211 37 85 321 67 456 81 519 611 29 31 712 807 9 26 31 134065 379 742 959 135010 98 293 97 355 90 411 13 62 65 98 815 57 904 54 136038 42 44 53 85 151 244 338 84 439 47 71 545 633 749 804 137077 105 43 253 67 335 37 42 502 55 688 786 832 67 793 138004 291 360 61 63 409 531 660 756 63 70 88 808 29 95 933 71 139055 125 42 234 47 95 310 400 51 511 657 714 53 802 953 59 74 140070 190 238 314 16 23 437 502 64 750 84 872 918 52 82 141017 65 242 322 48 96 408 33 648 705 883 914 58 60 92 142000 57 113 263 344 530 67 77 962 143034 121 44 208 62 336 64 469 88 546 97 703 17 26 30 70 841 95 144047 91 134 40 280 551 508 32 51 73 728 41 888 924 47 145141 62 245 97 358 607 731 89 92 803 140035 61 107 50 87 205 29 54 74 365 87 471 554 625 701 93 810 69 96 147090 160 75 78 227 82 303 59 481 82 679 784 896 148013 88 134 35 97 222 383 403 40 45 67 77 534 77 91 820 78 900 15 149066 102 40 54 622 35 41 916.

150994 169 369 83 521 97 714 17 922 26 65 79 151023 54 84 99 101 31 72 229 33 305 57 411 17 20 604 94 831 61 931 152012 77 177 94 228 94 604 84 837 74 88 938 61 63 153025 99 152 60 229 373 428 70 518 810 42 50 966 85 80 91 154019 26 377 474 505 779 98 950 153074 82 181 302 63 93 94 406 48 549 60 722 841 68 70 925 85 156049 240 88 397 99 441 543 87 638 722 86 818 77 82 977 157102 265 396 414 511 731 911 32 158002 178 294 434 512 623 50 799 159027 143 63 90 277 86 338 57 423 25 39 542 600 27 70 84 921 41 60 61 91 160139 46 371 429 522 32 58 601 22 41 56 91 746 77 809 57 908 99 161045 131 64 85 209 26 349 445 510 15 38 91 622 84 92 717 99 865 162079 96 263 316 18 431 48 54 62 554 604 75 172 854 75 958 88 163003 60 66 302 41 50 432 635 56 760 884 92 964 164011 97 201 336 471 96 575 635 943 165040 139 375 534 644 80 783 166003 131 39 43 90 305 68 523 613 751 63 64 68 95 802 63 950 53 95 167020 23 69 161 296 316 414 778 947 168041 97 138 65 81 87 303 34 74 426 31 48 509 11 44 744 823 189022 122 30 42 70 96 362 419 515 717 170052 126 329 69 418 22 631 84 729 861 78 88 918 171048 149 67 380 508 608 52 805 940 84 172027 87 97 112 463 508 33 69 96 851 70 92 964 173155 212 313 21 854 55 174006 54 265 83 305 24 28 58 500 46 719 836 962 96.

175105 282 315 51 432 577 651 702 61 814 27 176206 48 363 75 79 406 28 38 558 679 799 845 60 942 177051 55 65 139 71 311 439 516 78 697 745 71 893 904 17 178065 131 58 80 82 381 412 93 575 78 692 740 58 881 179019 83 86 114 99 245 345 82 449 678 720 37 71 806 180028 42 49 5 96 269 96 380 431 58 99 541 73 687 740 67 919 46 47 95 181022 48 192 449 692 738 80 85 871 958 182052 101 228 45 429 658 764 989 183123 200 302 6 446 533 47 81 639 48 731 38 825 34 948 64 83 184075 207 16 415 29 508 79 689 711 12 32 87 802 17 907 22 86 185019 27 28 103 37 48 69 309 31 467 536 66 82 714 950 55 82 80 186016 117 25 213 60 348 544 663 771 812 46 904 187142 46 228 429 31 522 689 706 828 45 908 10 188061 186 227 314 449 72 658 79 94 772 92 828 70 94 920 56 75 89 189003 19 39 69 85 141 71 206 7 58 466 94 518 44 627 763 836 91 95 905 92 190039 83 102 222 378 492 502 89 808 191177 225 60 405 58 569 706 90 883 192047 113 229 309 12 194011 26 48 55 61 134 46 208 341 440 63 725 37 44 58 963 195215 98 156 422 99 514 39 610 709 196089 100 37 76 330 444 636 46 767 91 99 867 197098 171 83 244 909 411 578 96 684 744 829 99 913 198011 169 209 39 65 98 320 462 71 613 40 43 47 752 850 88 97 903 70 79 86 199089 156 98 214 40 363 420 587 632 98 810 22 27 58 903 67 200082 98 158 225 31 45 313 535 90 634 759 835 71 973 203067 76 155 246 366 83 471 77 80 535 41 76 77 644 46 86 712 877 962 75 202040 60 201 423 46 512 13 69 87 650 793 996 203008 35 79 227 85 326 54 498 522 678 723 74 863 940 204020 21 34 142 201 37 398 712 821 47 83 903 93 205022 29 112 49 52 234 86 382 555 64 790 81 72 206091 94 144 52 262 320 49 71 476 590 618 819 94 924 207017 48 159 61 231 32 397 553 653 935 208004 73 297 315 74 88 497 523 41 47 86 602 11 94 728 842 209026 37 120 56 74 83 574 695 761 926 95.

Najwyższy czas wykupić nowe roczne karty wstępu do Ogróda Zoologicznego, które wydaje jego biuro przy ul. Gajowej 5. Zamówienia przyjmuje się także telefonicznie pod nr. 60-92.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

- H. R. Ostrzeżenia nie zamieścimy, chyba w dziale płatnych ogłoszeń. Radzimy przebaczyć po chrześcijańsku (K)
- P. W. Czytelniczka. Należy wnieść podanie do Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu. (K)
- T. R. Poznań. Jeszcze nie wiemy; odpowiedni komunikat w tej sprawie ogłosimy w swoim czasie. (K)
- N. K. Francaja. Jestto niewielka miejscowość w departamencie Isère; odpowiedni Konsulat Polski w Lyonie (Lyon, Ville-urbaine, Boulevard de la Côte 14 bis). Okolica górzysta na pograniczu Włoch O kosztach podróży poinformuje „Orbis”, pl. Wolności 8. (K)
- P. F. Kaczmarek. T. A. Edison urodził się 10 lutego 1847 w Milan w stanie Ohio. (K)
- P. W. Jankowska. Prawdopodobnie błąd drukarski; kolektor posiada urzęd

Dnia 21 marca 1930 r., o godz. 1,15 powołał Pan Bóg do Siebie, po namaszczeniu Olejami św., po ciężkich, z pogodą ducha znoszonych cierpieniach, naszego drogiego najstarszego syna, brata, bratanka i siostrzeńca, ś. p.

Tadeusza Dobroczyńskiego

por. rez. I. baonu Aeronaut.

kawalera Krzyża Walecznych i innych odznaczeń wojskowych.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23 marca r. b., o godz. 17, z domu żałoby przy ul. Matejki 3, na cmentarz parafjalny na Jeźyczach.

Poznań, Gniezno, Berlin.

Ciężko dotknięci

rodzice, bracia i rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

zw 22439

Po długich i ciężkich cierpieniach rozstał się dzisiaj z tym światem w kwiecie wieku, ś. p.

Tadeusz Dobroczyński

nasz najserdeczniejszy Kolega, pozostawiając nas w nieutulonym żalu i smutku.

**Koleżanki i Koledzy
pracownicy Banku Cukrownictwa.**

dw 4570

Wszystkim Krewnym i Znajomym za okazane nam tak liczne dowody współczucia i oddanie ostatniej przysługi, naszemu Drogiemu Zmarlemu, ś. p.

Stanisławowi Rożnowskiemu

składamy najserdeczniejsze

zw 22416

podziękowanie.

Dzieci, wnuki i siostra.

Za liczne dowody współczucia, nadesłane wieńce oraz udział w pogrzebie naszego najdroższego męża, ojca i dziadka, ś. p.

Dr. Jana Sekaniny

składamy najserdeczniejsze

dw 4562

podziękowanie

Przewielebnemu Duchowieństwu, J. W. Panom Lekarzom miasta Rogoźna, Krewnym i Znajomym.

Rodzina.

Dnia 21 marca r. b. w nocy, zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Tadeusz Dobroczyński

były członek naszego Zarządu, najgorliwszy współpracownik naszego Związku.

Cześć Jego pamięci!

dw 4571

**Związek Zawodowy Pracowników Bankowych,
Okręg Poznański.**

W środę, dnia 19 marca 1930 r., o godz. 16,30, zabrał nam Bóg, po długich i ciężkich cierpieniach, do grona Swych aniołków, naszego kochanego najstarszego synka i braciszka

Renia

w 6 wiośnie życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23 b. m., o godzinie 16, z Zakładu św. Józefa na cmentarz farny.

dw 4568

W ciężkim smutku pogrążeni

Poznań. **Stanisławostwo Barełkowsy z synkami.**

Najstarszy Zakład pogrzebowy P Piasecki, Klasztorna 14. Telefon 2760.

Dnia 20 marca 1930, zmarła w 81 roku życia, ś. p.

Kazimiera Wyczyńska

Karmelitanka Bosa.

Nabożeństwo żałobne i pogrzeb w poniedziałek, 24 marca 1930 r.

Rodzina.

zw 22440

W czwartek, dnia 20 marca 1930 r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po ciężkich cierpieniach, najukochańsza i najlepsza babcia i najdroższa matka, ś. p.

Helena Regelmanowa

wdowa po inżynierze.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 23 b. m., o godz. 1,15 po południu, z kaplicy św. Józefa, o czym zawiadamiają

w najgłębszym smutku pogrążeni

Poznań. **wnuk, córki i zięciowie.**

dw 4569

Zakład pogrzebowy St Jaśkiewicz, ul. Klasztorna 14

Dnia 19 marca 1930 r., o godz. 14,30 zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., w 74 roku życia, nasz najukochańszy ojciec, brat, teść, dziadek, wuj i szwagier, ś. p.

Franciszek Powel

em. nauczyciel — Sodalis Marianus

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 23 bm., o godzinie 17 z Zakładu św. Józefa, na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej.

Czcigodnych Konfratrów proszę o memento.

Nabożeństwo żałobne nazajutrz w poniedziałek, dnia 24 b. m. o godz. 8 rano w kościele Farnym.

W imieniu smutkiem dotkniętej rodziny

ks. Zygmunt Powel.

Poznań, Golina kość.

dw 4567

Osobnych uwiedomień nie wysyła się.

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki Poznań. Klasztorna 14. Telefon 2769.

Dnia 19 marca 1930 r., o godz. 23,30, zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, namaszczonej Olejami św., mój najdroższy mąż, nasz najtroskliwszy ojciec i teść, ś. p.

Antoni Szymanowski

malarz artysta

przeżywszy lat 61. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23 b. m., o godz. 2,30 po poł., z kostnicy cmentarza św. Marcińskiego w Górczynie, o czym zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni
żona i dzieci.

Poznań, Piekary 13b.

zw 22 426

Dnia 19 bm., zasnęła w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach, nasza ukochana żona i matka, ś. p.
z Mielochów

Władysława Zieleśkiewiczowa

przeżywszy lat 41. Pogrzeb odbędzie się w Poznaniu w sobotę, dnia 22 bm., o godz. 10, z kostnicy cmentarza św. Marcina w Górczynie, o czym zawiadamiają

w smutku pogrążeni

mąż z dziećmi i rodzina.

Puszczykówko — Poznań, 19. 3. 1930 r.

Dnia 19 marca r. b. zasnął w Panu, po długich cierpieniach, ś. p.

Inż. Władysław Dołęga Dziubiński

chemik N. O. G.

W Zmarłym straciłmy prawego człowieka, kochanego i zacnego kolegę. Cześć Jego pamięci.

zw 22422

Pracownicy Naukowej Organizacji Gorzelnictwa.
Ośrodek-Poznań.

Za liczne dowody współczucia, okazane nam z powodu śmierci naszej ukochanej matki, ś. p.

Zofji Szpilewskiej

a w szczególności Przewielebnemu Ks. Prob. Kazimierzowi Pankowskiemu. Stowarzyszeniu Pracowników Więziennych we Wronkach, Pracownikom Państwowej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Poznaniu, Krewnym i Znajomym za wieńce i oddanie ostatniej przysługi Zmarłej, składają gorące

zw 22 430

Bóg zapłać!

Córki.

Tapety!!!

Niebywała okazja
korzystnego zakupu

u

Zb. Waligórskiego

tylko naprzeciw poczty

Poznań, ul. Pocztowa 31.

zw 22 447

Dnia 19. 3. 1930, o godz. 8, zakończył życie, nasz długoletni prezes a ostatnio prezes honorowy, ś. p.

Antoni Ciachowski

Zmarły służył dobrym przykładem obywatelstwu i przyczynił się wielce do rozkwitu naszego Bractwa Strzeleckiego.

Cześć Jego pamięci!

Bractwo Strzeleckie w Borku.

Pogrzeb odbędzie się dnia 23. 3. 1930, o godzinie 15,30.
nw 9638

Kto lubi

dobrze

Czekoladki

kupuje je stale
w firmie

**Walerja
Patyk**

Aleje Marcinkowskiego 6
(przy poczcie)
Telefon nr. 38-33.

Zawsze świeże
w wielkim wyborze.

Pw 10126-12 8-8

Dnia 19 marca 1930 r., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz kochany ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Antoni Bytoński

nauczyciel emeryt.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23 bm., o godz. 16 po poł., z domu żaloby ul. Dąbrowskiego 72, na cmentarz jeżycki.

zw 22 414

W ciężkim smutku pogrążeni
córka, zięć i wnuki.

W środę, dnia 19 marca r. b., zasnął w Bogu, członek Klubu naszego, ś. p.

Mieczysław Lipiński

Pogrzeb i eksportacja odbędzie się w niedzielę, dnia 23 b. m., o godz. 13,30, z kostnicy św. Józefa. Uprasza się członków o wzięcie licznego udziału w pogrzebie, oddając w ten sposób ostatnią przysługę Zmarłemu.
zw 22 438

Klub Wioślarski z r. 1904.

Mieszkanie ozdabia piękne firany, story, kapy, narzutki, serwety, które nabyć można po cenach rzeczywiście wyjątkowych także na raty na asygnaty „Kredyt” w firmie:

St. Raczyk, Poznań,

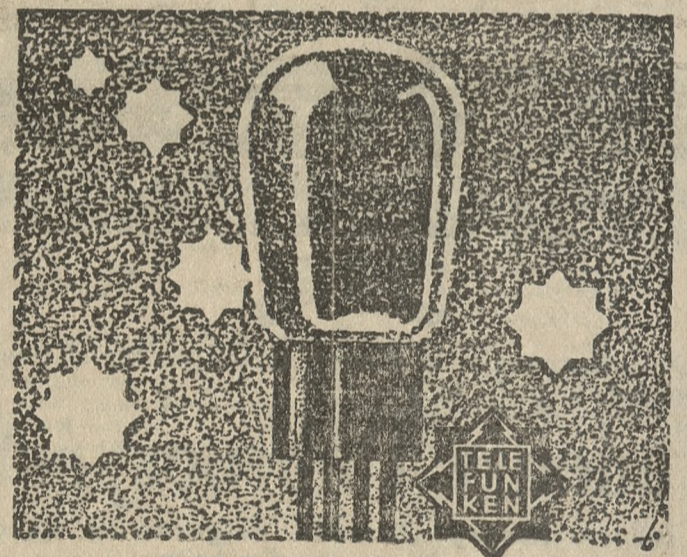
Stary Rynek 92.

Pw 10119-12 804

Kupię

generator prądowy

(Drehstromgenerator), który musi być w najlepszym stanie o sile 20-22 P. S. Oferty pod Tw 1292 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Lepszy
Głośniejszy
Daleki

ODBIÓR

lampkami radjowymi

TELEFUNKEN

Dla każdego celu odpowiednia lampka.

Pw 9700-12,157

LEKARZ

praktyczny i doświadczony osiedli się natychmiast w Poznańskim lub na Pomorzu o ile możliwości w mieście gimnazjalnym, gdzie zapewnione mieszkanie. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 22432

ZUPEŁNIE DARMO

otrzyma każdy czytelnik „Kurjera Poznańskiego” przełiczoną powieść myśliwską celou sezonu. Na portu dołączy 75 groszy znaczkami. „Księgarnia Polska”, Brześć n/Bog., ul. 3-go Maja 46 lub do Kurjera pod zw 22408

PREMIERA

WIOSNA WEZYWA CIĘBIE

ROZPOCZYNASZ nową wiosnę w swoim życiu!

Nie przyniesie Ci ona rozczarowań, jeśli godnie przygotujesz się na jej przyjęcie! Niech nikogo **KRYZYS NIE OBCHODZI**, czasowa stagnacja nie powinna zepsuć nam radości **WIOSNY!**

KUPNO NOWEGO UBRANIA i PALTA jest KONIECZNOŚCIĄ!

W MYSL hasła rzuconego przez amerykańskiego doradcę p. Deveya, że musimy oszczędzać i popierać krajowe fabryki włókiennicze, sprowadziłem kilka tysięcy metrów najlepszych krajowych materiałów na ubrania i palta! Najmodniejsze kolory — po cenach zmuszających do kupna! — **4 krojczych** o europejskiej sławie jest do dyspozycji mojej klienteli!

OSTATNIA GODZINA WYBIŁA!

Najwyższy czas, ażeby przed **SWIĘTAMI** zdecydować się na kupno ubrania i palta.

UWAGA! Dla pp. Urzędników komunalnych i państwowych zrzeszonych w Tow. „Kredyt” za przedstawieniem nam bonu, do-tarczamy materiały lub gotową konfekcję **BEZ WPŁATY!**

EDMUND RYCHTER

EDMUND RYCHTER MA 3 SKŁADY

1-SZY ul. FR. RAFAJCZAKA nr. 2

Magazyn wykwintnej garderoby męskiej gotowej i na miarę. Specjalność: Wykwintne palta.

2-GI ul. WROCŁAWSKA nr. 14

Wielki skład pierwszorzędnej garderoby gotowej i na miarę oraz materiałów.

3-CI ul. WROCŁAWSKA nr. 15

po schodkach. Odzież zawodowa, ubiory szportowe, kurtki i brycze skórzane.

Zawiadomienie.

Niniejszem mam zaszczyt donieść Szanownej Publiczności, wszystkim Znajomym oraz Przyjaciołom — że otwieram w sobotę, 22 marca r. b. o godz. 17-tej po poł.

Kawiarnię i Cukiernię

przy ul. Dąbrowskiego 49b (Rynek Jeżycki).

Prosząc o łaskawe poparcie, pozostaję

z poważaniem

P. Kucharski.

zw 22431

Zdrowie niemowlęcia,

urodę dziecka

zapewnia

FOSFATYNA FALIÈRA

Znana mączka odżywcza gorąco zalecana w okresie odstawiania dziecka od piersi oraz jego rozwoju.

WSZĘDZIE DO NABYCIA

Tw 1184

Sekretarza adwokackiego

rutynowanego, z dłuższą praktyką w większych kancelariach adwokackich, z dobrymi świadectwami, poszukuje zaraz. Wyczerpujące oferty z dołączeniem odpisów świadectw należy przesłać pod adresem: dw 4568

Adwokat Dr. Mayzel, Grudziądz, Budkiewicza 12.

Tartaki

Pity gatrowe orig. „Reinscheid” tanio rozsprzedają

„PRZEWODNIK”

Centrala Tow. Żelaznych

Artykuły techniczne

Poznań, św. Marcina 30.

Pw 9 054-9.384

100.000 zł

na I hipotekę, poszukuje poważne przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe, na nieruchomości wartości 400.000 zł. Oferty do Kurjera pod zw 22406

PP. Akcjonariuszów zawiadamiamy, że na mocy uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zebrania, z dnia 7 grudnia 1928 r., rozpoczynamy

wydawanie akcji II. emisji

z tytułu podwyższenia kapitału zakładowego. Podwyższenie kapitału zakładowego nastąpiło na skutek przerechnowania stosownie do Rozp. Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. 3. 1928 r. o przewalutowaniu bilansu na 1 lipca 1928 r. Pw 10 087-12.217

Na tej podstawie wydajemy na każde 2 akcje stuzłotowe I. emisji bezpłatnie stuzłotową akcję II. emisji.

Hartwig Kantorowicz Następca S. A.

Pw 10.087-12.217

Radzimy Wau!

Pijcie przez jeden miesiąc kawę Hag. Następnie pijcie znów zwykłą kawę ziarnistą i obserwujcie Wasze samopoczucie. Znajdziecie wówczas sami wyjaśnienie, dlaczego kawa Hag bez kofeiny jest tak wyróżniana. Aromat i smak nie mają sobie równych.

KAWA HAG CHRONI

SERCE

Hortiflor-Crème

Silvikrin szampon, fluid i woda na włosy stale do nabycia w firmie dw 5820

J. GADEBUSCH

Drogerja i Perfumerja

Poznań, ul. Nowa 7 (Basen).

Młodszy rutynowany KSIĄŻKOWY-ZBOŻOWIEC

potrzebny zaraz

do Spółdzielni Rolniczo-Handlowej na prowincji — oraz

ELEW

z lepszym wykształceniem. Zgłoszenia wraz z podaniem referencji uprasza się skierować do eksped. Kurjera Pozn. pod dw 4563

3. F. 16/29.

WYWOŁANIE

Jubiler Witold Stajewski w Poznaniu, Stary Rynek 65, zast. przez pełnomocnika adwokata Tadeusza Kaczorowskiego w Kościanie, Rynek 3, wniósł o wywołanie zaginionych listów hipotecznych z dnia 20 kwietnia 1904 r., na hipotekę w kwocie 6000 marek pożyczki z 5 proc. odsetkami rocznie, zapisanej w księdze wieczystej Srem k. 219, w dziale III, pod numerem 10, oraz gruntowego z 18 października 1894 r. na 8000 marek długu gruntowego z 5 proc. odsetkami rocznie, zapisanego w księdze wieczystej Srem, k. 219, w dziale III, pod l. 8. Posiadacza dokumentu wzywa się, aby najpóźniej w terminie wywoławczym, wyznaczonym na dzień 27 czerwca 1930 r., w pokoju 16 niżej podanego Sądu zgłosił swoje prawa i przedłożył dokument, w przeciwnym bowiem razie dokument ten zostanie pozbawiony mocy.

Srem, dnia 14 marca 1930 r.

Sąd Powiatowy.

UCHWAŁA. Na wniosek firmy W. Lewandowski i S-ka, Poznań, Wielka 11, udziela się jej odroczenia wyplat od 13 marca do 12 czerwca 1930. Nadzorca sądowym mianuje się Czesława Lauscha z Poznania, Pocztowa 22. Poznań, dnia 13 marca 1930 r. Sąd Powiatowy IIa. nw 9572

UCHWAŁA. W sprawie upadłościowej nad majątkiem f-my „Wesołe Miasteczko Pierwsze Polskie Towarzystwo Atrakcyjnej Rozrywkowych Spółka z ogr. odpow. w Poznaniu”, uchyla się postępowanie upadłościowe w myśl § 204 ust. upadł. Poznań, dnia 12 marca 1930 r. nw 9571
Sekretariat Oddział 2a Sądu Powiatowego.

UCHWAŁA. W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy Drukarnia Poznańska Tow. Akc. Poznań, ul. 27 Grudnia 5 — na wniosek powyższej firmy wdraża się postępowanie układowe odnośnie do majątku tejże. Poznań, dnia 12 marca 1930 r. Sąd Powiatowy 2a. nw 9570

Poważna fabryka motorów elektrycznych Polski Zachodniej poszukuje

PRZEDSTAWICIELI

obznajmionych z branżą we wszystkich częściach Polski. Uwzględnione zostaną tylko firmy, przedsiębiorstwa elektro-techniczne, panowie etc., jaknajlepiej wprowadzeni i mogący przedstawić referencje bez zarzutu. Oferty z podaniem równocześnie innych reprezentowanych firm należy kierować w jęz. pol. lub niem. pod szyfrą „Elektromotor“ do Tow. Rekl. Międzyn. Sp. z o. o. gen. repr. Rudolf Mosse, Katowice, ul. Mickiewicza 4. Tw 1294

KONKURS

Magistrat miasta Leszna (Woj. Pozn.), rozpisuje niniejszym konkursem na posadę

moniera (do prac w koszarach)

znającego się na instalacjach elektrycznych, ślusarskich, blacharskich i kanalowych, wodociagowych i dekarzskich. Zgłoszenia z dołączeniem świadectw kwalifikacyjnych, moralności, obywatelstwa polskiego, podaniem referencji i żądanego wynagrodzenia prosimy przedkładać do 1 kwietnia 1930 r. do Magistratu miasta Leszna (Woj. Pozn.) dw 4559
Kowalski, pierwszy burmistrz.

3. F. 21/29.

WYWOŁANIE

Właściciel ziemski Antoni Michalski z Podrzekty pod Dolskiem, zastąpiony przez pełnomocnika adwokata Mierzejewskiego w Sremie, wniósł o wywołanie po myśli § 1170 kod. cyw., w celu wykluczenia wierzyciela z hipoteki zapisanej w księdze wieczystej należącej do niego nieruchomości Dolsk k. 383, w dziale III, pod liczbą 23, w kwocie 87,65 marek z 5 proc. odsetkami i kosztami dla kupca Izraela Jacoba w Dolsku, obecnie nieznanego miejsca zamieszkania. Wierzyciela wzywa się, aby najpóźniej w terminie wywoławczym wyznaczonym na dzień 20 maja 1930 r., o godz. 12, w pokoju 16 tutejszego Sądu zgłosił swoje prawa, w przeciwnym bowiem razie nastąpi wykluczenie go z jego prawem.

Srem, dnia 17 marca 1930 r.

Sąd Powiatowy.

Zarząd Kasy Emerytalnej rozpisuje niniejszym **PRZETARG OFERTOWY** na prace garncarskie, dekarzkie, blacharskie i instalacyjne do 1 odpływowe

budowy domów mieszkalnych przy ul. Rolnej — Lanowej w Poznaniu. Warunki przetargu na prace garncarskie, dekarzkie i blacharskie, za opłatą 5,— zł. Warunki przetargowe na prace instalacyjne za opłatą 10,— zł. Plany prac instalacyjnych można przeglądać w Zarządzie Kasy w godzinach od 9 do 12. dw 4560

Termin składania ofert 28. 3. r. b. do godz. 12, w biurze Zarządu Kasy Emerytalnej, Poznań, Wierzbicę 6. Zarząd Kasy Emerytalnej zastrzega sobie częściowe oddanie oferowanych prac wzgl. unieważnienie przetargu.

Magistrat miasta Lwówka ogłasza

KONKURS

na brukowanie nowostworzonych ulic długości ca 400 mtr.

Oferty nadesłać należy najpóźniej do dnia 5 kwietnia r. b. godz. 12 w południe, do Magistratu w Lwówku. Bliższych warunków dowiedzieć się można w Magistracie, w godzinach urzędowych od 8,30 do 13. dw 4546
(—) Schmidt, burmistrz.

2. Nn. 130.

OGŁOSZENIE

Antoni Wardziński, właściciel fabryki narzędzi stolarskich w Nakle i cegielni parowej Stopka pod Koronowem, wniósł na odroczenie wyplat na przeciąg 3 miesięcy.

Do rozpoznania sprawy wyznacza się termin w tutejszym sądzie na dzień 14 kwietnia 1930 r., o godz. 9 przed poł., pokój 2. Wierzyciele mogą przybyć na rozprawę celem udzielenia sądowi wyjaśnień.

Nw 9575

Sąd Powiatowy w Nakle.

3. F. 22/29.

WYWOŁANIE

Właściciel ziemski Józef Burzyński w Jaskółkach, zastąpiony przez pełnomocnika adwokata Mierzejewskiego w Sremie, wniósł o wywołanie zaginionego listu hipotecznego z 18 marca 1884 r., hipoteki zapisanej w księdze wieczystej nieruchomości Dolsk, tom X. k. 359, w dziale III, pod liczbą 1/23 na 4650 marek z 5 proc. odsetkami od 12 marca 1884 r. dla Katolickiej Gminy Kościelnej w Dolsku. Właściciela dokumentu wzywa się, by najpóźniej w terminie wywoławczym, wyznaczonym na dzień 13 maja 1930 r., g. 12, w pokoju 16 tutejszego Sądu, zgłosił swoje prawa i przedłożył dokument, w przeciwnym bowiem razie dokument będzie pozbawiony mocy.

Srem, dnia 24 lutego 1930 r.

Sąd Powiatowy.

J. N. 1/30.

UCHWAŁA

Do majątku kupca Franciszka Gniatczyka w Srodzie, ul. Rynkowa 2, właściciela składu obuwia, zostaje dnia 15 marca 1930 r., o godzinie 12,15, wdrożone postępowanie upadłościowe, ponieważ jest on niewypłacalnym i wykazał zastawienie wyplat w dniu 15 marca 1930 r.

Zarządca masy upadłościowej ustanawia się zastępcę procesowego Bajonkiego w Srodzie. Wierzytelności upadłościowe należy zgłosić do dnia 7 czerwca 1930 r.

Dla powzięcia uchwał co do wyboru zarządcy upadłości, ustanowienia wydziału wierzycieli i co do przedmiotów wyliczonych w § 132 ord. konk. wyznacza się termin na dzień 15 kwietnia 1930 r., o godz. 11, w sali 13, zaś dla sprawdzenia wierzytelności termin na dzień 12 sierpnia 1930 r., o godzinie 11, w sali 13, tut. Sądu.

Wszystkim, którzy mają w posiadaniu rzecz należącą do masy upadłościowej, lub coś są tej masie winni, poleca się nie wydawać i nie świadczyć do rąk upadłego dłużnika oraz nakazuje się im, by do dnia 15 kwietnia 1930 r. zawiadomili zarządcę upadłości o posiadaniu rzeczy i roszczeniach, dla których domagają się oddzielnego zaspokojenia. Środa, dnia 15 marca 1930 r. nw 9568

Sąd Powiatowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 22 b. m., o godz. 10 przed poł., przy Bramie Dębińskiej, w garażu Międzynarodowym, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę: **samochód „Mori“** nw 9566

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie. Pietruszewski, kom. sąd., Poznań, Wielkie Garbary 33.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Skład
Stary Rynek wskaże „Informator”, Ratajczaka 15 (Pa-saż). zdw 36 312

Skład
kolonjalny i 4 morgi ziemi, zabudowania maszynowe nadaje się na wszelkie inne przedsiębiorstwa z powodu starości właściciela zaraz na sprzedaż. Cena podług umowy. Cukiernik „Zaborowo 14. pow. Leszno. rw 9172

Sztuciec
wrebrny (Norblin) zupełnie nowy tania sprzedam. Adres Kurjer zdw 36 250

Continental
maszyna do pisania sprzedam złota ósemka, plac Świeżyński 8. zdw 36 280

Rower
prawie nowy sprzedam. Popek. Woźna 14a. parter. zdw 36 298

Sypialnia
marmur tania. Stolarska Pawli-gki. Tama Garbarska 25/28, wiadomość: Bukowski. zdw 36 290

Sprzedam
skład tow. żelaznych i sprzętów kuchennych w ruchliwym mieście w rynku z wolnym mieszkaniem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 36 282

Dom
mieszkalny oraz 3 morgi ziemi w wtem sad owocowy, laka ogród. zaraz sprzedam. Zandacki. Ra-coł. pow. Kościan. rw 9180

Klubowy
garnitur jak nowy 265 złotych sprzedam. Grobla 19. front. II. piętro. lewo. zdw 36 316

Słuchawki
radiowe. Wodzak. Łazienna 2a. zdw 36 299

Plac
pod budowę. 2 morgi wyżyn. 30 minut od jeziora górskiego, tuż przy lesie i drodze, z śliczną perspektywą zaraz sprzedam. Oferty Agencja Kurjera Poznańskiego w Mosinie. nw 9640

Zamienię
niezwłocznie naszyjnik z perłami wartości 10-12000 zł na lepszy samochód turystyczny 6-7 osobowy lub kupię takowy. Szczegółowe oferty z ceną do „Par“ — Aleje Marcinkowskiego 11, pod 11.144. Pw 10 064-11.145

Stołowy pokój
elegancki, jak nowy bufet, kredens, stół Roucheway, cztery rasy rozciągnięte. 12 krzesel skóra. masyw dąb. sprzedam tania. Oferty Kurjer zdw 35 772

Wielki wybór
majątków ziemskich, folwarków, gospodarstw, kamienic, willi, młynów okazujących do sprzedania. Rzadkowski, Toruń, Chel-mińska Szosa 52. zdw 35 155

Pierwszorządny
zakład fryzjerski dobrze prosperujący w głównej ulicy z 4 obsługami, 3 pokojowym mieszkanem korzystnie z powodu nagłego wyjazdu sprzedam Marian Kubiś, Koronowo, ul. Kościuski nr. 2, pow. Bydgoszcz. zdw 36 028

Repozytorjum
i stół do składu piekarskiego lub kolonjalnego korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia Małe Garbary 14a. zdw 35 805

Składnicę
drzewa z urządzeniem elektr. motorem i bocznicą odstąpię zaraz. Oferty Kurjer zdw 35 795

Leksikon
Brockhaus Konwersation. 17 to-mów tania. Słowackiego 35. II. prawo. zdw 36 003

Sztance
frykcyjna, balansowa, ekscentryczna, rewolwerówki, rewolwerówki uniwersalne, wiertarka 10 wrzecionowa (szpindlera), roz-wiertarka 4 wrzecion. i różne inne maszyny sprzedam bardzo tania „Zegar”. Srem. zdw 35 848

Zarząd
leśny Turów. pow. Kościan ma do oddania większą ilość świer-ków 2 i 3 letn. szkółkowanych. zdw 35 970

Około 7 1/2 mórg gruntu
w dobrym położeniu, blisko miasta Leszna, nadające się pod budowę lub fabrykę — korzystnie na sprzedaż. Bliższe wiadomości u pani M. Piwońskiej w Lesznie, plac Dr. Metziga 23. zdw 34 211

Plac budowlany
na Łazarzu 1050 mtr. kw. parcele budowlana w Puszczykowie 10 000 mtr. kw. gospodarstwo 83 morgowy w Starolece, ogród 33 morgowy w Debcu sprzedam właściciel W. Popiel. Brzostów, p. Miasteczko. pow. Wyrzyski. zdw 35 104

Motocykle
używane na korzystnych warunkach poleca Maik. Poznań, Wro-clawska 14. Pw 10 095-12.270

Sprzedam
ogród na Debcu ca 2 000 mtr. lub zamienię takowy za dopłatą na ogród w Puszczykowie. Oferty Kurjer zdw 36 072

Radjoaparāt
lampkowy sprzedam. Wiatr. Jac-kowskiego 40. zdw 36 071

Resory
do Chevroleta, Forda. Flata naj-taniej na składowie M. Broński, Poznań, ul. Nowa 6. tel. 3764. zdw 35 764

Sprzedam
5 wozów 3" z deskami, używa-nych w kompletnie dobrym stanie. Wiadomość telefon 40 66 lub 60-40. zdw 36 058

Jadalnię
gabinet, sypialnię białą oraz lampy sprzedam okazynie. Oferty Kurjer zdw 36 044

Rzeźnictwo
z dużym mieszkaniem, maszynę-ria wiele ubikacyj na sprzedaż. Kurjer zdw 36 141/2

Pod
Poznanem dom murywany, kryty dachówka. 3 duże pokoje, kuchnia, mały ogród. Cena 6 000 wplaty 4 000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 36 240/41

64
morgi ziemia buraczana, drenowa-na, budynki wszystkie muro-wane, kryte dachówka, dom 4 pokoje kuchnia, inwentarze kompletne, cena 22 000, wplaty 15 000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 36 239/9

57
mórg ziemia pszenno-żytnia, za-budowania murywane pod da-chówką dom 2 pokoje kuchnia, inwentarze żywe, martwe kompletne. Cena 25 000, wplaty 12 000 złotych reszta na 30 lat powiat Środa, sprzedam „Argus”. Poznań, Piekary 18. zdw 36 236/7

Kołki
do drzewek każdej ilości i roz-miarów, oraz szczypy, walki i pienkli poleca wagonowo Swinka, Oborniki zdw 35 766/7

70 gospodarstw
różnej wielkości i ceny kamienie-ce domy, składy (bez wpisowe-go) poleca Otreba Jarocin Kilińskiego 4. zdw 33 473/4

Rower
wyścigowy sprzedam. Gen. Ko-sińskiego 11. III. lewo. zdw 36 079

Leksikon
Mayera 20 tomowy, rocznik 1905 wwyż za 190 zł sprzedam. Zgło-szenia do Kurjera zdw 36 107

Dom w rodzaju willi
w Chodzieży, 3 wolne pokoja-mi z kuchnią, blisko dworca, du-żym ogrodem owocowym, stawem z rybami na sprzedaż. Cena bar-dzo przystępna podług umowy — Szopena 4. zdw 36 121

Kasa żelazna
ogniotrwała korzystnie na sprze-daż. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 105

Obudówka
wielkość 2x2 m oszklona z szal-trem nadająca się do biura lub kasy w interesie bardzo tania do oddania. Łaskawe zgłoszenia Ku-rier zdw 36 309

Skład
z mieszkaniem, stajnią na dwa konie nadający się na każdą branżę w Poznaniu natychmiast do wynajęcia Zgłoszenia Kurjer zdw 36 263

Skład
mieszkanie, towar, magiel, 6.000 zł. Centrala św. Marcina 78. zdw 36 169

Futra
damskie, żrebce do 275 zł nowe sprzedaje Bryliński, Kanalowa 8. zdw 36 164

Hotel-
owa — restauracyjna porcelane. Alpa-ke — kieliszki — szklanki sprzedaje tania tylko Hurtownia Porcelany. Wronecka 24, w pod-wórzcu. zdw 36 160

Staniol
biały i kolorowy tania. Wskaże Kurjer zdw 36 244

Sprzedam
kamienice dochodowa w centrum wplaty ca. 120 000. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 243

Willa
6 pokoi kuchnia pół morgi ogro-du. Cena 20 000, wplaty 13 000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18, telefon 37 28. zdw 36 242

Kolonjalka
urządzeniem, towarem, maglem, mieszkaniem korzystnie sprzedam Misiorum św. Marcina 15. I. zdw 36 233

Zegarki
na minute regulowane od 20 do 100 zł, złote sygnety, pierścionki od 20 do 100 zł poleca Chwiłkow-ski, św. Marcina 40. zdw 36 227

Sprzedam
2 łóżka, żelazne, białe; dywaniki, stół, etażerka. Słowackiego 42 I. lewo. zdw 36 104

Maszynę
do pisania kupię lub dam zamian krawiecką maszynę Singera i do-plate. Organizacja Górn Wilda 10. zdw 36 218

Ręczny wózek
silnie zbudowany, w dobrym stanie używany tania na sprzedaż. Ładownia Akumulatorów, Aleje Marcinkowskiego 19. zdw 36 208

Maszynę
krawiecką sprzedam tania. Kuś-nierski, Zielona 5. zdw 36 134

Antyki
rozmaite mahoniowe brzożowe, świeczniki i zegary na sprzedaż. Skarbowska 4. parter. lewo. zdw 36 273

Pianino
znakomite jak nowe za gotówkę sprzedam. Waly Król. Jadwiży 5. I. ptr. prawo. zdw 36 249

Sprzedam
3 premjowane kanarki i 7 klatek. Młyńska 2. Tuliszka. zdw 36 298

Pianino
„Blütnera” w bardzo dobrym stanie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański jw 3557

Gramofon
sprzedam. Żydowska 26. III. prawo. zdw 36 296

5 KUPNA

Brylanty
złoto srebro itd kupuje F Tar-kowska Poznań Plac Wolności 11. Pw 9656-10.111

Drogerję
ewentualnie z kamienicą lub bez kupię. Oferty Kurjer zdw 36 091

Willę
lub domek kupię Szczegółowe oferty do Kurjera zdw 36 118

Kolonjalny
skład z mieszkaniem w dobrym punkcie miasta prowincjonalnego kupię Wplacie do 20 000 złotych. Oferty do Kurjera zdw 36 150

Kuchnię westfalską
kupię gotówką. Oferty cena Ku-rier zdw 36 222

Samochód
pod remont kupię, przyjmuję sa-mochody w komisowa sprzedam. Lakiernia, Dąbrowskiego 33. jw 3558

Dom
rodzaj willi, warunek ładna oko-lnica kupię za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 36 318

6 KAMIENICE

Kamienicę
sprzedam lub skład z towarem. Środa, Kilińskiego 6. zdw 35 345

Kamienica
centrum Poznania, dochód roczny 5 000, cena 43 000, wplaty 20 tys., mieszkanie — trzypokojowe wolne sprzedam „Krakus”. Pocz-towa 30. zdw 35 951

7 PIENIĄDZ

Temu
kto wypożyczy zaraz 8 000 złotych wplacie za rok 10 000 zł. Gwarancja najpewniejsza, bezwzględnie pierwszorzędna. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 35 759

Poszukuję
5-10 tys. zł pożyczki na hipote-ke i wys. procent. Gwarancja dom maszynowy w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Poznański jw 3 558

2 000
pożyczki szukam zaraz. 3% miesięcznie. Gwarancja pewna Oferty Kurjer zdw 36 070

Poszukuję
wspólnika (czki) z kapitałem 40 do 60 000 zł lub posiadającego (ca) parcele budowlana i mniej-szy kapitał w celu postawienia domu czynszowego w Poznaniu. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 36 138

Kilka
tysięcy zł wypożyczyć zaraz podać procent i gwarancje. Zgłoszenia do Kurjera zdw 36 162

Wspólnika (czki)
z gotówką 15 tysięcy złotych (nie weksle ani hipoteki) szukam do mojego bezkonkurencyjnego do-brze prosperującego przedsiębior-stwa w Poznaniu celem powiekszenia. Dochód wysoki. Zgłosze-nia Kurjer zdw 36 274

8 DO WYNAJĘCIA

2 pokoje
próżne, parter, elektryczne swia-tło ewentualnie telefon, przy śródmieściu rok dzierżawa 1 800 zł odda. Zgłoszenia Kurjer zdw 35 582

Od kwietnia
6 dużych pokoi z kuchnią na So-laczu tel. gosp. 28 27. Kurjer zdw 35 943

Mieszkanie
pokój kuchnia dzierżawa zgróy. Informacje Widziński, Maleckie-go 15. podwórze parter. zdw 36 262

Pokój
kuchnia 1 200, 2 lata dzierżawy, stacja od Poznania przy dworcu. Adres Kurjer zdw 36 305

2 pokoje
umeblowane użytkowaniem kuchni
wydzierżawie Zgłoszenia Kurjer
zdw 36 060

Mieszkanie
3 pokoje komfort 5000 zł
da Misiorny św Marcin 15 I.
zdw 36 231

Mieszkanie
3 pokoje komfort korzystnie
oddam. Adres wskaże Kurjer
zdw 36 245

Pokój
kuchnia za dzierżawę od gospo-
darza. Żydowska 5. zdw 36 198

3 pokoje
z komfortem na Jeźwcach z me-
blami lub bez wskaże Swiercz.
Słowackiego 27 jw 3559

Mieszkanie
1, 2, 3, 4, 5 pokojowe zaraz wolne
Zgłoszenia Szczepański. Kan-
taka 5. I zdw 36 301

Mieszkania
2, 3, 4, 5, 6 pokojowe wskaże
„Informator”. Ratajczaka 15
(Pasaż). zdw 36 313

3 pokojowe
mieszkanie komfortowe. obicje
4-5000. Adres Kurjer zdw 35 546

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkanie
jedno lub dwupokojowe poszuki-
wane. Oferty z warunkami Kur-
jer zdw 36 101

Mieszkania
2 lub 3 pokojowe Łazarz Jeżyce
poszukuje. Czynnaz 2-3 lata zc-
rzenia. Pośrednicy wykuczeni. Zg-
roszenia Kurjer zdw 36 136

**10 ZAMIANA
MIESZKANIA**

Pokój
kuchnie zamienie na dwa pokoje
kuchnia bezdzietnemu małżeń-
stwu. Oferty Kurjer
zdw 36 183

11 POKOJE UMEBL.

Centrum
elegancki pokój inteligentowi wy-
najme. Mielżyńskiego 22. I. front
zdw 35 859

Umeblowany pokój
czysty. 8 minut od dworca i pla-
żu Wolności. z cała opieką u sa-
motnej osoby dla starszego, soli-
dnego pana do wynajęcia zaraz
lub później Zgłoszenia tylko w
niedziele od godziny 3 od 5. —
Wierzbicice 15 I. piętro, dom
ogrodowy. prosto. zdw 35 932

2 pokoje
umeblowane zaraz lub od 1. 4.
do wynajęcia Ul. Cieszkowskie-
go 7. wysoki parter, lewo.
zdw 36 140

Słoneczne
2 umeblowane pokoje. elektrycz-
ne światło. centralne ogrzewanie.
Adres Kurjer zdw 36 063

Pokoik
wynajme. Św. Wojciech 5. III.
prawo. zdw 36 046

Pokój
frontowy. dobrze umeblowany 2
panom. Wielka 18. Szmytkowska
zdw 34 930

Pokój
front. dwóm urzędnikom wy-
najme. Rybaki 8. I. lewo.
zdw 36 087

Pokoje
do wynajęcia od 1. 4. r. b. u-
trzymaniem lub bez w willi. Wa-
ły Wazów 15. I. piętro.
zdw 36 038

Pokój
umeblowany lepszym 1-2 panom
wynajme. Krzyżowa 5. parter.
prawo. zdw 36 089

Pokój
do wynajęcia. Jasna 16. III.
prawo. zdw 36 111

Pokoje
niekrepujące dobrze umeblowane
wynajme panom od 1. 4. Mickie-
wicza 11. III. prawo. zdw 36 131

Pokój
dobrze umeblowany 2 osobowy od
zawsze lub 1-go kwietnia. Św.
Wojciech 22/24. III. prawo.
zdw 36 133

Pokój
słoneczny z fortepianem lub bez
1-2 osób 1. 4. Krasieńskiego 13.
II. prawo. zdw 36 148

Pokój
św. Wojciech 24. I. prawo.
zdw 36 171

Pokój
umeblowany 2-3 panom wynaj-
me. Poznańska 58 a parter, lewo.
zdw 36 158

Pokój
1-2 panom frontowy. W. Zygm.
Augusta 2. III lewo.
zdw 36 152

Duży
frontowy pokój dla lepszego bez-
dzietnego małżeństwa Grobla 28.
II. prawo zdw 36 153

Pokój
dla dwóch pań lub panów od 1.
4 do wynajęcia. Woźna 7/8. III.
lewo. zdw 36 156

Pokój
słoneczny wynajme. Plac Nowo-
miejski 5 III wejście. dom ogro-
dowy. 11. lewo. zdw 36 174

Pokoik
wynajme panience. Mickiewicza
19. II. prawo. zdw 36 149

Pokój
frontowy. słoneczny elektryka 2
osobom 1. 4 wynajme. Aleje
Marcinkowskiego 3 a. II. piętro.
lewo. zdw 36 172

Wspólny
panu. Szamarzewskiego 34. Au-
gustyniakowa zdw 36 174

Pokój
do wynajęcia Bukowska 5. I.
lewo. zdw 36 323

Pokój
dla 2 lepszych panów. Ratajczaka
11 a. 7 wejście. III ptr. lewo.
zdw 36 211

Pokój
dwuosobowy z obiadam wy-
najme od 1. 3. Św. Marcin 39. I.
lewo. zdw 36 216

Ogrodowa 11
pokój zaraz lub 1. 4. wynajme
1 osobie III ptr. prawo.
zdw 36 220

Duży
dwuosobowy słoneczny pokój z
balkonem wynajme Mazurkiewi-
czowa. W. Garbary 5 II.
zdw 36 173

Pokój
umeblowany wynajme panu kil-
korazowy pobyt miesiącu. Oferty
Kurjer zdw 36 199

Pokój
umeblowany bezdzietnemu mał-
żeństwu lub 2 panienkom. Adres
wskaże Kurjer zdw 36 176

Pokój
umeblowany dwóm panom wy-
najme. Marciniak. Niezolew-
skich 1. zdw 36 192

Pokój
Marszałka Focha 55. II. piętro.
prawo. zdw 36 180

Pokój
umeblowany dwuosobowy wy-
najme od 1 kwietnia. Śniade-
ckich 17. III. lewo zdw 36 183

Mały
i duży pokój do wynajęcia. Ma-
jowski. Słowackiego 31/33. III.
wejście Prusa. zdw 36 204

Pokój
frontowy. przyzwoicie umeblo-
wany wynajme od kwietnia. Ul.
Stolarska 1. II piętro (przy Ho-
telu Polonia) zdw 36 203

Mały
pokoik skromnie umeblowany. z
żelaznym piecem. Bukowska 33.
parter, lewo. dom frontowy.
zdw 36 201

Panienkom
skromnym wspólny pokój. Ko-
pernika 6. III prawo.
zdw 36 214

Panu
z utrzymaniem lub bez 1. 4 ewtl.
wcześniej. Jasna 12. I. lewo.
jw 35 555

Pokoje
poleca „Informator”. Ratajczaka
15 (Pasaż). zdw 36 257

Pokój
pani. Długa 10. II. lewo.
zdw 36 308

Panience
wspólny pokój wynajme. Plac
Św Krzyski 4. nowy II. ptr.
zdw 36 306

Pokój
umeblowany frontowy. elektrycz-
ność od 1. 4 panom. Grobla 30.
wysoki parter lewo.
zdw 36 304

Pokoje
1-3 używanie kuchni dla mał-
żeństwa 1. 4 pokój na biuro. te-
lefon. Zgłoszenia - Szczepański.
Kantaka 5. I. zdw 36 302

1-2
pokoje komfortowe dla 2 osób -
telefonem. łazienka. utrzyma-
niem lub bez. Cieszkowskiego 7.
Misieczewicz. zdw 36 251

Pokój
umeblowany czysty. ciepły z bal-
konem. używalność kuchni zuni-
ka. Oferty Kurjer zdw 36 315

Słoneczny
komfortowy pokój u samotnej
pani. Konopnickiej 16. II.
zdw 36 297

Pokój
umeblowany. Dąbrowskiego 41.
IV. jw 35 600

Eleganckie
dwa frontowe pokoje wynajme.
Pocztowa 21. I. prawo.
zdw 36 265

Pokoik
panu. Zupańskiego 21. I. prawo.
zdw 36 272

Niekrepujący
2-3 panów tania. Własna po-
ściel. Wielkie Garbary 13. II.
prawo. zdw 36 264

Próżny
pokój 5000 zł. Wskaże „Frag-
rut”. Półwiejska 31. zdw 36 261

12 SZUKA POKOJU

2 panienki
urzędniczki poszukują od 1 lub
15 kwietnia dwóch pokoi połączo-
nych. Najchętniej w śródmieściu
bez utrzymania. Oferty z poda-
niem ceny Kurjer Poznański
zdw 35 135

Pokoju
z zupełnie niekrepującym wej-
ściem. z wszelką swobodą. czys-
tego. w centrum miasta poszu-
kuje od 1 lub 15 Oferty z poda-
niem ceny zdw 36 057

Pokoju
umeblowanego poszukuje młod-
szy urzędnik od 1. IV. Oferty po-
daniem warunków Kurjer
zdw 36 100

Pokoju
taniego. jasnego 3 piętro i wyżej
lub ubikacji od gospodarza do
studji poszukuje uczeń Państw.
Szkoły Zdobniczej. Zgłoszenia
Kurjer Poznański dw 4552

16 OSOBISTE

Ostrzeżenie!
Romana Górskiego wywam do
uregulowania mej sprawy w ci-
gu tygodnia Dykiert. zdw 36 066

13 LOKALE

Poszukuję
składu, nadającego się dla dro-
gerji. Oferty Kurjer zdw 36 090

Pokoju
niekrepującego 1-2 osobowego
od 15. IV. niekoniecznie w śró-
dmieściu poszukuje. Oferty Kur-
jer zdw 36 123

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje pokoju u-
meblowanego z utrzymaniem kuch-
ni. Oferty Kurjer zdw 36 133

Poszukuję
próżnego pokoju bez utrzymania
kuchni w pobliżu ul. Mostowej
32. Stankowski. Plac czynsz pół
roku zgóry. zdw 36 139

14 DZIERAWY

1.700 km.
wydzierżawie na plac. Górna
Wilda 123 zdw 36 215

Skład
z dwoma dużymi oknami wysta-
wieniem w ruchliwym mieście w
rynku. gdzie był skład kolonial-
ny. prowadzony. do tego 2 po-
koje mieszkalne. z powodu wy-
prowadzki zaraz lub później bez
odstępstwa do wydzierżawienia.
Zgłoszenia Agencja Kurjera.
Staszew. Poznańskie.
nr 8536

18 OSOBISTE

Ostrzeżenie!
Romana Górskiego wywam do
uregulowania mej sprawy w ci-
gu tygodnia Dykiert. zdw 36 066

17 PODZIĘKOWANIA

Publiczne
podziękowanie składam Najś-
szemu Sercu Jezusa za odebrane
laski. P. Wośkówna. zdw 36 051

21 ZGUBY

Książeczkę
wojskowa nazwisko Jan Tyk-
lewicz ur. 1903 P. K. U. Szamota-
ły zagubiono. Witochowo. pow.
Międzybódz. zdw 36 146

ROZMAITE

Polecam
zakład fotograficzny. J. Igna-
szak. Górna Wilda 71. ceny przy-
stępne. zdw 33 590-1

Tłumaczy
i przepisuje na maszynie angiel-
skie, francuskie, niemieckie, pol-
skie - szybko. tania. Spandow-
ska. Aleje Marcinkowskiego 24.
podwórce prawo II. nw 9485

Dziecko
9 miesięcznego chłopczyka oddam
na wychowanie. Oferty Kurjer
zdw 36 219

Kapelusze
damskie poleca w najnowszych
fasonach wyjątkowo tania Z. Bo-
bowska Poznań Stary Rynek 7.107
narożnik ul. Nowej P 9124-7.107

Tanio
stroje fortepianu. Oferty Kurjer
zdw 36 061

Kapelusze
damskie robie. przerabiam w
przeciągu 24 godzin. Sokółowska.
Zwierzyńska 22. zdw 36 093

Masaże
kosmetyczne i lecznicze. farbo-
wanie włosów (Henna). Zakład
fryzjersko-kosmetyczny. Malec-
kiego 19. I. (Rynek Łazarzski).
zdw 36 125

Pomyje
odpady restauracyjne można od-
brać św. Marcin 36.
Pw 10 120 12.318

Ostatnie
dnie tanio i dobrze wykład
przyszłość. Wodna 8. II wejście
lewo. zdw 36 225

Krawcowa
na eleganckie kostiumy. plaszc-
sze. suknie poza dom. Poznań-
ska 52. Brzeskwiniewicza.
zdw 35 953

Dziecko
przyjme na wychowanie. Ulica
Marszałka Focha 181. Stołiska.
zdw 36 187

Krawcowa
poleca się na wszelką garderobe
damską. Oferty Kurjer
zdw 36 246

Hafciarka
działa. poleca się w dom. przy-
jmuje poza dom. Oferty Kurjer
zdw 36 280

23 OZENKI

Wielu
bogactw panów pragnie bez-
względnie ożenić się z inteligent-
nymi paniami nawet bez posagu
i majątku. Szczegółowych infor-
macji udzielamy bezpłatnie -
Powszechne Biuro Pośrednictwa
Małżeństw „Przyszłość”. War-
szawa. ulica Jasna 15 nw 9515

Kawaler
brunet. średniego wzrostu lat 34
właściciel hurtowni wartości zł.
1.000.000 poszukuje odpowiedniej
towarzyski życia. Dyskrecja pod
swoim honorem zapewniona. Łas-
kawe zgłoszenia o ile możliwym
z fotografią Kurjer zdw 35 751

Która
przystojna, wesola panna lub
wdówka do lat 28. przedko decy-
dująca się. spieszenie pomoże
przystojnemu emeryt. kapitano-
wi lat 33. towarzyskiemu. b.
energicznemu. akadem. wy-
kształceniem. do zrealizowania
przedsięwzięcia zapewnianego
był do śmierci. Potrzeba 10-12
tys. Pośrednictwo rodziny chę-
tnie przyjmuje. Dyskrecja zapew-
niam oficerskim słowem hono-
ru. cel matrymonjalny. Zgłosze-
nia fotogr. Kurjer zdw 35 949

Agronom
lat 30. z majątkiem 27.000 zł po-
szukuje na tej drodze odpo-
wiedniej partji w celu matry-
monjalnym. Dyskrecja za-
pewniona. Oferty do Kurjera
zdw 36 026

Mężczyzna
lat 30. kawaler. na poważnym
stnowisku. pragnie poznać inteli-
gentną. przystojną i elegancką
panne lub wdówkę. cel matry-
monjalny Oferty Kurjer Po-
ski zdw 36 052

101
Pocztę restante numer nie przy-
jmuje. proszę nazwisko Kurjer
zdw 36 109

Dla
mego kuzyna. kupca samodzielnego.
lat 24. poszukuje znajomości
pań od 18-21. Cel matrymonjalny.
(Panie z kupiectwa mała
pierwszeństwo.) - Pośrednictwo
krewnych mile widziane Łaskawe
zgłoszenia wraz z fotografią
(za którą recze słowem honorem).
proszę skierować do Kurjera Po-
znańskiego zdw 36 106

Kawaler
lat 30. mistrz piekarski z gotów-
ką poszukuje żony. Panie w sta-
rzym wieku. z własną piekarnią
wzlednie innym przedsiębior-
stwem racza swe oferty złożyć
możliwie z fotografią do Kurjera
zdw 36 113

Pomorzanie
kawaler. rolnik. lat 28. wysoki.
blondyn. pochodzący z 370 mor-
gowego gospodarstwa. 150 lat w
rodzinie; wykształcenie szkoła
rolnicza; zamieszany hodowca
złóż i inwentarza. 30 tysięcy go-
tówki później więcej. chce
się usamodzielnic - poszukuje
odpowiedniej towarzyski życia.
Oferty z dołączeniem fotografii
oraz podaniem stosunków ro-
dzinnych do Kurjera zdw 36 237
Pośrednictwo rodziców mile wi-
dziane. Dyskrecja zapewniona.

Dla
panny lat 22. przystojnej blond-
ynki wykształconej. muzycznej
z posagiem 50.000 zł i dobrą
wyprawą poszukuje odpowie-
dniej partji. Piotr Mrówka
Ostrów (Wlkp). zdw 36 205

Administrator
lat 32. Wielkopolańczyk poszukuje
panny lub młodej wdówki w ce-
lu matrymonjalnym. Pośrednic-
two krewnych lub znajomych
mile widziane. Zgłoszenia do
Kurjera pod zdw 36 282

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisania na maszynach. Kantaka
1. II ptr. zdw 33 193

**Angielskiego
i francuskiego**
lekcyj udzielam. Adres Kurjer
zdw 36 053

Kursy kroju
szycia. dzienne. wieczorne. Mar-
cin 18. III. lewo.
zdw 36 181

Stenografja
kolegowa. Kromczyńska. Ogro-
dowa 16. zdw 36 209

25 MUZYKA

Pianista
pierwszorzędny poszukuje posady
Oferty Kurjer zdw 35 452

Pierwszorzędny
jazzbandzista (perkusiasta. saks-
ofon) wolny 1. 4. Meyer. Moulton
Rouge. Poznań. lub Piekary 5.
Jasiełka. zdw 36 120

Pianista
rutynowany z pierwszorzędno
wielkiego zespołu artystycznego
wolny. J. Zawitał. Nowy Sącz
(Podhale) Długosza 65.
zdw 35 818

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

Kierownik młyna
dobry fachowiec znający ksiat-
kowskość lat 30 poszukuje stałej
posady. Poważne oferty do Ku-
rjera rw 9 090

Kierownik
krochmalni i gorzeln. wykształ-
cenie średnie, lat 45. kilkonasto-
letnia praktyka. zmieni posade
od 1 lipca r. b. Przyjmie oddziel-
nie krochmalnie - gorzelnie z
oddziałem rektyfikacyjnym -
płatkarnie. - Zgłoszenia Kurjer
Poznański pod zdw 34 654

Panna
inteligentna dobrze prezentująca
się z kilkuletnią praktyką w
kwaciarstwie z dobrymi referen-
cjami przyjmie posade kierow-
niczkę lub bukieciarki Łaskawe
zgłoszenia Kraków-Dełniki. Pu-
laskiego 6. I. p lewo. zdw 35 653

Starsza osoba
inteligentna wykształcona. ma-
jąca gospodarstwo domowe przy-
jmuje za skromnym wynagrodze-
niem posade u samotnej osoby.
albo do wyreczenia pani domu.
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdw 35 978

Bona - freblanka
poszukuje posady do dzieci w
majątku. Zgłoszenia Kurjer
zdw 35 976

**Wychowawczyni-
freblanka**
z kilkoletnią praktyką poszukuje
posady najchętniej do ochronki.
zakładu wychowawczego lub t. p.
Łaskawe zgłoszenia Kurjer
zdw 35 977

Szofer
kawaler z prawem jazdy taksów-
ka. ciężarówka. poszukuje posady
zaraz Adres Dyl. Dłuk.
pocztą Pzydry. zdw 35 463

Inteligentna
panna córka urzędnika lat 19.
znająca robotki i umiejąca grać
na fortepianie poszukuje posady
do dzieci. może być także pomo-
cą w odrabianiu lekcji. Zgłosze-
nia proszę skierować do Kurjera
Poznańskiego pod zdw 35 673

Prania
poszukuje. Stary Rynek 42. I.
Okupnik. zdw 36 103

Samodzielną
kucharkę poszukuje posady bez
prania zaraz lub od 1. IV. Oferty
Kurjer zdw 36 122

Początkująca
maszynistka poszukuje posady.
Zgłoszenia do Kurjera zdw 36 119

Krawcowa
z dłuższą praktyką poleca się po-
za dom. Poznań i prowincja. -
Zgłoszenie Kurjer zdw 36 117

Poszukuje
posady za pokójową ze szcieniem
najchętniej w Poznaniu. Oferty
Kurjer zdw 36 112

Fachowiec
z branży gastronomicznej z dłu-
goletnią praktyką w większych
przedsiębiorstwach i własnym
przyjmie posade kierownika lub
wznie bufet na rachunek Łas-
kawe zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdw 36 110

Z gotowaniem
poszukuje posady. świadectwa
dobre. Zgłoszenia Kurjer
zdw 36 104

Kierownik
warsztatu mechanicznego. żona-
ty dzielną i energiczną w swym
zawodzie poszukuje posady w
majątku lub innem przedsiębior-
stwie. Oferty Kurjer zdw 36 123

Posługaczka
poszukuje posługi poniedziałowej
i przedpołudniowej. Oferty Ku-
rjer zdw 36 126

Gospodyni
szuka posady u samotnego pana.
Znajomość dobrej kuchni i pra-
sowania. Wymagania skromne.
Miejscowość obojętna. Oferty
Kurjer zdw 36 127

Sierota
umiejąca gotować. zyc. poszukuje
posady do wszelkich prac do-
mowych. Oferty Kurjer
zdw 36 129

Służąca - kucharka
z dobrymi świadectwami szuka
stałej dobrej posady do 1-3 osób
od 1 kwietnia Oferty Kurjer
zdw 36 147

Wdowa
lat 30. poszukuje posady gospo-
dyni (dobrze gotuje) od 1. IV. -
Zgłoszenia Kurjer zdw 36 137

Kresowianka
doskonale znająca na oszczędnej
i wykwintnej kuchni i gospodar-
stwie domowym. za pokój z u-
trzymaniem z mężem. pragnie się
zająć zarządkiem domu. Rynek
Jeżycki 2. u p. Krawczyńskiej.
III. zdw 35 962

Młodszy pomocnik
z branży skór poszukuje posady.
Oferty Kurjer zdw 36 048

Szofer - kowal
z praktyką poszukuje posady ma-
raa. Oferty Kurjer zdw 35 811

Złe myśli
ulatuja z głowy po przeczytaniu do-
brego polskiego tygodnika, jakim
jest Wielkopolska Ilustracja.

Resztki

na bieliznę damską pierwszorzędną fabryk krajowych po cenach fabrycznych poleca Dom handlowy „Julpol“ (firma chrześcijańska) Rzeczypospolitej 3. zwp 2264

Posługaczka

uczciwa szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 36 065

Pomocnik

młodszy, branży kolonialno-deli-katesowej, z dobrymi świadectwami przyjmie posadę zaraz lub później. Oferty Kurjer nr 9 534

Urzędnik

żonaty, lat 35 z branży drzewnej, zwolniony z powodu likwidacji przedsiębiorstwa poszukuje zaraz posady. Może wykazać się najlepszymi świadectwami oraz referencjami. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. dw 4547

Służąca

samodzielnie gotująca z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 36 159

Wzorowa

młoda Niemka, samodzielna, znająca sztywną bieliznę, szuka posady tylko inteligentnej. Zależy dobrem traktowaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 154

Szuka

posady z gotowaniem uczciwa dziewczyna — kawiarka. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 36 320

Służąca

do wszystkiego z pokojową z dobrymi świadectwami, zadowolona do dzieci poszukuje posady zaraz lub od pierwszego. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 248

Gospośia

lat 33, religijna, inteligentna, znająca gospodarstwo domowe, prasowanie sztywnej bielizny, pielęgnację chorych poszukuje posady za skromną pensję. Może stawić 120 złotych kaucji. Oferty Kurjer zdw 36 226

Ogrodnik

kawaler, lat 30, — obeznan z wszechstronnie w swym zawodzie, znający także siodlarstwo, poszukuje posady 1. 4. na majątku lub handlowym zakładzie. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 36 020

Kasjerka - książkowa z ładnym charakterem pisma, znająca wszelkie prace biurowe szuka posady. Oferty Kurjer zdw 35 830

Prośba

do właścicieli cegielni. Która z cegielni zaangażuje zaraz majstra ceglarskiego z długoletnią praktyką, specjalistę na dachówkę i drenaż obeznanego z prasami, maszynami i z prowadzeniem administracji, wykazującego wielką znajomość swego zawodu na skromnych warunkach. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 35 884

Panna

inteligentna, z dobrego domu, znająca szycie i robótki, przyjmie posadę do dzieci w charakterze bony, najchętniej na wieś. Oferty Kurjer zdw 35 823

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Białe cienie“.
- Casino: Pat i Patachon w obliczu śmierci.
- Colosseum: „Dzientelman-włamywacz“.
- Dom Rzemieślniczy (ulica Fr Ratajczaka): „Deszcz R62“
- Edison: „Kapitan gwardji królewskiej“.
- Metropolis: „On Nie powróci już“...
- Odeon: „Trujące usta“.
- Renaissance: „6 tygodni wśród apaszów“.
- Słońce: „Tajemnica Cytadeli w Dęblinie“.
- Wilsona: „Napoleon“ (Bonaparte).

Pokojowa

czysta, sumienna poszukuje posady. Wyjedzie chętnie nad morze. Oferty Kurjer zdw 35 872

Pomocnica

z egzaminem wojewódzkim szuka zastępstwa w Poznaniu lub na prowincji od zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 36 064

Osoba

inteligentna, lat 36 uczciwa, zadowolona, przyjmie posadę wyręczycielki albo do dzieci lub do towarzyszy. Również zna prace biurowe i fryzjerstwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 36 055

Inteligentna

panienka z prowincji z średnim wykształceniem przyjmie posadę, najchętniej do dzieci. Oferty z podaniem warunków Kurjer zdw 36 054

Szofer

sumienny i trzeźwy szuka posady. Miejscowość oboletna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 36 045

Osoba

biedna poszukuje sprzątania biur. Oferty zdw 36 042

Kierownik cegielni

z długoletnią praktyką, dokładnie obeznan z wyrobem cegły pustaków, drenaż i dachówek, jak i konstrukcją pieców pierścieniowych i maszyn oraz prowadzeniem książkowości poszukuje posady zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 35 857

Maturzystka

pisząca na maszynie i znająca stenografię poszukuje zajęcia. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 36 082

Młody człowiek

po wojskowskiej poszukuje jakiegokolwiek pracy fizycznej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 36 081

Biuralistka

znająca korespondencję, również niemiecką, pisząca na maszynie, z 8 letnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 086

Malarz

dzielny w swym zawodzie, samodzielny, szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 36 085

Posługaczka

poszukuje posługi po południu. — Oferty Kurjer zdw 36 098

Dziewczyna

uczciwa poszukuje prania, posługi lub do gruntownego sprzątania. Marsz. Focha 69, tylny dom, parter, Ostrowska. zdw 36 097

Dziewczyna

chętna do prac domowych szuka posady od 1. IV. Oferty Kurjer zdw 36 096

Gospodyni

kucharka poszukuje posady do samotnej osoby 1. 4. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 36 223

Gospodyni

samodzielna, umiejąca dobrze gotować szuka posady od 1. lub 15. 4. do 1—2 osób. Oferty Kurjer zdw 36 212

Służąca

do wszystkiego zaraz lub od 1. 4. poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 36 186

Szofer

trzeźwy, sumienny, z dobrym świadectwem, pewny w jeździe, poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański jw 3556

Starsza panna

skromna i pracowita poszukuje posady gospodyni od 1. 4. na cały dzień, lub gotowanie wesela i inne uroczystości. Oferty Kurjer zdw 36 267

Chłopiec

sierota lat 16, uczciwy, pragnie się wyuczyć cukiernictwa. Łaskawe oferty Kurjer zdw 36 266

Panienska

poszukuje posady do dzieci 1—2, z szyciem i haftowaniem w lepszym domu od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 36 260

Pokojowa

dzielna poszukuje posady od 1. 4. Okolica oboletna. Oferty Kurjer zdw 36 255

Inteligentna panna

przyjmie posadę do dzieci w dobrym domu, zna szycie, świadectwa chlubne i paruletne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 36 300

Pracznica

uczciwa poszukuje prania. Półwiejska 35, III. zdw 36 307

Panienska

z prowincji, córka urzędnika, lat 21, znająca język polski i niemiecki w słowie i piśmie, ekspedjentka w branży piekarskiej poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 36 283

Prośba

Która państwo przyjmie biedną sierotę z dzieckiem w posadę do wszelkich prac za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 36 303

Biuralista

z dłuższą praktyką biurową, obeznan z książkowością, rachunkowością poszukuje posady kasjera na majątku. Wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 36 285

Pracznica

poszukuje prania. Zgłoszenia u p. Binkowskiej, ul. Czesława 17. rw 9171

Podróżujący

dobrze zaprowadzony, z branży karmelków poszukuje zastępstwa Oferty Kurjer rw 9173

Panienska

z lepszego domu z wykształceniem, mogąc udzielać lekcji, znająca prace domowe poszukuje posady dla towarzyszy pani lub panienci. Oferty Kurjer zdw 36 291

Szofer

poszukuje posady prywatnej. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 36 276

Panna

inteligentna z szkołą wydziałową poszukuje jako bona odpowiedniej posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego rw 9179

Dziewczyna

uczciwa, czysta poszukuje posady do wszystkiego, ośkołwiek gotuje, miejscowość oboletna. — Oferty Kurjer zdw 36 317

28 WOLNEMIEJSCA

Marszantka

dyrektorka potrzebna zaraz do Ostrowa (Wlkp.). Oferty Kurjer zdw 35 472

Solidnych

zastępców sprzedaży obligacji państwowych na raty poszukuje jedyna wyłącznie chrześcijańska i polska instytucja Gwarantujemy dotrzymanie korzystnych warunków. Zgłoszenia do „Spółdzielcy Bank dla Eskontu i Zaliczek”. Lwów, ul. Akademicka 10. nw 9 529

KINO WILSONA - Łazarz, nar. ul. Strusia i Mateckiego.

Od dziś i dni następne

Napoleon Bonaparte

od lat dzieciecnych do rewolucji. Największa światowa produkcja francuska. Dziesiątki tysięcy statystów. W roli głównej: Albert Dieudonné, Sury Vernon, Aleksander Kubicki i wie. o innych sławnych. Początek o 4.45, 7 i 9 15. W niedziele już o godz. 2.30.

Tancerki

potrzebne ze szkołą. Warunki do omówienia na miejscu. Zgłoszenia codziennie do kierownika baletu od 5 do 8 wieczór. Matejski 4, front, I. piętro, na prawo. zdw 35 522

Ekspedjentka

do księgarni i składu papieru, tylko inteligentna potrzebna. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem warunków do „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72 pod „Księgarnia”. Pw 9 974-63.147

Inteligentna

spokojna dziewczyna potrzebna zaraz do 3-letniego chłopczyka. Zgłoszenia „Par” 27 Grudnia 18 pod 58.105. Pw 10 101-58.104

Zdolnych

czcionkoskładaczy przyjmujemy. Zgłoszenia pod „Niecennikowa”, Generalna Ekspedycja Ogłoszeń, Lwów, Legionów 1. nw 9 530

Pokojówka

znająca dobrą usługę, sprzątanie, pranie, prasowanie potrzebna od 1 kwietnia. Zgłoszenia ul. Chelmońskiego 20, II. piętro. zdw 35 127

Służąca

dla dwójga osób od 1. 4. 30. Warunek pierwszorzędne świadectwa i polecenia. Zgłoszenia od godz. 9—11 rano i od 7—9 wieczorem. Przechylna 10, parter, prawo. zdw 36 161

Służąca

z gotowaniem i praniem potrzebna. Piekary 24, skład lamp. zdw 36 155

Osoba

religijna ponad lat 30 do opieki i dozoru lekcji dla 8-letniego chłopca na poobiedzie potrzebna zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera zdw 36 151

Ekspedjentka - biurowa z znajomością prac biurowych i pisania na maszynie potrzebna od 1. IV. Oferty z podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego zdw 36 075

Dziewczyny

do dzieci nie niżej lat 19 poszukuje. Dómeracka, G. Wilda 42. zdw 36 177

Służąca

z dobrym gotowaniem, z uprzątnieniem, czysta i samodzielna do lat 25 potrzebna od 1. 4. Gdzie wskaze Kurjer zdw 36 324

Chłopiec

do posyłek, uczący potrzebny natchmiast. Zgłoszenia ze świadectwami przyjmuje Materiał Budowlany Sp. Akc. Sew. Mielżyńskiego 23. Pw 10 122-12.319

Służąca

która umie gotować może się zgłosić. Dómeracka, G. Wilda 42. zdw 36 178

Kucharka

umiejąca bardzo dobrze samodzielnie gotować, wypiekać, zaprawiać, potrzebna od 1 kwietnia. Zgłoszenia ul. Chelmońskiego 20, II. piętro. zdw 35 128

Pomocnik

krawiecki na małe sztućki może się zaraz zgłosić. Kornecki, Borek, Wlkp. n n 9543

Kasjer - księgowy

kawaler, potrzebny zaraz do majetności od 2000 mór. Konieczna znajomość księgowości rolnej i spraw podatkowych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 36 021

Aptekarza

lub magistrza z dłuższą praktyką poszukuje od 1 kwietnia Apteka pod „Lwem” Królewska Huta dw 4335

Potrzebna

zaraz uczciwa służąca do prac domowych. Rynek Łazarzki 7, I. prawo. zdw 36 319

Służąca

uczciwa z samodzielnie gotowaniem i do wszystkiego potrzebna A. Staszewska Wyspiańskiego 15, I. p. zdw 36 225

Dziewczyna

do wszystkiego, czysta i uczciwa potrzebna od 1. 4. Białkowska, Patr. Jackowskiego 39, III. p. zdw 36 221

Inkasent

gotówka 1.000 zł stała posadę na wyjazdy potrzebny. Oferty Kurjer zdw 36 200

Nauczycielka

wychowawczyni dobrze polecona potrzebna od 1. 4. 30 do 9-letniej dziewczynki na wieś. Muzyka i język francuski bardzo pożądanymi. Kopie świadectw wraz z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod zdw 36 275

Uczeń

piekarski może się zgłosić zaraz. Piekarnia ul. Kraszewskiego 8. zdw 36 191

Szofer

mieszkający w okolicy Starego Rynku potrzebny. Degórski, Budowa Karoseryj, ul. Dąbrowskiego 88. zdw 36 190

Fryzjerka

dzielna, potrzebna zaraz lub 1. 4. Drzewiecki, Woźna 16. zdw 36 189

Służąca

młodsza, może być początkująca — wiejska do wszystkich prac domowych potrzebna zaraz. — Zielińska, Śniadeckich 17. zdw 36 182

Dziewczyna

do szycia i lekkich prac domowych potrzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 36 202

Dziewczyna

czysta, rzetelna z dobrymi świadectwami ewentualnie z gotowaniem potrzebna. Jeżycka 2, I. lewo. zdw 35 875

Organizatorzy

agenci, agentki losowi oraz początkujący. Wysłaliśmy do was naszego dyrektora. Hotel Monopol 66. Zgłoszenia osobiste, zobaczmy, które warunki są najlepsze. Zarazem zobaczmy, że my z Bankiem Ludowym we Lwowie, który według doniesienia w poniedziałkowym numerze Kurjera Krakowskiego, księgi nie prowadzi w porządku, a policja wkroczyła, nie wspólnego nam mamy. Bank Ludowy, Staniawów. zdw 36 145

Dziewczę

bezwzględnie uczciwe do lat 17 (najchętniej sierota), do dzieci i sprzątania do większego domu za miastem potrzebne. Czystość i akuratność konieczna. Oferty z podaniem wynagrodzeniem, odpisami świadectw lub poleceniem do Kurjera pod zdw 36 067

Pracznica

na stałe potrzebna. Solacz, Restauracja Parkowa. zdw 36 062

Posługaczka

potrzebna. Św. Marcin 59, III. zdw 36 056

Dziewczyna

zaraz lub 1. 4. 30 do wszystkich prac domowych może się zgłosić. Skład. Gen. Pradzińskiego 42. zdw 35 784/5

Siodlarze, rymarze

wrobieni na czapraki, sakwy i siodła zaraz potrzebni. Zgłoszenia Fabryka, Piotra Wawrzyniaka 43. zdw 36 036-7

Parkietówki

młode, przystojne mogą się zgłosić. Adres wskaże Kurjer zdw 36 269

Dekarz

do reparacji potrzebny. Mazur, Św. Marcin 11. zdw 36 268

Dziewczyna

do wszystkiego potrzebna zaraz lub 1. 4. Śniadeckich 16, I. prawo. zdw 36 258

Ekspedjentka

z branży rzeźniczej, obeznaną dobrze z cięciem mięsa, władającą polskim i niemieckim potrzebną zaraz przy wolnym utrzymaniu do Katowic na wysoka pensję. Tylko sfera pierwszorzędna. Oferty z fotografią która się zwróci i odpisy świadectw składać pod zdw 36 252 do Kurjera Poznańskiego.

Dziewczyna

do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna od 1. 4. Wroniecka 4, skład porcelany. rw 9175

Kilka

krawcowych na meska bieliznę potrzebne. Zd. Andersohnowa, Stary Rynek 46/47. zdw 36 314

Inteligentna

spokojna dziewczyna potrzebna od 1. 4. do 6-letniej dziewczynki. Konkiewiczowa, Chelmońskiego 10. rw 9177

Pomocnik

fryzjerski może się zgłosić. Półwiejska 6. zdw 36 210

Służąca

do wszystkiego, spokojna, uczciwa, poszukiwana od 1 kwietnia. Zgłoszenia ul. Koszarowa, m. 15. wejście środkowe nowy dom. zdw 36 050

Maszynistka

ze znajomością buchalterji potrzebna od 1. 4. Reflektuje tylko na sily pierwszorzędne. Oferty z życiorysem i podaniem warunków Kurjer zdw 36 083

Uczennice

z lepszej rodziny potrzebne. Magazyn kapeluszy Sznajder, Dąbrowskiego 54. zdw 36 078

Potrzebna

dziewczyna od 1. IV. z dobrym gotowaniem do wszystkiego, najchętniej wiejska. Zgłoszenia od 4—6 Prusa 19, III. prawo. zdw 36 099

Ekspedjentka

od 1. IV. potrzebna. Zgłoszenia B. Wieczorek, Oborniki, Rynek. zdw 36 094

Fryzjerka

dzielna potrzebna zaraz. Grochowe Łaki 1, fryzjer. zdw 36 102

Fryzjerka

dzielna i poważna potrzebna zaraz. Zgłoszenia osobiste Marsz. Focha 39, Skowroński. zdw 36 116

<